

Петро Рух

ОКОПНІ ОПОВІДАННЯЧКА

Петро Рух

**ОКОПИ
ОПОВІДАННЯЧКА**

Вінниця
НІЛАН-ЛТД
2025

УДК 821.161.2'06-32

Р 91

Романтична, філософська проза. Написано на бойових позиціях на нулю на Донбасі в періоди літо 2023 — зима 2024 і літо 2024 — зима 2025. Попри, а точніше, саме через те що ці твори писалися в окопах на фронті, вони переважно не про війну, а про мир, щастя та любов.

Рух П.

Р 91 Окопні оповіданнячка: Літературно-художнє видання.
Вінниця : НІЛАН-ЛТД, 2025. 202 с..
ISBN 978-617-558-268-8

УДК 821.161.2'06-32

ISBN 978-617-558-268-8

© Рух П.

© ТОВ «НІЛАН-ЛТД», 2025

ЗМІСТ

Мій тато — мій гуру	4
Інтернет, санта клаус і чарівна казка	12
Від тата	21
Дива на спельтовому полі	26
Сувій з книги роду поліських ратаїв	31
Ще один сувій з книги роду поліських ратаїв	37
Бентежна історія найідеальнішої пари	40
Візерунки щастя	50
Вірсавія та Давид	55
Суфіраффель	61
Історія француза та французенки	72
Сувій з книги роду поліських кшатріїв	78
Сувій з книги роду поліських волхвів	87
Рай	95
Пекло та рай	95
Технології любові	98
Дощ	98
Політ	99
Цариця раю	103
Райський конкурс	104
Непередбаченість	106
Справжня історія Ромео і Джульєтти	107
Гьозльовські принцеси	121
Міжпланетна еміграція	136
Щаслива любов	149
Двійня і кар'єра	155
Ні втрат, ні перепон	161
Шкода	175
Останнє покоління амазонок	181
Вибір	193
Мій тато — мій гуру. Продовження: добро і зло	196
Про автора	201

МІЙ ТАТО — МІЙ ГУРУ

(усі події та персонажі вигадані)

Мій тато — мій гуру. Коли мені було дев'ять років, він сказав мені:

— У близькому майбутньому ти почнеш хотіти сексу. Це змусить тебе відчувати потребу в гуру. Зараз тобі навіть не уявити, наскільки людина може бути розгубленою, безпорадною і небезпечною для себе і для інших перед лицем деяких своїх бажань та потреб. Сексуальні бажання і сексуальні потреби — найнебезпечніші та найбільш неоднозначні бажання і потреби людини. Без допомоги гуру вони стають причиною невдоволення, мучення та трагедій. Але якщо в тебе є гуру, ти зможеш досконалим способом задовольняти ці бажання і потреби. І кращого гуру, ніж я, тобі не знайти. Май на увазі. Щойно це в тебе почнеться, звертайся до мене за допомогою.

— Добре, — відповів я, — дякую.

— Але насправді тоді буде вже пізно.

— Чому?

— Бо секс без любові позбавляє щастя. До того як ти почнеш хотіти сексу, ти повинен навчитися любити. Ти дружиш з якоюсь дівчинкою?

— Ні.

— Чому?

— З дівчатами не цікаво. У мене з ними нема нічого спільного.

— Як нема? У твоєму класі дівчаток більше, ніж хлопців.

— То й що? Що в мене з ними спільного?

— Навчання, наприклад. Дівчата зазвичай вчать краще за хлопців. У вашому класі хто краще вчиться — хлопці чи дівчата?

— Дівчата. Саме через це вони такі задаваки. А задавак ніхто не любить. І я теж не люблю.

— Зрозуміло. А тепер уяви, що за кілька років тобі

хотітиметься сексу з дівчатами. Важко уявити? Проте саме так це і буде, з імовірністю 95%. Дев'яносто п'ять відсотків чоловіків хочуть сексу з жінками. І тільки п'ять відсотків — геї. Тож ти повинен навчитися любити дівчат. І це потрібно почати зараз. Бо до того часу, коли тобі почне хотітися сексу, в тебе має бути дівчина, яку ти кохатимеш і яка кохатиме тебе. Почни придивлятися до дівчаток. Спробуй помічати в них щось добре, цікаве. І коли в тебе виникне цікавість до якоїсь дівчинки, подружися з нею.

Я обміркував слова тата і вирішив, що геєм я бути не хочу. Хоча мені було тоді ще незрозуміло, що таке сексуальне бажання, але якщо воно неминуче мало до мене прийти, мені було огидно уявити себе тим, хто робить усі ті гидкості, які я побачив в інтернеті за запитом «секс хлопця з хлопцем». Їй-бо, хоча те, що я побачив за запитом «секс хлопця з дівчиною», мене також добряче шокувало і я навіть засмутився від думки, що мені цього колись хотітиметься, все ж таки, якщо вже якась сила примусить мене це робити, то краще так: з дівчиною.

Ще розмова з татом змусила мене проаналізувати моє життя. «Чому я дружу лише з хлопцями? Та через те що я сам хлопець. Це ж природно й логічно — дружити з такими ж, як ти. А ще через те що ми, хлопці, кращі за дівчат. Це навіть не потрібно нічим обґрунтовувати. Це є певна річ. Аксиома, як в алгебрі. Стоп. А чи дійсно існує така аксіома? Чи, мабуть, це стереотип? От чого я геть не хочу, то це мати хибні переконання на ґрунті загальноприйнятих штампів. До речі, чи настільки загальноприйнятих? Так вважають усі хлопці. А дівчата, мабуть, впевнені, що найкращі вони. Сто відсотків, вони так думають. Інакше б вони не задавалися. Виходить, що я тут стикнувся з суб'єктивною думкою, а геть ні з якою не аксіомою».

Я став гортати в пам'яті враження і спогади, пов'язані з дівчатами. «Звісно, мерзенні істоти. Наклепниці, за-

нуди... Навіть краще не перелічувати. А хлопці? Ну от дійсно, навіщо я так узагальнюю? Адже якщо бути цілковито відвертим, то, коли я кажу «хлопці», вкладаючи в це слово все найкраще, що я в нього вкладаю, я ж насправді маю на увазі себе. Бо хлопці в цілому — це ще ті тварюки. Жодна дівчина неспроможна на все те насильство, жорстокість, грубість, бездушність і садизм, який проявляють хлопці». Згадавши все зло, яке завдали хлопці мені та багатьом іншим, я раптом збагнув, що насправді дружу з дуже поганими створіннями. Це був мій перший досвід просвітлення: я раптом усвідомив, що дівчатка нічим не гірші, а скоріше навіть набагато кращі за хлопців. Це наче полуда спала з моїх очей. Отож воістину мій тато — мій гуру.

Прийшовши наступного дня до школи, я з величезною цікавістю став спостерігати за всіма дівчатками, яких там зустрів. Нічого поганого не помітив. Насправді все погане, що у мене з ними асоціювалося, ґрунтувалося на якихось окремих враженнях, а не на тому, що я бачив щоденно. А щоденно я їх просто не помічав. А тепер став помічати. І виявилось, вони — прикольненькі, миленькі, гарненькі такі людинки. Ось коли я збагнув значення слова «няшечки». Воно першим спало мені на думку того дня, коли я вперше розглядав дівчаток у школі. Причому я зауважив за собою, що понад усе зворушували мене першоклашечки. Особливо одна мала. «Ну така чарівниченька! І личенько таке розумненьке, спокійне. Як я раніше її не бачив? Адже в одній школі вчимося».

На перерві після другого уроку, коли я вже був упевнений, що хочу дружити з цим янголятком, я підійшов до неї і сказав:

— Привіт, мала! Як твоє ім'я?

— Даша.

— А моє Паша. Тебе ніхто не кривдить? Ти така маленька, беззахисна. Якщо хочеш, буду твоєю підпискою.

— Я не маленька. Я вже доросла. Але підписка мені потрібна. Дякую.

— Ще можу допомагати тобі з навчанням, — сказав я і аж прийшов у захват від цієї думки. Адже я геть не так добре вчився, щоб бути в змозі комусь допомагати в навчанні. Скоріше сам потребував допомоги. Але першоклашку-то я точно міг підтягнути, якщо потрібно. І уявити себе в цій ролі мені було дуже приємно.

— Дякую. Інколи буває не все зрозуміло, і було б чудово, якби був хтось, хто міг би пояснити.

— Розберемося в усьому, що тобі незрозуміло...

Такий добрий настрій у мене після цієї розмови збився. Ніби досі в моєму житті не було чогось дуже важливого, такого, без чого життя чоловіка (а я сьогодні раптом відчув себе справжнім чоловіком) неповноцінне і позбавлене якогось дуже важливого змісту, та ось сьогодні це щось у мене з'явилося.

На уроці хлопчик, з яким я сидів за однією партою, спитав мене:

— Чого це ти всю перерву протеревенив з якоюсь малявкою?

«Гопа! — подумав я. — І що ж мені відповісти? Правду точно не варто. Отак, виявляється, буває: нічого поганого не робиш, а доводиться брехати, бо просто тупо не зрозуміють». І збрехав:

— Це ж моя двоюрідна сестричка Даша. Ти що, хіба не знав?

На наступній перерві, коли я знов прямував у бік класної кімнати, біля дверей якої тусувалися ті першоклашечки, серед яких була Даша, мене там зустріли пронизливі оченята її подружок.

— Що тобі треба від Даші? — суворо спитали вони мене так, наче підозрювали в тому, що я — учасник банди, яка викрадає дітей та продає їх на органи.

«А цим що сказати? Що вона моя двоюрідна сестричка? Не прокатить. Кумедно, але доведеться сказати всю

правду, як є», — вирішив я і зізнався:

— У мене всі друзі — хлопці, жодної дівчинки. І ось мені раптом здалося, що це якось ненормально, якийсь гендерний дисбаланс. І я вирішив подружитися з якоюсь дівчинкою. Озирнувся по боках, побачив вашу тусовочку: прикольнінькі, миленькі, гарненькі такі людинки. Особливо Даша. Ну така чарівниченька! І личенько таке розумненьке, спокійне. Підійшов, познайомився. Буду її підпискою. І з уроками допомагатиму.

— Ясно. Це нормально. Можеш і з нами подружитися. Нам теж підписка не завадить. І від допомоги з уроками ми також не відмовимося, — відповіли мені миленькі, гарненькі людинки.

— Я послухався твоєї поради і завівся сьогодні чотирма подружками, — сказав я татові, коли він прийшов з роботи.

Судячи з мовчазного виразу обличчя мого гуру, він був дуже задоволений своїм учнем.

— Проявлений зовні гуру — це лише верхівка айсберга. А головний Гуру — в серці. Головний Гуру — це Бог, який дає одкровення зсередини. Якщо ти бачиш, що проявлений зовні гуру й Гуру в серці разом, узгоджено ведуть тебе одним шляхом, це означає, що проявлений зовні гуру — той самий, котрий тобі потрібен, — ось усе, що сказав мій тато у відповідь на мою новину.

Подружок Даші звали Настя, Юля та Христина. Вони всі вчотирьох займалися в танцювальній школі і відразу ж запропонували мені теж записатися в їхню групу. І найбільш дивовижне — ця ідея мені дуже сподобалася. І хоча викладачка танців сказала, що це група для шестиліток та семиліток, а мені вже дев'ять, дівчатка переконали її взяти мене в групу. Вірніше, це зробила Даша, наговоривши, що на вербі груші, а на осиці кислиці:

— Ми взяли над ним шефство. Він — хуліган і злочи-

нець, стоїть на обліку в дитячій кімнаті міліції. А ми — активістки міжнародної організації «Юні перевихователі рецидивістів». Якщо ви не візьмете Пашу в групу, він замість наших занять нюхатиме кокаїн, крастиме самокати в дітей та братиме участь у різанинах між кланами малолітніх гангстерів, під час яких його заріжуть. Школа танців повинна допомогти нам у нашій програмі реабілітації. Це дуже важлива місія.

Недарма ж я відразу звернув увагу, що в неї розумненьке личенько.

Дивовижно, наскільки сильно змінилося моє життя завдяки нашій дружбі, наскільки воно стало цікавішим, багатшим і змістовнішим. Справді це було геть інше життя. Геть. Я полюбив дівчаток прекрасною любов'ю друга та брата. Я захищав їх від хуліганів, для чого мені довелося піти ще й на секцію айкідо. Я опікувався їхніми успіхами в танцях і навчанні. Я дбав про їхнє щастя. І як же був від усього цього щасливий я сам! Адже мої дівчатка були дуже успішні в танцях і навчанні та були такими вмиротвореними, життєрадісними, веселими, щасливенькими дівчатками! До речі, я й сам значно покращив свою успішність у школі, славився як танцюрист, особливо в парі з Дашею, і вже мав синій пояс айкідо.

Так ішли роки. Ми росли. І я з жахом чекав, коли ж мене довбануть ці неминучі страшні сексуальні бажання і потреби — найнебезпечніші та найбільш неоднозначні бажання і потреби людини, перед лицем яких я буду розгубленим, безпорадним і небезпечним для себе та інших. Як я хотів би, щоб я був винятком з правил і залишився асексуальним, як дитина, на все життя.

Спостерігаючи за своїми однолітками-хлопцями, я збентежено помічав ознаки того, що багатьох з них уже довбало. Деколи це було набагато жахливіше, ніж навіть я міг уявити. Але в мене все було добре. У мені ця ж сама

сила проявлялася геть інакше: як екстатичне натхнення, що спонукало мене ще сильніше любити моїх чарівливих юних подружок, ще трепетніше опікуватися їхньою безпекою, ще чудовіше танцювати з моєю коханою Дашею, ще наполегливіше відточувати бойове мистецтво. У мені ця ж сама сила проявлялась як ЛЮБОВ.

Та все ж таки прийшов день, коли я звернувся за допомогою до свого гуру:

— Тату, допоможи. Я дуже хочу сексу з Дашею. Але я нічого толком не знаю, крім того, що необхідно обов'язково користуватися презервативом. Навчи. Ти сам запропонував. І ось це стало потрібним.

— Ти кохаєш Дашу?

— Так.

— Вона про це знає?

— Я їй не казав.

— Треба сказати. А вона тебе кохає?

— Не знаю.

— Треба дізнатися.

Наступного дня:

— Я сказав. І спитав. Вона мене кохає.

— Ти хочеш прожити з нею разом усе життя, щоб ви були родиною, щоб у вас були діти й онуки?

— Так.

— Вона про це знає?

— Я їй не казав.

— Треба сказати. А вона хоче прожити з тобою разом все життя?

— Не знаю.

— Треба дізнатися.

Наступного дня:

— Я сказав. І спитав. Вона хоче прожити разом зі мною все життя.

— Тоді скажи їй: «Кохана, твоє тіло дуже бажане для мене. Я мрію про близькість з тобою. Тож, коли в тебе

виникнуть сексуальні бажання, я буду неймовірно щасливий їх задовольнити. І подбаю про захист від поки що небажаних наслідків: обов'язково користуватимуся презервативом».

Наступного дня:

— Я сказав. Вона відповіла: «Добре, коханий. Дякую. Це прекрасно».

— І що ти відчуваєш?

— Я відчуваю щастя. Моє бажання переведено в стан готовності до його неминучого здійснення в любові. Цей стан дуже гарний і кайфовий. Дякую, тату. Але хіба ти не розповіси мені, які дії я матиму здійснювати, коли момент близькості настане?

— Ні, не скажу. Це розповідь тобі з серця головний Гуру — ЛЮБОВ. Якщо твоєю метою буде Дашине щастя й задоволення її бажань, ти відчуєш і зрозумієш, що робити.

Зараз у нас з Дашею чотири донечки — чотири дуже кохані, миленькі, гарненькі людинки з розумненькими, спокійними личеньками. Деякі з них уже ходять у школу, та всі вони займаються танцями. Ми назвали їх Настінька, Юлінька, Христиночка і Дашінька. Міцна, ніжна дружба з синами наших подруг Насті, Юлі та Христини компенсує дівчаткам брак рідних братів. А мабуть, колись хтось з них стане нашим зятем.

Я повсякчасно відчуваю величезну вдячність і любов до двох моїх гуру. Я довго міркував, чому мій тато, коли запропонував мені себе як гуру, акцентував увагу на темі сексуальної енергії, а не на якихось інших аспектах життя. І дістався висновку: бо головне завдання, що стоїть перед кожним хлопчиком, — стати справжнім чоловіком, трансформувачи егоїзм і хіть на ЛЮБОВ.

ІНТЕРНЕТ, САНТА КЛАУС І ЧАРІВНА КАЗКА

Коли Рабіновича спитали, хто познайомив його з його дружиною, він відповів:

— Я нікого не звинувачую.

Подібно цьому славнозвісному герою одеських анекдотів, я теж нікого не звинувачую, але на відміну від нього, хочу ще й подякувати всім винахідникам, причетним до створення інтернету. Адже наша лавсторі розпочалася саме завдяки цьому корисному винаходу. Любі сере Тімоті Джон Бернерс-Лі, пане Вінтоне Грей Серф, пане Роберте Елліот Кан та інші генії, що сплели віртуальну мережу, яка з'єднала наші серця, дуже вам дякую. Прочитайте нашу лавсторі й дізнайтеся, наскільки добру справу ви зробили.

Отже, того дня я увімкнув свій комп'ютер, під'єднав його до віртуального світу і подивився у свою віртуальну поштову скриньку. Там був віртуальний лист, розісланий підписникам групи, членом якої я був, що містив аудіо файл з саркастичною пісенькою на музику композиції «Girl» групи «Бітлз»:

«Я спізнився, й ти мене чекала стільки часу!

Та все пробачаєш ти мені.

Я купив тобі два черствих пиріжечка з м'ясом.

Потім ми сиділи у кині.

Ах, Галю, Галю.

А в кині була така цікавая картина!

Хтось когось по голові лупив.

Потім ми взяли в аптеці три презерватива

І щось від прищів та від лупи.

Ах, Галю, Галю...»

Мелодія сповненої романтики бітлівської «Girl» піддавала пісні гротеску. Співала дівчина. Прекрасним, чарівним голосом.

Я негайно відповів на лист (при чому мою відповідь

отримали всі учасники групи — саме в такий спосіб в ній було влаштоване спілкування): «Пісня дуже прикольна. Виконання просто супер. Хто автор? І хто виконавиця? Цікаво було б послухати щось ще з їхнього репертуару».

Відповідь від автора листа була така: «Автор і виконавиця пісні мені невідомі».

Але кількома днями пізніше я отримав емейл від незнайомої мені Орести Полісяниної з таким змістом: «Добрий день, Оресте! Я — підписниця групи «Любителі пісень українською», в якій ти висловив свою оцінку моїй пісні «Галя». Що, вона тобі так сильно сподобалася? Я — її авторка і виконавиця. Можу надіслати тобі інші мої пісні, якщо хочеш. Я не написала б тобі цього повідомлення, якби твоє ім'я не було Орест. Щось у цьому є. Бувай! Ореста».

Хоча, напевно, коли Олега знайомляться з Ольгами, а хлопці Олександр з дівчатами Олександрами, це теж цікаво, але ж Орест і Ореста — імена доволі рідкісні, тож я розумів, чому моє ім'я вплинуло на те, що Ореста мені написала, якщо це все не було брехнею, вигаданою з якоюсь підступною метою або просто задля розваги.

«Привіт, Оресто! — відповів я віртуальній дівчині з ціллю перевірити її реальність. — Це круто! Напиши мені, будь ласка, номер свого телефону, якщо ти не проти. Я хотів би з тобою поговорити».

«Хочеш почути мій голос, щоб переконатися, що пісню співаю дійсно я? Прошу: [номер телефону]», — була відповідь.

Я зателефонував. Це була вона. Той самий прекрасний, чарівний голос.

— Можу заспівати, — засміялася вона. Сміялася вона теж дуже гарно.

— Заспівай, будь ласка.

— Я спізнився, й ти мене чекала стільки часу! Та все пробачаєш ти мені. Я купив тобі два черствих пиріжечка з м'ясом. Потім ми сиділи у кині. Ах, Галю, Галю... —

проспівала Ореста.

— Де ти живеш? — спитав я, коли вона припинила співати.

— У Ковелі. А ти?

— Я в Одесі. Надійшли мені, будь ласка, інші твої пісні.

— Добре. Бувай!

— Бувай!

Інші її пісні, які вона мені надіслала на пошту, мали приблизно такий самий стиль та зміст, що і «Галя». Їхня основна думка була така: любов і чарівні казки про принцес та принців вигадані, щоб дурити дітей, так само як Санта Клаус. Вона співала їх теж без інструментального супроводу. Один лише її голос. Він дійсно був надзвичайно гарним. Я навіть записав ці пісні собі на лазерний компакт-диск разом з іншими українськими піснями, які я полюбляв слухати.

Впродовж кількох років я отримував від Орести її нові пісні. Одну-дві пісні на рік. А потім вона припинила їх мені слати, мабуть, через те що припинила їх писати.

Пройшли роки. Ми зробили Револьюцію Гідності, після якої прямо з Майдану відправилися на Донбас захищати Україну від кацапів. Це була жорстока війна з великими втратами, перемогами та поразками. Одного разу до нашого добробату прибула дівчина неймовірної краси. Справдешня казкова принцеса. Її взяли снайперкою в першу роту (я був у другій). І вона відразу почала круто валити кацапів. Казали, що вона була кандидаткою в майстрині стрілецького спорту. Її позивний був Галя. Пару разів я з нею перетинався на відстані, але навіть не наважувався до неї наблизитися. Хоч я був красунчиком і вмів зваблювати принцес, але ця була принцесою всіх принцес. І я не мав сумнівів, що її хлопець — якийсь принц усіх принців і що я не маю аж ніяких шансів мати

успіх у залицаннях до неї. Та й не до залицянь було тоді. Ми вели запеклі бої за звільнення Мар'їнки. І врешті звільнили, підійшовши майже впритул до окупованого Донецька.

Під час тих боїв я втратив багато побратимів, але сам лише отримав пару несерйозних контузій, на які ми тоді навіть не звертали уваги. Але одного дня мене-таки було неслабенько пошкоджено, і після тривалого лікування я повернувся не до строю, а додому.

А наприкінці грудня мене запросили на ветеранський захід з приводу католицько-протестантського Різдва (так ми його називали, хоча потім я дізнався, що наприкінці грудня Різдво святкують і в багатьох православних країнах теж), влаштованого західними спонсорами, де я зустрів одного хлопця з нашого батальйону. Завелась у нас із ним бесіда на тему реабілітації. Реабілітація є дуже необхідною штукаю. Війна сильно зносить бійцям дахи. Їх потрібно ставити на місце.

— Зносить. І буває, що зносить раптово, — підтвердив цю думку побратим. — Була в нашому взводі дівчина-снайпер. Позивний Галя. До речі, вона — твоя тезка жіночої статі, її ім'я Ореста. Кандидат в майстри стрілецького спорту. Завзято дірявила кацапів та сепарів. Але недовго. Одного дня, повернувшись з завдання, несподівано сказала: «Я більше не можу. Мені більше не можна цього робити. Я повинна зупинитися негайно. Інакше потім мою психіку вже не вдасться відновити». Залишила гвинтівку та поїхала додому.

— Я в своєму житті знав лише одну дівчину на ім'я Ореста. Та й не те щоб знав. У мене є кілька її пісень. Вона сама їх написала. При чому одна з її пісень називається «Галя». Її прізвище Полісянина.

— Правильно. Ореста Полісянина — це саме вона і є.

У мене в рюкзаку був плеєр. Уже не дисковий, а mp3. Усі пісні Орести я на нього переніс. Отже, я увімкнув

«Галю».

— Прикольна пісня. Я чув, як вона її співала, — сказав мій побратим.

Любі генії, хіба ви не здивувалися б на моєму місці такій інформації? Я дуже здивувався. Вона спричинила появу в мене двох запитань. Чого б принцеса всіх принцес писала такі пісні? І як дівчина, досвід якої переконала її, що любов і казки про принцес та принців вигадані, щоб дурити дітей, так само як і Санта Клаус, могла бути принцесою всіх принцес? Ви хочете мені сказати, що це не два запитання, а одне й те саме, просто по-різному сказане? Згоден.

Бажання отримати відповідь на нього, тобто цікавість, а також віра в любов, казки про принцес та принців разом зі сподіванням на чарівний подарунок від Санта Клауса, спонукали мене знайти номер Орести, який досі був використаний мною лише один раз, але ж перебував у базі моїх контактів, і зателефонувати їй. І в підтвердження того, що ні чарівні казки, ні Санта Клаус не є вигадкою, вона відповіла на мій дзвінок і сказала:

— Привіт, Оресте! Ого, ти зберіг мій номер!

— Привіт, Оресте! Зберіг. Так само як і ти мій.

— Я припинила писати пісні, а через це і надсилати тобі емейли.

— Я так і подумав, коли вони перестали приходити. Слухай, я щойно дізнався від побратима, що славетна снайперка Галя з нашого бата, яка влітку люто кошмарила кацапів, це ти. Ми тут зараз в Одесі тусуємося на ветеранському заході й подумали, що було б добре, якби ти приїхала до нас на різдвяно-новорічні дні. Ми б тобі влаштували файну святкову реабілітацію.

Ореста прийняла мою пропозицію, що було ще одним підтвердженням того, що ані чарівні казки, ані Санта Клаус не є вигадкою.

Ми сиділи в пабі, пили шампанське: я і принцеса всіх

принцес. Запитання, яке мучило мене понад усе, ніяк не наважувалося злетіти з моїх вуст. Нарешті я промовив:

— Чому ти написала свої пісні?

— Бо життя таке. Мої пісні оголяють непоказну правду моєї долі, а також долі більшості таких дівчат, як я.

— Ну таких дівчат, як ти, геть не більшість. Чесно кажучи, таких, як ти, більше нема. Ти — найвродливіша красуня в цьому світі. Я не розумію лише одного: чому ти не взяла участь у конкурсі «Міс Усесвіт» і не перемогла в ньому. Тож, напевно, все, що ти співаєш у своїх піснях — метафори та алегорії. Так?

— Та ні. Жодних метафор та алегорій. Суто реалістичний показ оголеної правди. І не знущайся з мене, називаючи мене красунею.

— Ну почекай, Оресто, яке знущання? А як тебе ще можливо назвати? Хіба що принцесою всіх принцес. Яке відношення до тебе мають прищі та лупа?

— Прищів, слава Богу, я дійсно давно позбулася. А лупа була не в мене, а у хлопця. Але все одно я невродлива потвора.

— Що ти верзеш? Та мене дивує навіть просто той факт, що ти не дружина або фаворитка якогось олігарха. Бо ти реальна принцеса всіх принцес.

— Ну не дражни мене! Яка я принцеса? Я — потвора, яку Бог геть обділив вродою. І моє життя було саме таким, як я розповіла в моїх піснях, доки я не вирішила для себе, що не матиму більше стосунків із хлопцями. Крім ділових, звісно. З того часу єдиним винятком, коли щось підштовхнуло мене спробувати познайомитися з хлопцем, був той випадок з тобою.

— Спробувати познайомитися з хлопцем? Ти хочеш сказати, що найкрутіші з хлопців навколо тебе не записуються в черги, щоб спробувати познайомитися з тобою? Як таке може бути?

— Слухай, я зараз піду, якщо ти не припиниш так зло з мене глузувати. Я вже давно не та дурепа, яка все всім

терпляче пробачала.

На цьому місці в моєму процесорі стався збій. Любі генії, ви як найкращі фахівці в інформатиці повинні розумітися в тому, що зі мною відбувалося. Я спочатку загличив, а потім завис. А коли розвис, єдина думка, яка в мене з'явилася, мала такий вигляд: ERROR. Я довго роздивлявся, розглядав це повідомлення в моєму розумі, аж поки процесор не став працювати як слід. Тоді я почав міркувати:

«Найгарніша у світі дівчина вважає себе невродливою. Як це може бути?» Щоб з'ясувати це, я сказав:

— Оресто, не ображайся на мене і не йди. Я зараз просто намагаюся зрозуміти дещо, що мені незрозуміло. Будь ласка, допоможи мені в цьому. Дай відповіді на мої запитання, які я тобі поставлю. Просто конкретні, чіткі відповіді на мої запитання. Добре?

— Добре. Запитуй.

— Ти вважаєш себе невродливою?

— Так.

— Чому?

— Бо це так і є.

— Що в тебе не гарне?

— Це якесь безглузде запитання. Бо ти ж сам бачиш.

— Повідомляю тобі: я бачу ідеально, досконало прекрасну дівчину, яка своєю вродою затьмарює всіх красунь, що живуть у цьому світі. А що тобі здається негарним у твоїй зовнішності?

Я не цитуватиму вам наступну частину нашої розмови, зміст якої стисло можна звести до того, що ми з Орестою розглянули всі деталі її зовнішності і з'ясували, що майже все в її зовнішності мало цілком протилежні якості від тих, які, згідно з її переконаннями, роблять дівчину гарною. І на думку Орести, ці «жахливі вади» цілком знецінювали те, що в ній було красивим, і тому вона була «гидкою потворою». Я ж зі свого боку повідомив їй, що кожна деталь її зовнішності відповідає моєму баченню

того, що є еталоном досконалої дівочої вроди.

Обговорюючи ці факти, ми обидва дійшли висновку, що не існує об'єктивних критеріїв, на які б ми могли спертися, щоб визначити, чиє бачення є істинним, а чиє оманним, і врешті-решт зійшлися на тому, що це питання цілковито суб'єктивне. Ця тривала високоінтелектуальна розмова відкрила мені очі на реальність того, що насправді я не можу стверджувати, що Ореста об'єктивно є найгарнішою дівчиною у світі, бо об'єктивно найгарнішої у світі дівчини апріорі не може існувати. Я можу лише стверджувати, що Ореста є найгарнішою дівчиною у світі для мене, що вона є еталоном краси в моєму особистому естетичному сприйнятті.

Раніше я ніколи не замислювався над цим, але тепер мені стало ясно, чому, за рідкісним винятком, переможниці конкурсів краси не здавалися мені дуже гарними. А тепер зрозумів: бо їх обирав не я.

— Дякую тобі, Оресте, за те, що ти допомогла мені провести дослідження, в результаті якого я зробив дуже цікаве відкриття.

— Це я тобі дякую, Оресте. Відкриття, яке зробила я, для мене просто доленосне. І тепер я вірю і в чарівні казки про принцес та принців, і в Санта Клауса.

— Сподіваюся, що мені вдасться допомогти тобі повірити і в любов.

— Я дуже хочу, щоб тобі це вдалося.

І мені-таки вдалося.

— Мамо, якщо кожна дівчинка — принцеса, то, коли вона виросте, як призначений їй долею принц впізнає її, щоб одружитися з нею? — якось спитала наша донечка, коли Ореста збиралася проспівати їй на ніч свою нову колискову. Вона вже наслухалася від мами багато чарівних казок про принцес та принців і намагалася на їхній підставі зрозуміти, як влаштовано світ.

— Його очі, його бачення, його сприйняття створені

так, що він бачить те, чого не бачить більше ніхто: він бачить, що вона — не просто принцеса, а принцеса всіх принцес, що вона — Міс Усесвіт у його всесвіті. Тож він ніколи не сплутає її з жодною іншою принцесою.

— Значить, кожна дівчинка — Міс Усесвіт? Так, мамо?

— Так, донечко.

— Тоді для чого потрібні конкурси краси?

— Люди часто роблять багато різних дурниць. І конкурси краси — одна з них.

— Я так і подумала: вони некорисні.

— Вони навіть шкідливі, бо вводять в оману дівчат, яким мами не розповіли про це.

— А ти мені розповіла. Дякую тобі, мамо!

— А мені про це розповів твій тато. І потім зробив моє життя чарівною казкою.

— Моє життя теж чарівна казка, мамо.

— Звісно, моя люба. Така властивість чарівних казок: вони поширюються на життя тих, кого торкаються. Тож, живучи в чарівній казці, ти робитимеш чарівною казкою життя всіх, кого ти любиш.

— Дякую тобі, мамо, що ти мене любиш. Я тебе теж люблю.

— Чудово, що ти в мене є, моє щастя.

— Твоє щастя — тато. А я — твоє маленьке диво.

— Ти теж моє щастя.

— Я — твоє маленьке диво і твоє щастя. А ще я — принцеса всіх принцес і Міс Усесвіт мого принца, якого я зустріну, коли прийде час.

— Так, доню. Ти така маленька, а вже розумієш, як влаштовано світ. А тепер заплющ свої оченята і слухай колискову. Це нова. Ти такої ще не чула...

ВІД ТАТА

З раннього дитинства та аж до дев'ятого класу я щовечора прохав тата розповісти мені перед сном якусь казку або історію. І тато завжди розповідав. Звідки він знав стільки казок та історій, щоб впродовж кількох тисяч вечорів йому завжди було що мені розповісти? Просто, знаючи, що я щовечора чекаю від нього казку або історію, у вільний час тато готувався до цього. Це давно вже стало його хобі.

Цю історію він розповів мені, коли мені було чотирнадцять:

В одному містечку жив юнак на ім'я Йосип. Його тато був теслею. З дитинства допомагаючи татові в його майстерні, Йосип досконало опанував це ремесло і став працювати разом з татом на рівних. У ті часи життя було набагато простішим, природнішим і стабільнішим, ніж зараз. Люди були справжніми майстрами своєї справи. Речі, які вони виробляли, були досконалої якості, і ними користувалося багато поколінь людей. Батьки передавали професійні секрети і професійне мистецтво своїм дітям, а також залишали їм у спадщину знаряддя праці, зв'язки з партнерами, клієнтуру і все інше, необхідне для успішної професійної діяльності. Так відбувалося впродовж багатьох поколінь. Тож люди не мали страху перед майбутнім, воно було в них визначеним і гарантованим. Кожен мав упевненість у завтрашнім дні та в тому, що він зможе прогодувати і виростити юрбу дітей та забезпечити їм щасливе життя. Усі люди займалися фізичною працею, яка була природною, звичною, корисною для їхнього фізичного та психічного здоров'я. Через це люди були сильні, здорові, психічно стійкі, жили довго і щасливо. Вони не нищили природу, не забруднювали довкілля, тож насолоджувалися первозданною красою нашої чудової планети, їли чисту, здорову, смачну, корисну їжу, пили чисту воду з природних водоймищ і дихали

чистим повітрям.

Бути теслею в ті часи означало бути шановною, можливою людиною, а тому й завидним женихом. До того ж Йосип був гарним, добрим, веселим, життєрадісним, харизматичним хлопцем, і багато дівчат було закохано в нього. Дівчина, яку кохав він, теж кохала його. Їхнє кохання мало довгу, але просту історію: вони жили на одній вулиці і з дитинства дружили ніжною, зворушливою, міцною дружбою. Це про них були вигадані оті дитячі дражнилки на кшталт «тілі-тілі-тісто, жених та невіста, хочуть заховатись, щоб поцілуватись». Тож Йосип з Марійкою — так звали його кохану — вже давно домовилися одружитися й отримали на це згоду батьків. Єдине, на що вони чекали — коли дівчина сягне віку, в якому закон дозволяв вступати в шлюб.

І цей довгожданий момент незабаром мав статися. Уже навіть було визначено дату укладення шлюбу та весілля. Аж раптом, коли до цієї дати залишалося кілька тижнів, Марійка сказала Йосипові при зустрічі:

— Коханий, я вагітна.

Йосипа наче блискавка вдарила. Адже в них з Марійкою не було жодного статевого акту — вони терпляче чекали на першу шлюбну ніч попри сильний потяг одне до одного, бо цього вимагали релігія, закони суспільства та накази їхніх батьків. «Як це могло статися?! З ким моя кохана мала секс і чому?! Хтось згвалтував її? Чи підмішав їй у пиття зілля, що спричиняє нездоланне сексуальне бажання, якому неможливо протистояти і яке примушує людину негайно вдовольнити його проти її волі? Так чи інакше, сталося щось жахливе й огидне!» — думав хлопець в розпачі.

Обнявши свою кохану та притиснувши її до свого серця, зі сльозами на очах Йосип поставив їй усі ці запитання.

— Це не було ані жахливим, ані огидним. Мене не гвалтували й нічого мені не підмішували, — почала

свою відповідь Марійка з очевидним наміром розповісти хлопцеві, як сталося те, про що він питав, але цих її слів було достатньо, щоб його розпач сягнув розміру безмежної прірви. Думка, що його наречену скривдили, розривала йому серце. Але від думки, що вона віддалася іншому без примусу, знаходячися в цілком адекватному стані, а зараз без тіні каяття розповідає про це, його серце згоріло в попіл. Відштовхнувши дівчину від себе, Йосип відвернувся і пішов геть.

Намагаючися вгамувати нестерпний біль, хлопець схопився за роботу, яка мала бути зроблена ним того дня, як за рятувальний круг, що повинен був врятувати його від божевілля. Жодна робота, яку Йосип виконував у своєму житті, не була зроблена настільки ретельно і якісно, як того дня. Я навіть наважуся припустити, що жодна робота у світі, яка будь-коли виконувалася людиною, не була зроблена настільки ретельно і якісно, як та робота, що її зробив того дня Йосип.

Закінчивши свою справу, хлопець пішов, куди вели його ноги, аби побути на самоті та добряче обміркувати те, що сталося, а головне — зрозуміти, що він тепер повинен зробити. Шквал почуттів вже не так збивав його з ніг, і він був здатний думати хоч трішечки зважено. Проблукавши до пізньої ночі і передумавши безліч думок, Йосип прийняв єдине рішення, яке здавалося йому правильним у цій ситуації: піти наступного дня до Марійки і вислухати все, що вона розповість йому.

Отже, наступного дня хлопець прийшов до своєї нареченої і в місці, де їхню розмову ніхто не міг почути, попрохав її розповісти, що сталося.

— Ти мене вчора хибно зрозумів, коханий. Ти подумав, що сталося щось погане. А справді було ось що. Якийсь нетутешній юнак, неймовірно гарний та осяйний, завітав до нашої хати й увійшов до моєї кімнати. Ніколи в житті я не бачила такої прекрасної, чарівної істоти, — розповідала Марійка. — І мелодійним голосом, звуки

якого я досі чую у своїх вухах, той хлопець сказав мені: «Радій, благословенна дівчино, Бог з тобою! На тобі Його ласка. Дух Святий зійшов на тебе, і сила Всевишнього тебе обгорнула. У лоні твоєму Його син. Після того як ти його народиш, вигодуєш та виховаєш, він стане великим царем, і царюванню його не буде кінця». «Як же я можу народити дитину, якщо я незаймана?» — здивувалася я. «Нічого немає неможливого в Бога. Це просто Боже диво», — відповів юнак і пішов. І з тієї миті я відчула, що я вагітна, і зраділа чистою, солодкою радістю, якої ніколи не було в мене раніше.

Хоча Йосип був певною мірою романтиком і вірив у дива, але в його уяві склалася дуже чітка картина того, про що він щойно почув. І диву в цій картині місця не знаходилося. В цій картині був невідомий красунчик, якому вдалося не лише спокусити його наречену, а й настільки зачарувати її, що вона тепер говорила про нього так, як дівчина, що втратила розум від його чар.

Попри свою молодість Йосип добре розумів людей. Тож він чудово уявляв, як працює психіка незайманої дівчини, в якій буває ще нереалізована почуттєвість, коли вправний спокусник застосовує все своє вміння і, натискаючи на певні кнопки, вмикає цю її почуттєвість у режим чарівного дива. У цей момент дівчина забуває все. Спокусник здається їй Божим янголом, який заслоняє своїм яскравим сяйвом усе, що вона знала, цінувала й любила до того. Все інше здається їй у цей момент маною, яка примарилася їй, але тепер розчинилася в захваті почуттів, що розлилися нестримною повинню, змінивши раптом весь її світ. Але дуже швидко це запаморочення проходить, залишаючи за собою прикрі наслідки: зіпсовану репутацію, втрачені стосунки з коханим чоловіком, вагітність байстрюком, який муситиме рости без батька, і доля матері-одиначки, яка насправді дорівнює долі злиденної жебрачки в порівнянні з тією долею, яка відкривалася їй до цього запаморочення.

Коли наречений дівчини терпляче чекає на першу шлюбну ніч, не дозволяючи собі діяти до неї як спокусник, імовірність того, що з його коханою станеться така прикра історія, дуже велика.

І врешті, Йосип чесно здавав собі справу, що йому самому вряд чи вдалося б утриматися від статевих стосунків з чарівливою красунею, яка спробувала б тиснути на кнопки його почуттєвості з метою його спокусити. Він був цілковито впевнений, що практично кожний хлопець не встоїть проти такої спокуси, просто це не матиме для нього таких катастрофічних наслідків, як для дівчини, і навіть, скоріш за все, про це ніхто ніколи не дізнається.

Дивлячися на свою наречену й обмірковуючи те, що з нею сталося, Йосип відчував, як на зміну його егоїстичного болю до нього стукає співчуття до цієї дівчини, яку він кохав усією своєю душею, та до її дитиночки, яка не була ні в чому винна, яка ще навіть не народилася і яка потребуватиме опіки, захисту, матеріальної та психологічної підтримки, потребуватиме батька, якого вона з любов'ю називатиме тато. Хлопець відчував, як його серце, якого торкається це благодатне, прекрасне, добре почуття, воскресало і перетворювалося зі спаленої мертвої пустелі в благодатну, прекрасну, родючу оазу.

— Так, Марійко, вчора я хибно тебе зрозумів. Даруй мені, будь ласка, мою вчорашню поведінку. Кожна дитина — Боже диво. Кожна дитина — Божа донька або Божий син. Не ми творці наших дітей. Ми — лише ті, кому Бог довірив, доручив найвеличнішу, найпрекраснішу, найсолодшу місію: допомогти їм отримати народження, допомогти їм стати щасливими і поширювати щастя далі, — нарешті сказав він Марійці, яка чекала на його реакцію...

На цьому місці я заснув, сповнений щасливих почуттів від почутого, а наступного дня тато розповідав мені вже геть іншу історію.

Пізніше я зустрів текст, з якого, як я зрозумів, тато взяв сюжет для своєї розповіді. То було Євангеліє від Луки. Але... Мені здається, що версія від тата описує те, що сталося справді. Бо Бог, яким я Його знаю й люблю, проявлений у всій повноті саме в ній. Найдивовижнішим Божим дивом є те диво, під час якого любов, що є найкращим щастям, нищить егоїзм, що є найгіршим болем. Тож моє улюблене Євангеліє — Євангеліє від тата.

ДИВА НА СПЕЛЬТОВОМУ ПОЛІ

В одинадцятому сторіччі вченим київським ченцям було доручено написати книгу на замовлення князя Ярослава Мудрого. Вони виконали завдання згідно з наказом — і плід їхньої роботи дійшов до нас під назвою «Повість минулих літ». Що їм сказали написати, те вони й написали. Вийшло в них гарно. А історія про заснування Києва братами Києм, Щеком, Хоривом та їхньою сестрою Либідь мене завжди взагалі просто зворушувала.

Але чого я не люблю, то це безальтернативних версій, особливо коли вони перетворюються на «загальновідомий факт», попри те що ніяким фактом не є. Я вважаю, що, маючи кілька однаково не доведених гіпотез, кожен з нас має право обрати собі як базову ту, яка йому більше подобається. Як сходознавець я вивчав усе, що стосується Імперії гунів, і думка деяких істориків, що Київ був її столицею, особисто мені подобається набагато більше.

Я розумію князя Ярослава, який хотів об'єднати слов'ян навколо чогось споконвічно слов'янського. Але не існує нічого споконвічно слов'янського, бо, скільки б ми не називали себе слов'янами, справді ми — нащадки всіх народів, які мешкали на теренах України впродовж усієї історії людства. І мені страшенно подобається усвідомлювати себе нащадком не лише слов'ян, а й аріїв, скіфів, сарматів, гунів, які перемішувались,

асимілювались, інтегрувались, щоб врешті стати українцями.

Через це для свого чергового оповіданнячка з лавсторі я обрав Київ тих часів, коли він був столицею Імперії гунів. Припустімо, тоді він міг називатися Киї, що гунською мовою означало берег ріки.

Отже, дівчину звали Сигин і вона була дочкою гунського тисяцького. Імперія повсякчас вела завойовницькі війни, тож Сигин дуже рідко бачила свого батька, але сильно його любила. За соціальним та майновим станом їхня родина майже дорівнювала родині кагана, дочки якого були її подружками.

А хлопець був полянином-землеробом на ім'я Вашак. Його родина вирощувала спельту. Разом зі своїми братами, сестрами, батьками, дядьками, тітками, дідусем та бабусею він мешкав у кількох верстах від Киї на їхньому сімейному хуторку.

Принцеса Сигин, як він її називав, любила скакати верхи повз їхнє поле і за річкою Сирець тайкома танцювати на галявині, схованій у лісовій хащі посеред болота, прохід до якої через драгву знала звідкись лише вона. Вашак побачив її танець не випадково, збираючи там малину, ні. Це було б неможливо, бо та галявина була схована від усього світу густими хащами, навколо яких затаїлися мочарі, готові засмоктати кожного, хто на них ступить. Хлопцеві просто стало цікаво, куди принцеса Сигин прямує і звідки повертається майже щодня повз їхнє поле, і він її вистежив.

Таких танців, які вона танцювала, Вашак ніколи ніде більше не бачив. Відпустивши коня за пів версти до місця, дівчина пішки проходила потаємною стежкою до своєї галявини, ставала посеред неї, заплющувала очі, підіймала руки вгору і починала свої танці, спочатку повільно, потім все хутчіше й хутчіше, інколи раптом зупиняючись, опускаючись додолу і качаючись по траві, а потім знову підводячись і виконуючи неописанно чарівні рухи своїм

гнучким, струнким, дивовижно гарним дівочим тілом. Деколи йому здавалося, що красуня танцює не сама, а з невидимим партнером. Це було настільки чарівним, що Вашак був упевнений, що людські очі не бачили нічого прекраснішого за танець Сигин.

Щодня у відомий йому час хлопець чекав у засідці біля галявини появи Сигин. І майже щодня в захваті спостерігав, як вона танцювала. Так тривало кілька місяців. Вона настільки занурювалася в танець, що нічого навколо не чула. Вашак переконався в цьому, коли необережно поворушився, гучно тріснувши сухою гілкою, а вона не помітила. Після цього він став сміливішим і почав наважуватися виходити зі своєї засідки та танцювати навпроти дівчини, повторюючи її рухи, які він уже встиг запам'ятати. Її очі були заплющені, вона не бачила, не чула й не здогадувалася, що тепер вона танцювала вже не сама.

Так тривало ще кілька місяців, допоки хлопець, забувши про необхідність бути пильним, під час їхніх танців випадково не торкнувся принцеси Сигин. Вона це відчула, але не припинила танцювати, а торкнулася його. На її обличчі з'явилася щаслива усмішка. І вони продовжували танцювати, торкаючись одне одного руками й тілами. Вашак розумів, що дівчина не усвідомлювала, хто справді з нею танцює, тож, коли їхній танець дістався кінця, він поквапився сховатися у своїй засідці. Отже, ще кілька місяців вони танцювали з принцесою Сигин так. Це робило її дуже щасливою. Про хлопця я навіть і не кажу. Він відчував, мабуть, найвище щастя, яке здатна відчувати жива істота.

Одного разу, коли вже знов було літо і вони танцювали під дощем, їхній танець перейшов у ті ніжності й ласки, після котрих народжуються діти. Коли вони скінчили, Вашак, як завжди, сховався в засідці. Та раптом його пронизав страх, що Сигин може більше не приїхати сюди. Хлопець не знав, звідки в нього взявся цей страх, бо він

не мав жодної здогадки, навіщо вона все це робила, але в ту мить чомусь йому спало на думку, що дівчина може тепер припинити це своє таємниче заняття, і ця думка привела його в розпач. Чим більше Вашак на неї дивився, тим голосніше щось у ній (чи вираз її щасливого обличчя, чи її задумливі очі, чи щось взагалі невловне, непомітне) казало йому, що його страх небезпідставний. Тож врешті він вийшов зі свого укриття на галявину і сказав:

— Кохана, зачекай, не йди. Поговорімо.

Принцеса Сигин не скрикнула, не здригнулася, але на її обличчі намалювався надзвичайний подив.

— Я тебе знаю. Ти полянин-землероб і раніше працював у полі, що знаходиться між Киї та цим місцем, але вже рік я тебе там не бачу. Як твоє ім'я?

— Так, ти дуже примітлива, принцесо. Моє ім'я Вашак. І я вже рік у той час, коли ти проїздиш повз нашого поля, чекаю на тебе тут.

— Я заборонила моїм охоронцям стежити за мною під час цих моїх виїздів з міста. Але ж мене вистежив ти.

— Розкажи, будь ласка, що це було. Що за танці ти танцювала, чому дозволяла мені танцювати разом з тобою, а сьогодні зі мною кохалася?

— Це мої стосунки з Богом. Я танцювала з Богом як Його наречена. А сьогодні Він подарував мені Свою близькість і залишив у мені Своє сім'я. Тож сьогодні останній раз, коли я сюди приїздила. Бо тепер Бог танцює в мені. А мій танець тепер полягає в тому, щоб виносити, народити, вигодувати та виховати Його поширення — Його дитину. Та виявилось, що Бог надіслав до мене тебе, Його представника, і діяв через тебе. Якщо ти любиш мене так, як любить мене Бог, і бажаєш та відчуваєш себе в змозі і далі бути для мене представником Бога, стань моїм чоловіком.

— Я мрію про це з того дня, коли вперше тебе побачив, кохана. Ти була тоді ще геть дівчинкою, а я був підлітком. Але дотепер ця мрія здавалася мені нездійсненною, бо ти

— принцеса гунів, а я — полянин-землероб.

— Ти не знаєш про це, Вашаку, але я часто прокрадалася до вашого поля і спостерігала з засідки Божі дива, які там відбуваються.

— Дива? На нашому полі ніколи не відбувалося ніяких див.

— На вашому полі повсякчасно відбуваються Божі дива. Ви кидаєте зернятка спелти в орану землю — і вони проростають, починають зеленіти, підіймаються все вище, а потім колосяться. Коли зерна в колоссю дозрівають, з них варять смачнющу кашу — мою улюблену страву, або мелють на борошно, з якого випікають безліч всілякої смакоти. Ви — чарівники. Ваша діяльність — найпрекрасніша, найцікавіша, найкорисніша робота і найдивовижніше Боже диво. Те, чим займається моя родина, викликає в мене огиду. Я дуже люблю мого батька та моїх братів, і мені надзвичайно шкода, що їхня діяльність така некорисна, така зайва, така примітивна: вони завойовники, які вміють лише поневолювати та привласнювати чуже. Вони не вміють нічого створювати, хоча й кажуть, що створили найбільшу в сучасному світі імперію. Тож найзаповітнішою мрією мого життя було одружитися з землеробом. І коли я бачила на полі тебе, я уявляла, як було б чудово, якби ти став моїм чоловіком і забрав мене до свого хутора.

Існує багато історичних свідоцтв про те, що гуни були мудримися людьми. Мій Вашак відчув це на собі. Він був дуже здивований тим, що для їхнього шлюбу не виникло ніяких завад, і тим, з якою повагою родина його принцеси поставилася до її аргументів, чому вона хоче стати дружиною землероба. Матері та сестрам дівчина навіть розповіла всю історію їхньої зустрічі, бо від них вона взагалі не очікувала нічого, крім розуміння й підтримки. Щодо батька і братів Сигин, то вони були тоді на війні далеко від дому впродовж уже кількох років, і ніхто не знав, скільки ще років доведеться на них чекати. Тож до

них було відправлено гінця з листом, у якому дівчина виклала свої думки про Божі дива на спельтовому полі та некорисність діяльності її родини і попрохала благословення на шлюб з Вашаком. Їхня відповідь містила лише шість слів: «Маєш рацію. Одружуйся і будь щаслива».

СУВІЙ З КНИГИ РОДУ ПОЛІСЬКИХ РАТАЇВ

Я мріяв про донечку. Бо дівчинка — це та мила краса, яка робить життя таким солодким, таким гарним, таким цікавим, яким воно є. Я мріяв про сина, бо хлопчик — це та сила, та енергія, яка опікується цією красою, захищає її, забезпечує її існування. Дівчинка — представниця Ради, тобто Самого Життя, Самої Любові, Самої Краси. А хлопчик — представник Кришні — Самого Бога, завдяки якому здійснюються всі Її бажання. Мудрець Вед, у школі якого я навчався в дитинстві, казав, що серед волхвів немає єдності стосовно вищості Життя й Бога: хтось вважає, що Бог вищий за Життя, а хтось — що Життя вище за Бога. Коли я спитав його, а як вважає він сам, він відповів, що не знає. Але я гадаю, що він знав, але хотів, щоб ми самі знайшли свою власну відповідь у своєму власному серці. І відповідь, що прийшла як плід моєї мудрості, така: Життя й Бог неподільно єдині.

Але ні донечки, ні сина в нас з моєю дружиною Лавантикою не було. Щоразу, коли ми з'єднувалися з нею для зачаття дитини, ми вкладали в це всю нашу любов, та її бракувало для того, щоб зачаття сталося. Любов. Діти народжуються з неї. І якщо в нас вони не народжувалися, значить, наша любов була недостатньою, і значить, нам потрібно було її збільшити. І ми щодня черпали її у Ради та Кришні, звертаючися до Них: «Раде, Кришню, Раде, Кришню, Кришню, Кришню, Раде, Раде». Щоразу, як ми промовляли цю мантру, ми відчували, як наші серця сповнювалися Їхньою любов'ю, а наш розум — Їхньою

мудрістю. Нам так подобався цей процес, що ми завжди витрачали на нього цілі наші ранки, після яких нас так перло, після яких ця любов лилася з нас через край таким потужним струмом, а наш розум був таким ясним і проникливим, що вся наша діяльність упродовж дня була надзвичайно плідною.

А діяльність наша була дуже простою і приємною. Ми мали велике поле, де я вирощував спельту, врожай якої майже щороку збільшував наші статки. А моя дружина дбала про те, щоб на нашому столі завжди була смачна їжа, а в нашій хаті завжди панували чистота, затишок, краса і щастя. Також ми брали участь у влаштуванні свят і фестивалів у нашому селі Сунична Галявина, у допомозі тим, хто її потребував, були гостинні та чуйні, мали багато родичів і друзів, з яких складалося все населення нашого села й навколишніх хуторів.

Справді практики самовдосконалення є невіддільною частиною нашої культури. Хоча арії — це назва нашого народу, але людина в нас не вважається арієм, якщо вона просто народилася в родині аріїв. Вона стає арієм, лише сягнувши просвітлення. Бо арій — це рівень свідомості, а не етнічна приналежність. Щодо нас з Лавантикою, ми тоді не вважали себе аріями, нам здавалося, що ми гірші за тварин, бо наших якостей не вистачало навіть на те, щоб народити дитину, тоді як у всіх тварин навколо повсякчасно народжувалися діти. Це не означало, що ми страждали якимось комплексом неповноцінності або не любили себе й одне одного. Це просто означало, що всіх істот навколо ми вважали кращими за нас. І ми хотіли стати такими ж, як вони, щоб пізнати щастя батьківства, тож приділяли нашій практиці набагато більше уваги й часу, ніж наші сусіди, друзі та родичі, бо важко хворі мусять приділяти більше уваги й часу лікуванню, ніж ті, чия хвороба псує їм життя не так сильно.

Ішли роки, ми натхненно продовжували працювати над собою, наповнюючись якостями Ради та Криш-

ня. Результати нашої практики, які ми відчували щодня, були настільки чудовими і робили нас настільки щасливими, що, хоча діточки в нас так і не народжувалися, ми неймовірно насолоджувалися своїм життям, бо любов і мудрість, якими ми наповнилися по вінця, робили якість нашого сприйняття, нашого бачення, наших думок, наших почуттів, наших стосунків із самими собою, одне з одним, з нашим оточенням, з усім світом, а також з Життям і Богом такою глибокою і прекрасною, що цього нам з надлишком вистачало для відчуття всієї повноти щастя. Нам уже нічого не бракувало для щастя. Ми мріяли про дітей уже не тому, що через це хотіли стати щасливими (ні, ми вже були настільки щасливими, наскільки взагалі це можливо, тобто безмежно), а тому, що хотіли поділитися з ними нашим щастям.

Одного разу ми з Лавантикою сиділи на березі річки Перлинна Скарбниця, що протікає біля нашого села. Ми дуже любили дивитися на її кришталево прозорі води, які рухалися повз нас, на качок, гусок та лебедів, які плавали по її поверхні, та на рибок, яких можна було розглянути в її глибинах. Раптом ми побачили човен, що плив сам по течії. Коли він наблизився до нас, ми почули, що в ньому плаче дитина. Я стрибнув у річку, доплив до човна і вліз у нього. У човні лежало загорнуте в рушник немовлятко і плакало, напевно, від голоду. Це видовище відгукнулося в моєму серці величезною хвилею любові та співчуття. Я підігнав човен до нашого берега і приніс малюка до Лавантики. Щойно вона його побачила, її вишиванка стала мокрою від молока, яке раптом полилося з її грудей. А за мить дитиночка вже присмокталася до груді своєї нової мами. Коли ми розгорнули рушник, то побачили, що то був хлопчик. Ми саме так і мріяли: щоб першим був син, а другою — донечка, щоб у нього була молодша сестричка, а в неї — старший брат. Ми вважали, що це ідеально для дітей. І ось перша частина нашої мрії здійснилася. Ми назвали свого первісточка Віван.

Він ріс дуже гарненьким хлопченятком, дуже розумненьким і солодким у спілкуванні. Правда, і бешкетував завзято, але його кумедні пустощі так розважали всіх навколо, що ми жодного разу не почули від сусідів ніяких скарг на нього. Наше життя сповнилося новим, дуже яскравим та цікавим змістом.

А одного дня, коли ми нашою маленькою родиною обідали в нашій великій хаті, до нас на подвір'я раптом примчала колісниця під князівським прапором. З неї вистрибнув витязь у золотих обладунках і прожогом кинувся до нас.

— Ви — Дип, Лавантика й Віван?! — спитав він нас з порога захеканим голосом.

Я кивнув головою.

— Мерщій! Бігом за мною! — сказав витязь, схопивши на руки Вівана і побігши з ним назад до колісниці.

Ми кинулися за ним, застрибнули в колісницю, яка за мить вже летіла геть. Нас везли в Щит, столицю нашої держави, до князівського терема. Коли ми їздили на столичний ринок продавати спельту возами, які тягнули воли, дорога до Щита займала у нас два дні. Але цього разу ми їхали колісницею з шістьма кіньми і тричі пересідали на інші колісниці зі свіжими шістками коней — тож дісталися місця призначення швидше за блискавку. Проте витязь, який нас супроводжував, встиг-таки розповісти нам, що сталося і навіщо нас везли до князя.

У князя Балвіра було вісім дружин, і всі вони народжували йому доньок. У нього було вже за двадцять доньок. І жодного сина. Тієї ночі одна з княгинь, красуня Аша, народила ще одну дівчинку. Це була її друга донечка. Князь обохнював своїх доньок, тож він прийшов побачити й поцілувати свою чергову маленьку принцесу, яка була надзвичайно гарненькою, попри те що щойно народилася і безперервно плакала. І все ж таки Балвір відчував досаду, бо мріяв про продовження династії. Хоча те, хто має правити нашою державою, визначається

голосуванням волхвів, частіш за все волхви обирають нового князя з-поміж синів попередника. Сам він був уже п'ятим коліном своєї династії і хотів би, щоб наступним князем був його син. Але сина в Балвіра досі не було. І від цього йому було дуже прикро.

За годину Балвіру повідомили, що його новонароджена донечка вряд чи виживе, бо вона не тільки безперервно плаче, а ще й відмовляється їсти. Лікарі розводять руками, не знають, чим допомогти. У зв'язку з цим було покликано мудреця Васішта і очікувалося його прибуття. Князь негайно знову відправився в палати княгині Аши, де застав велику кількість лікарів і на власні очі побачив, що новонароджена принцеса продовжувала плакати. Незабаром там з'явився мудрець Васішт. Він узяв дівчинку на руки, сів і довго тримав пальці на її зап'ясті, відчуваючи її пульс. Потім прикрив свої очі, і за кілька митей його дихання припинилося. Через якийсь час мудрець зробив вдих, відкрив очі та мовив:

— Це кохання.

Усі присутні очманіли від такого діагнозу. А Васішт усміхнувся і продовжив:

— Вони кохають одне одного впродовж багатьох своїх утілень і багато разів уже були подружжям. У попередньому їхньому втіленні вони пережили багато тривалих розлук, і якщо порахувати дні, коли вони тоді були разом, вони складуть у сумі лише пару-трійку років. Тож наприкінці життя вона так звернулася до Ради та Кришні, з якими в них уже давно були розвинуті дуже близькі стосунки: «Я так втомилася від розлук! Тому я прохаю Життя й Бога дарувати мені в наступному втіленні таку долю, щоб я жодного дня не прожила в ньому без мого коханого». «Хай буде так», — відповіли Життя і Бог. Отже, якщо якнайшвидше не влаштувати сьогодні її зустріч з її коханим і не віддати її його батькам, щоб вона жила у них як їхня донечка, вона не доживе до ночі. Якщо ти зробиш це, князю, за рік у тебе народиться син.

На запитання Балвіра, де і як знайти коханого дівчинки, Васішт повідомив князю, що його ім'я Віван, а імена його батьків Лавантика та Дип, а також пояснив, де ми жили. І ось тепер ми входили в князівський терем.

Коли я побачив крихітну принцесу на руках мудреця, який продовжував сидіти в очікуванні нас, я відчув величезну любов до неї і величезний страх за її життя. Вона була дійсно надзвичайно гарненькою і, здавалося, вже помирала. Наш Віван підбіг до неї, торкнувся її личенька і, благаючи, мовив:

— Принцесо, не помирай, будь ласка.

Дивлячися на Вівана, дівчинка заусміхалася слабенькою, але дуже щасливою усмішкою.

Бачачи це, Лавантика в сльозах кинулася до неї, а її вишиванка стала мокрою від молока, яке раптом полилося з її грудей. Усі чоловіки, крім мене, поквапилися вийти, а маленька принцеса за мить присмокталася до груді своєї нової мами.

Дев'ять днів ми гостювали в князівському теремі, а на десятий день воєвода Субал, яким виявився той витязь у золотих обладунках, що привіз нас туди, супроводив нас назад додому на колісниці, навантаженій величезною кількістю подарунків.

Так у нас з'явилася донечка. Ми назвали її Вела. Але Віван все життя продовжував звати її Принцесою.

До певного часу Вела не знала своєї історії і думала, що ми — її батьки, а Віван — її старший брат. А коли вона підросла і поставила Лавантиці запитання, чи можна дівчатам одружуватися з братами, ми зрозуміли, що прийшов час все їй розповісти. Так вона дізналася, чому Віван називав її Принцесою.

Зазвичай, донечка залишає батьківський дім, коли одружується, і це є дуже болісним елементом долі і дівчинки, і її батьків. Але нам усім пощастило, і в нашому житті цього елемента не було. А ще на весіллі Вівана й Вели були присутні князь, княгині, принцеси та принц.

А ще поки не було жодного дня, прожитого Велою без її коханого. І наші діти дуже щасливі від цього і дуже вдячні за це Життю і Богові. У них не виникає бажання відпочити одне від одного. Вони подібні раю одне для одного і для своїх дітей. А ми з Лавантикою побачили плоди нашої любові, яку ми змогли зростити в собі через нашу практику: на наших руках виростили чотири щасливі онуки і дев'ять щасливих онучок, а тепер ми пестимо вже й кількох правнуків.

Написано Дипом, сином Дама та Уми, батьком Вівана та Вели, і додано до Книги Роду Поліських Ратаїв.

ЩЕ ОДИН СУВІЙ З КНИГИ РОДУ ПОЛІСЬКИХ РАТАЇВ

Природа. Вона прекрасна, багата, добра й щедра. Вона дарує нам все, що потрібно для життя та щастя, частує нас безліччю різноманітних смаків і наділяє нас дивовижними якостями та здібностями.

На кожному кроці ми стикаємося з чудесами природи, які оточують нас скрізь і всюди. Безкраї ліси, населені всілякими тваринами та співочими птахами, повні ягід, горіхів, меду та бурштину. Луки, що буяють травами та квітами. Джерела кришталевої води та її смак, який для мене є найсмачнішим з усіх смаків, що можливо відчутти губами, язиком і горлом. Річки, на поверхні яких цвіте латаття та плавають лебеді. В їхніх водах так приємно плавати серед срібних рибок і збирати перлини у молюсків. Чарівні сходи та заходи сонця. Гра сонячного проміння на листі, траві, павутині та краплинках роси. Прекрасна планета Шукра, що завжди з'являється у вечірньому небі над тим місцем, де зайшло сонце. Нічне зоряне небо, що ронить на землю зірки, які ми ніколи не можемо потім на ній знайти.

А яким дивом природи є ми! Наші гарні, гнучкі,

граційні, спритні, сильні тіла, кожний рух яких схожий на танець і кожний рух яких спричиняє нам насолоду. Наша сила дозволяє нам зробити все, що ми хочемо. А коли ми об'єднуємо наші сили, ми стаємо всемогутніми. Наші інтуїція й розум — ті чудеса природи, які дивують нас зсередини і завдяки яким ми вміємо робити стільки цікавого й корисного. Ми вміємо вирощувати злаки, овочі, фрукти та льон, ткати з нього, а потім шити наші гарні одежі. Ми так вміємо будувати будинки, щоб вони ставали частиною природи і несли функцію накопичувачів та випромінювачів життєвої енергії. Ми вміємо все, що нам потрібно.

Усмішка — це одне з тих див природи, які вражають мене понад усе. Ще серед таких чудес є гумор, музика та діти. У цьому списку я розташував чудеса за зростанням їхньої чудесності, бо діти — вінець подарунків природи. Але найбільшим з усіх її див є любов. Вона насправді і є щастям. Без неї усі інші дива припиняють бути дивами. Без неї людина нещаслива, навіть живучи в такому прекрасному, досконалому світі.

Кожний закон природи є неймовірним дивом. Це стосується навіть такого закону, який врегульовує життя тих, хто обирає не любов, а егоїзм. Адже всі дари природи ми отримуємо згідно зі своїми бажаннями. Ті, хто прагне любові, отримують любов, а ті, кому подобається життя поза любов'ю, отримують егоїзм. Для них природа створила особливий закон, який не потрібен і не працює для тих, хто живе в любові. Життя тих, хто живе в егоїзмі, регулюється законом карми — законом справедливості, згідно з яким кожна людина, яка живе в егоїзмі, отримує наслідки своїх егоїстичних вчинків. Любов — це добро, а її відсутність — зло. І оскільки існує зло, бо існує свобода вибору, то існує й досконалий закон, який врегульовує зло, закон карми: жертвами зла стають лише ті, хто в попередніх втіленнях чинив таке ж саме зло іншим.

Хіба не диво, що життя в цілому і кожний індивід

зокрема — вічні?! Але ще більшим дивом є закон реінкарнації, завдяки якому ця вічність не стає нудною, бо в різних своїх утіленнях кожен з нас проживає безліч різних історій, зокрема історій кохання. І коли кажуть, що ми не пам'ятаємо нічого, крім подій свого поточного втілення, це неправда. Пам'ять про все, що ми пережили, зберігається в глибинах нашої свідомості, і справа лише в тому, як ми вміємо взаємодіяти з цими глибинами.

Справді моє кохання одне, попри те що в нього так багато історій. Уявляю, як було б нудно й нецікаво, якби не існувало реінкарнації. Кожне наше втілення — один день нашого вічного життя: світанок, схід, ранок, день, вечір, захід, ніч. Як було б нудно й нецікаво, якби день був нескінченним. Кожне моє втілення, в якому стається якась нова, унікальна історія — це ще один день мого вічного кохання.

Є ті, хто прагне нового кохання навіть упродовж свого одного втілення, не кажучи вже про наступні. Але я не можу кохати чужу людину. Я чекаю зустрічі зі своєю. Ледь не сказав «зустрічі зі своєю Тарою», бо в цьому втіленні її звали Тара. Але ж наші імена, як і наші тіла, різні в різних історіях нашого кохання.

Зараз вечір. Вечір мого життя. Я провів мою Тару, як проводжаю щовечора сонце. Вона покинула тіло, так само як сонце покидає наш край наприкінці дня. Але наступного дня сонце зійде знов. І у своєму наступному втіленні я знову зустріну Тару. А поки над тим місцем, де зайшло сонце, з'явилася прекрасна планета Шукра. Вона подібна душі моєї Тари, з якою я спілкуюся і спілкуватимуся до самої нашої зустрічі в наших нових тілах.

Написано і додано до Книги Роду Поліських Ратаїв одним з ваших предків, який не бачить великого сенсу вказувати своє ім'я, бо скоро воно в нього буде іншим.

БЕНТЕЖНА ІСТОРІЯ НАЙІДЕАЛЬНІШОЇ ПАРИ

За п'ятдесят три роки свого бурхливого життя я встиг чимало побачити. Перед моїми очима розгорталося чимало масштабних історичних подій. При чому вони розгорталися воістину прямо перед моїми очима в усіх своїх деталях та тонкощах, бо я ніколи не стояв від них осторонь і особисто брав у багатьох з них активну участь. Але мемуари — жанр, який мене ніколи не цікавив ні як читача, ні як письменника. Мене цікавлять вічні питання. Тож я пишу оповідання не про революцію і не про війну — я пишу про любов. І з усіх історій кохання, яким я був живим свідком, лише ця так глибоко врізалася в моє серце, що продовжує бентежити мене навіть посеред таких вкрай бентежних подій, в яких я беру участь зараз.

Гриць був рідкісною людиною. Таких людей у цілому світі нелегко розшукати. А на те, як він зміг вирости таким у нашому середовищі, я ніколи не припиню дивуватися. Гриць був вищою мірою чесним, порядним, розумним, сміливим і майже настільки ж дбайливим, добрим і лагідним, як і його мати, тітка Надійка, як я її називав, яку я дуже любив, бо ми з ним були друзями і я багато часу проводив у нього вдома і мав щастя спостерігати її дивовижні якості та відчувати на собі її дивовижні доброту й любов, що лилися на всіх, хто з нею стикався.

Тітка Надійка все життя пропрацювала санітаркою в Євпаторійському дитячому санаторії Міністерства оборони і одна виховала трьох дітей: Гриця і двох його молодших сестричок — Зіну та Галю. Батько Гриця загинув, коли Грицеві було чотири роки, а тітка Надія була вагітна Галею. Він працював робочим в Євпаторійському морському порту, і його вбило електричним струмом на роботі.

Гриць та Анюта вчилися в одному класі впродовж всіх десяти років свого навчання в загальноосвітній школі. Коли Гриць першого вересня прийшов до першо-

го класу, він одразу звернув увагу на маленьку чорнооку красунечку і сів за парту поруч з нею. Потім з'ясувалося, що кожен хлопець у їхньому класі мріяв тоді сісти на те місце, але сміливості на це вистачило лише у Гриця. І всі десять шкільних років те місце залишалося його. Того ж дня він уперше проводив Анюту додому, сказавши:

— Я бачив, ти вже познайомилася з рештою дівчаток і, напевно, збираєшся піти додому з кимось з них, з ким тобі по дорозі. Але в нашому хуліганському районі на-рватися на неприємності, ідучи вулицею, набагато легше, ніж не нарватися. Тож я тебе проводжу.

— Хлопчиків у нашому хуліганському районі на-рватися на неприємності, ідучи вулицею, набагато легше, ніж дівчинці. Тож я гадаю, разом з тобою імовірність того, що мене хтось зачепить по дорозі до дому, більша, ніж якщо я йтиму сама або з кимось з дівчаток.

— У мене авторитетні підписки. Зі мною тебе ніхто не зачепить.

Це було правдою. Так сталося, що сусідами у Гриця були круті розбишаки, старші від нього на шість і більше років. Вони вже багато разів вступалися за нього під час бійок, які ставалися, коли Гриць захищав від образ своїх сестричок або карав їхніх кривдників. Ті хлопці захоплювалися безстрашною завзятістю малюка, який ще відвідував дитячий садочок, але якого ніколи не зупиняли ні вік, ні вагова категорія, ні досвідченість у вуличних бійках, ні кількість його ворогів. Тож тепер цей новоспечений першокласник дійсно був найкращим охоронцем для Анюти. І впродовж десяти шкільних років вони ходили в школу й зі школи разом.

Цікавий факт: жодного разу я не чув з боку будь-кого ніяких кепкувань на кшталт «жених та невіста тілі-тілі-тісто» в адресу Гриця й Анюти ані в очі, ані позаочі. Такої поваги до стосунків хлопчика та дівчинки серед дітей я більше ніколи ніде не бачив. Не тільки діти, а навіть дорослі, зокрема їхні батьки та вчителі, сприймали їхні

взаємини як щось священне й недоторканне. Гриць і Анюта так поводитися, так говорили одне з одним і одне про одного з іншими, що всі відчували: між цією парою існує дещо незбагненне, про що кожний мріє, але що не кожному дається.

З роками це явище ставало все глибшим та яскравішим. Усі, навіть ті, хто бачив Гриця з Анютою вперше, не кажучи вже про тих, хто добре їх знав, казали, що вони створені одне для одного, що вони — дві половинки, яким пощастило зустрітися, щоб більше ніколи не розлучитися. Бути разом для них було настільки ж природно й необхідно, як дихати повітрям. Між ними була така хімія, яку відчували всі і яка до самої глибини душі вражала кожного. Я особисто знаю кілька пар, які закохалися одне в одного просто завдяки тому, що зустрілися одне з одним у присутності Гриця та Анюти. Особисто для мене символами кохання були не Ромео та Джульєтта і не Лейля та Меджнун, а саме Гриць та Анюта. І не лише для мене. Неодноразово я був свідком того, як після перегляду якого-небудь романтичного фільму хтось казав:

— Вражає, але не так сильно, як Гриць з Анею.

Знаєте таких циніків, які не вірять у любов і кажуть, що її не існує, що любов — це вигадка? Вони є скрізь, але лише циніки з нашого району, кажучи це, додавали:

— А Гриць з Анею — виняток, який підтверджує правило.

Законодавство УРСР дозволяло укладати шлюб у шістнадцять років. Тож наступного дня після випускного ми гуляли на їхньому весіллі. До речі, вони були не перші з моїх однолітків, на чийому весіллі я веселився. Коли я вчився в дев'ятому класі, мій колишній однокласник, який після восьмого класу пішов вчитися в медичне училище, одружився зі своєю однокурсницею за рішенням суду через зальот і в п'ятнадцять років став татом миленької донечки. І що цікаво — вони досі щасливі разом.

Потім Гриць поступив на істфак в Сімферопольський державний університет, а Аня, попри його допомогу їй в підготовці до іспитів, не поступила. Справді вона поступала лише для того, щоб і далі вчитися разом з Грицем, а не через потяг до історії. Щодо її кар'єри, вона вже мала домовленість з менеджером вар'єте, яке щойно відкрилося в готелі «Євпаторія», що, якщо вона не поступить в універ, її візьмуть танцюристкою в вар'єте. Так і сталося.

Гриць приїздив на вихідні в Євпаторію. Анюта безплатно проводила його на програми зі своєю участю, на що мала особистий дозвіл директора. Взагалі тут потрібно згадати, що євпаторійські бандити, яким належало не тільки вар'єте, а в якомусь сенсі й усе місто, ставилися до Гриця й Анюти та їхнього легендарного кохання як до місцевої святині і забезпечували їх своєю протекцією. У першу чергу це полягало в тому, що Анюта була оголошена недоторканою з попередженням про найгірші наслідки для порушників. Без цього ексклюзивного статусу у найгарнішої танцюристки вар'єте не було б жодного шансу не піти по руках у місті, де бандитський безлад був єдиним працюючим законом.

Взагалі те, як тремтливо ставилися до любові й чистоти вищою мірою цинічні та брудні люди, є дуже цікавим явищем. Коли я чув щирі розповіді дівчат наших євпаторійських бандитів про те, що їхні коханці нібито шляхетні робінгуди, я завжди дивувався і наївності дівчат, і лицемірству покидьків, які дурили їм голови, бо добре знав, хто вони насправді. Вони були цілком кінченими людьми. Не існувало злодіяння, яке вони не зробили і не були готові зробити. Вони не мали ані честі, ані сумління. Але попри все це Анюту вони не чіпали і нікому не дозволяли чіпати.

Ще цікавішим було те, як вищою мірою нечесні, підлі, невиховані й темні люди цінували чесність, порядність, вишукану вихованість і блискучу освіченість, адже саме

цьому явищу Гриць був зобов'язаний своїм швидким кар'єрним зльотом. Після закінчення університету спочатку він працював учителем історії в нашій школі. Як педагогом ним захоплювалися і учні, і батьки, і колеги. Але дуже скоро його забрали працювати в управління освіти, а невдовзі Гриць став там одним із заступників начальника. На нього покладали лише ті обов'язки і доручали йому лише ті справи, які були далекі від махінацій та зловживань, що там повсякчасно коїлися, і дбали про те, щоб він про них нічого не знав. Їм просто хотілося бачити поруч таку людину і було приємно дізнаватися, що тепер казали люди про їхнє організоване злочинне угруповання:

— У нашій міській держадміністрації працюють дуже хороші, гідні люди. Наприклад, заступник начальника Управління освіти Григорій Андрійович Коваленко — зразок чесності, порядності, відповідальності та уважного ставлення до людей. У нас дуже хороша міська влада.

Вони розуміли, що, якби не було поміж них Гриця, найкраще, що про них можна було б сказати: «У нашій міській владі на всіх клейма нема де ставити».

Завдяки Грицевій посаді подружжя мало житло і періодично покращувало свої житлові умови через збільшення родини: одного за одним Анюта народила чотирьох синочків. Їхня родина була царством любові й щастя. На той час я вже не жив в Євпаторії, але завжди, коли туди приїздив, приходив до них у гості.

Коли я приїхав в Євпаторію того разу, приятелі приголомшили мене новиною: Гриць розлучився з Анею і поїхав з міста, куди — ніхто не знає. На запитання, як це сталося, всі опускали очі і давали якісь туманні відповіді. Тож коли я залишився наодинці з другом, з яким я мав найбільш довірчі взаємини, я попрохав його відверто розповісти мені все, що йому відомо про Грицеве розлучення. І ось що він мені розказав:

— Петрику, мені самому важко повірити в те, що ста-

лося. Аня почала йому зраджувати. З різними чоловіками, не тутешніми. З якимись грузинами чи турками. Просто посеред білого дня, коли Гриць був на роботі, старші хлопчики в садочку, а молодший з нею вдома. Коли Дмитрик засинав, вона телефонувала черговому коханцю, щоб він швидесенько приходив. Вона робила це майже щодня. Сусідка з квартири навпроти підглядала через прозурку за їхніми дверима і доповідала Грицеві. Той довго не вірив, декілька місяців просто не звертав уваги на її слова, та вона йому знов і знов розповідала, що відбувається. І врешті він погодився на її пропозицію, взяв відгул, на всяк випадок на два дні, і стежив із сусідчиної квартири за своїми дверима. І в перший же день побачив, як прийшов якийсь чувак, подзвонив, Аня йому відкрила і впустила до квартири. Гриць почекав п'ять хвилин, вийшов від сусідки, відкрив двері своїм ключем, а вони на засувочці. Ну в нього адреналін, він той засув з одного удару вибив. І застукав їх на гарячому. Нікого не бив, не лаявся. Пішов мовчки до Дмитрика, бо той прокинувся від грюкоту дверей і заплакав, і був з ним, доки Аня не випроводила гостя і не прийшла до них. А тоді пішов до своєї матері і жив у неї якийсь час, допоки не поїхав з міста.

— Що ти верзеш, брате?! Звідки стільки подробиць? Тільки не кажи, що тобі все це розповів Гриць. Він ніколи таке не став би нікому розповідати. А тим більше Аня. Що за маячня? — розлютився я, наслуховавшись цих, як мені здалося, несусвітних нісенітниць.

— То був же суд. За позовом Гриця. Щоб розлучитися, він мусив усе розповісти в суді, надати всі докази. Сусідка теж там давала свідчення. І Аня в усьому зізналася. Тож ця історія — офіційно визнаний факт.

Сказати, що я був у шоку — це не сказати нічого. Я пішов на море і просидів до вечора, дивлячися на хвилі та міркуючи про ці події, які ніяк не вкладалися в моїй голові. А ввечері прийшов до Анюти. Боже, що з

нею сталося! Утілення щастя, яким вона була впродовж усіх років нашого знайомства, перетворилося на щось діаметрально протилежне. Відчайдушна туга в її прекрасних чорних очах, в її обличчі, в її поставі та кожному її русі засмутила мене набагато більше, ніж жахлива історія, важким роздумам над якою я присвятив той день. Ця безутішна туга просто злякала мене.

Я не розраховував на якусь розмову, бо бачив, як Анюта соромилася, і розумів, що, яким би я не був добрим старим другом, вряд чи тепер вона зможе спілкуватися зі мною так, як раніше. Я хотів просто побачити її, висловити своє співчуття і дізнатися контакти Гриця. Але, напевно, через те що я був першою людиною, яка не засуджувала її, а співчувала їй, вона раптом розговорилося і в нас вийшла довга душевна бесіда.

Анюта плакала, гірко-гірко, невітійно-невтішно, з великою кількістю сліз. «Слава Богу, — думав я, — що вона може плакати. Сльози приносять полегшення».

— Я так його люблю! Я так його кохаю! Життя без нього, життя не для нього — гірше за пекло. Він — моє все. І діти більше ніколи не бувають такими щасливими, як раніше. Вони люблять його ще більше, ніж мене. Щодня вони знов і знов питають мене лише про одне: «Де тато? Коли тато повернеться до нас?» І плачуть. І я плачу разом з ними.

— Плач, Анюто. Вміння плакати — це благословення дітям і жінкам. Сльози допомагають легше пережити горе. Ми, чоловіки, не плачемо. Ми хворіємо.

І ось раптом в якийсь момент нашої розмови мені здалося, що я можу отримати від Анюти відповідь на запитання, над яким я міркував на морі:

— Що з тобою сталося тоді? Чому ти це робила? Я завжди думав, що, коли людина так сильно когось кохає, вона не може спокуситися на близькість з кимось іншим.

— Я теж так думала до того. Але ми, жінки, не завжди здатні володіти собою. Якись гормони, якийсь стан

фізіології та психіки — і нас може переклинити. Гриць такий благісний! А я така пристрасна! Мені завжди доводилося з усіх сил угамовувати мою пристрасність. Мені завжди було потрібно набагато більшого й набагато більше, ніж йому. Я впевнена, що, якби я не робила все можливе, щоб кожного разу зваблювати його, він був би цілком задоволений своєю казковою платонічною любов'ю до мене і далі, ніж дивитися на мене своїм божественно-закоханим захопленим поглядом, гладити моє волосся і в захваті цілувати мої очі та обличчя, майже ніколи б не заходив. Знаєш, я дійшла висновку, що Гриць геть асексуальний. Якби я на нього не кидалася, мов зголодніла пантера, він би вступав у близькість зі мною лише тоді, коли хотів, щоб у нас народилася дитина.

— Ого! Виявляється, не такою вже ви були ідеальною парою. Виявляється, у вас були проблеми.

— Не в нас, а в мене. У Гриця проблем не було. І я вважаю, що ми дійсно були ідеальною парою. Я впевнена, що Гриць — моя друга половинка, яку мріє зустріти кожна жінка. І я його зустріла. І ми були разом стільки прекрасних років нашого життя! Але навіть найідеальніша пара повинна чогось навчитися. Бо життя — це школа. Тепер я знаю, чого я не вміла: я не вміла донести до свого коханого свої потреби. Я намагалася, але, коли бачила, що він мене в цьому питанні не розуміє, відступала, складала руки і продовжувала мучитися. А повинна була налягати, бити на сполох, добиватися, щоб він зрозумів ступінь моєї проблеми, чого б це не коштувало.

На цьому місці заплакав я. Коли я сказав, що ми, чоловіки, не плачемо, я мав на увазі, що ми не плачемо від болю. Але від іншого ми деколи плачемо. Від співчуття, наприклад.

— А тоді в мене не було сил на те, щоб його зваблювати. Чотири маленькі дитини, одна з яких немовля, забирали всі мої сили, але не моє бажання, не мою пристрасність. Гриць був до мене, як завжди, дуже до-

брим, дуже ніжним, дуже люблячим, дуже уважним і чутливим, але нездатним зрозуміти моєї пристрасті та відповісти на неї так, як мені було вкрай потрібно. Мені не вдавалося його завести ніякими пристойними способами, а поводитися з ним, як повія, я соромилася. А на вулиці, де я гуляла з Дмитриком у колясці, кожний другий незнайомий чоловік дивився на мене похитливими очима, які кричали: «О, як же сильно я тебе хочу, красуне!» І одного дня мене переклинило. Той чоловік просто був більш хтивий за інших — і ця його пристрасть зронувала з моєю пристрастю. Він був азербайджанцем. Я поманила його пальцем, а коли він підійшов до мене, спитала номер його телефону. То був телефон у готельному номері. Я зайшла в аптеку і купила кілька великих пачок презервативів. А вдома, коли Дмитрик заснув, я зателефонувала, чоловік був у номері, чекав на мій дзвінок. Так це сталося вперше. І це здалося мені неймовірно прекрасним. Це було саме тим, чого мені так гостро бракувало. Потім я вже просто обирала на вулиці, кого хотіла. Зазвичай це були кавказці та турки. Але любила я завжди одного лише Гриця. І, займаючися сексом з іншими чоловіками, я завжди уявляла, що це мій коханий Гриць.

— Напиши йому лист. Напиши йому в листі все, що ти розповіла щойно мені. На його місці я б негайно повернувся до вас. І не маю сумнівів, що він так і зробить.

— Правда?

— Звісно.

— Я не знаю, де він зараз.

— Я сходжу до тітки Надійки, візьму його адресу — і повідомлю тобі.

— Дякую, Петрику, — сказала Анюта і вперше за весь вечір усміхнулася. Яка все ж таки вона була гарна!

Наступного дня я пішов до тітки Надійки. Обидві сестри Гриця вийшли заміж, при чому Зіна жила у свого чоловіка, а Галя разом з чоловіком і маленькою донечкою жила там же, у матері. Був вечір, тож домочадці були

там. Я познайомився з Борею, чоловіком Галі, поцілував їхню донечку, яка ще не вмiла розмовляти, і, спитавши про Гриця, почув усе, що в цьому домі думали про Анюту. Мені було прикро, але ніякої можливості повернути розмову до того, щоб помiняти їхню думку про неї, я не побачив. Якби я просто взяв і почав переказувати їм нашу з Анютою розмову, ніхто б мене там довго слухати не став, і, зрозумівши, що я намагаюся її виправдати, вони прогнали б мене у три вирви та більше б не пустили на поріг. А я все ж таки мріяв повернути Гриця назад до його родини, і для цього мені були потрібні добрі стосунки з його рідними, та й взагалі я не планував сваритися ні з тіткою Надійкою, ні з Галею. Тож я висловив свої співчуття, сказав, як мені прикро, що з Грицем сталася така халепа, і спитав, де він і чи можу я дізнатися його адресу та телефон.

— Гриць мені написав, — відповіла тітка Надійка. — Але прохав нікому поки не давати його контактiв. Він намагається забути в новому житті і уникати всього, що нагадало б йому про минуле.

— Зрозуміло. Логічно. Тоді хоч скажіть, де він, як поживає, чим займається.

— Після розлучення Гриць звільнився з роботи, купив квиток на перший найближчий потяг, де було вільне місце. Йому було байдуже, куди той потяг прямуватиме. Потяг прямував до Маріуполя. Зараз він вже влаштувався там учителем історії в одній зі шкіл. Живе в гуртожитку. Переживає вкрай важку психічну кризу.

Простившись з Грицевою ріднею, я зателефонував Анюті, повідомив їй про те, що розповіла мені тітка Надійка, і сказав, що наступного дня обдзвоню всі школи Маріуполя, щоб врешті дізнатися адресу Гриця, на яку Анюта зможе йому написати.

В одній з маріупольських шкіл, які я обдзвонював наступного дня, мені відповіли:

— Так, Григорій Андрійович Коваленко нещодавно

влаштувався до нас учителем історії, але три дні тому прямо на уроці він раптово помер від гострого коронарного нападу. На адресу його прописки буде надіслано офіційний лист на ім'я його колишньої дружини, яке вказано в його паспорті. Якщо ви можете надати нам інші контакти його близьких родичів, будь ласка, надайте...

ВІЗЕРУНКИ ЩАСТЯ

Рік тому я попрохала тата навчити мене читати й писати. Відтоді він щодня знаходить час, щоб займатися зі мною. Тепер я можу читати книжки Мевляни сама, завжди, коли захочу. І я читаю їх щодня. Це стало моїм улюбленим заняттям. А другим моїм улюбленим заняттям стало робити візерунки, створюючи їх з каліграфічно виписаних найгарніших цитат Мевляни, які я вибираю із щойно прочитаного, бо зараз тато навчає мене саме каліграфії. Та сьогодні мені захотілося зробити візерунок, в якому можна було б прочитати щось про мене, щось мого власного авторства. Ось цей візерунок:

Я — Ясемін. Тобто це моє ім'я. І це так прекрасно! Я дуже вдячна моїм батькам, що вони мене так назвали. Вони кажуть, що інакше і не могли мене назвати, бо загорнута в біленький кумаш, я — їхня малесенька, ніжна красунечка-донечка — була схожа саме на ясемін і навіть духмяніла в точності, як вона. Але я прекрасно знаю, що то духмяніла їхня любов. А я є її втіленням. Я — дитина, яка народилася з любові своїх батьків як утілення цієї любові. Це величезне щастя — бути втіленням любові. Я безперервно, повсякчасно відчуваю себе ясемін, відчуваю її аромат в усіх своїх почуттях і думках. Коли я усміхаюся, цей аромат стає ще більш насиченим, а коли я співаю, коли я танцюю, він буває так, що весь світ просто розчиняється в ньому.

Я — сама краса, ненаглядна і неперевершена, як ку-

щик ясемін, кущик любові. Я відчуваю це. І так само як я сама млію від виду ясемін, так само як мої очі не можуть насититися цим видом і жадають насолоджуватися ним вічно, відчуваючи від цього неймовірний захват і щастя, весь світ мліє від мене, від моєї краси. Я бачу це, я відчуваю це. Бо цей світ дивиться на мене очима моїх батьків, очима любові. Бо я не знаю іншого світу, ніж світ моїх батьків, ніж світ любові. Я — їхнє щастя. Це так чудово, так неймовірно чудово — бути їхнім щастям. Бо я так хочу, щоб вони були щасливі! І це моє бажання повсякчасно здійснюється. Вони щасливі! Щасливі, завдяки моєму існуванню, як вони кажуть. І я ні на мить не сумніваюся в їхніх словах, бо я й сама це бачу.

Усі ці почуття я отримала від моїх матусі й татуся, а також з книжок Мевляни. Я навіть думаю й говорю лише словами, фразами й поняттями, які я почула від батьків або прочитала в книжках Мевляни. Бо батьківський дім і книжки Мевляни — це все, що я знаю про життя. І саме тому я так люблю життя і відчуваю себе його скарбом.

Мені знов захотілося написати свій власний текст, щоб зробити з нього візерунок. Ось цей візерунок:

Сьогодні я закохалася в хлопця і сказала про це мамі. Мама розсміялася:

— Звісно, бо твій майбутній чоловік, якого ти кохатимеш усе своє життя так, як я кохаю тата, і який кохатиме тебе так, як тато кохає мене, теж хлопець. Тож твоє серце вже починає готувати тебе до цього, показуючи тобі, яке воно, кохання. Солодке, правда ж?!

— Так, дуже солодке. Я спостерігала за ним весь ранок і тепер не можу думати ні про що, крім нього, — весело відповіла я.

— Звісно, думай, але не ототожнюй це почуття саме з цим хлопцем. Бо ти вийдеш заміж за іншого, набагато кращого, ніж він. І кохатимеш його набагато солодше, гарніше й сильніше, моя красунечко.

— Матусю, а за кого я вийду заміж?

— За того, хто призначений тобі долею, моя красунечко.

— Хто він?

— Я не знаю. Ми ще не збираємося віддавати тебе заміж, бо ти ще не сягнула шлюбного віку. Чи ти вже хочеш нас покинути і піти жити в дім того хлопця, в якого ти закохалася? — сміялася мама.

— Ні, я не хочу вас покидати і ніколи не захочу. Тож я ніколи не вийду заміж!

— Ось і все, прощай, кохання, — веселилася мама.

— Ну звісно! Вас я люблю більше, ніж того хлопця, матусю!

Мама ще довго сміялася, цілувала мої очі, щоки, чоло, пригортала мене до свого серця, примовляючи з величезною насолодою:

— Моя красунечко! Моя красунечко!

Новий візерунок про мене:

Нещодавно я відчула, що сягнула шлюбного віку. З тієї миті щодня я відчуваю це все ясніше і ясніше. Бути просто донечкою мами й тата мені вже мало. Мені стало сильно хотітися, щоб у мене був чоловік, так само як у моєї мами є мій тато. Спочатку я не знала, хто це буде, але я відчувала, як кохатиму його. Я відчувала, що кохатиму його так сильно, що мені буде хотітися народити від нього дітей, які стануть утіленням нашої з ним любові. І я відчувала, як сильно я любитиму наших донечок і синочків. У своїй уяві я цілувала їхні оченята, щічки, лобики, пригортала їх до свого серця, промовляючи з великою насолодою: «Моя красунечко! Мій красунчику!»

Я зрозуміла, що стала дорослою. І поділилася цим з батьками. Цього разу мама не сміялася, а плакала. Я обняла її і, витираючи хусткою її сльози, спитала:

— Чому ти плачеш, матусю?

— Від думки, що ти скоро нас покинеш.

Цього разу мамині слова про залишення мною батьківського дому не викликали в мене протесту, як колись. Я розуміла, що покину його заради ще більшого щастя, про яке я тепер мрію безперервно. Я не боюся потрапити в чужу родину, бо бачу, як це буває: відтоді як одружився мій старший брат Ашик і в нашому домі оселилася його юна дружина Нілюфер, яка для моїх мами й тата стала ще однією донечкою, а для мене — любою сестрою, вона являє моїм очам зразок щастя, якого я теж собі хочу.

— Не плач, мене ще не засватали, — весело сказала я і змусила маму усміхнутися, цьомаючи її в ніс.

Після тієї розмови тато зайнявся підбиранням мені хлопця, з яким я буду такою ж щасливою, як мама з ним і Нілюфер з Ашиком. У тата багато друзів, що мають дорослих неодружених синів, яких він добре знає. І звісно, тато дуже добре знає мене, навіть краще, ніж я знаю себе сама. Тож хто, як не він, здатен досконало влаштувати моє щастя? Адже його щастя влаштував його тато, мій дідусь, якого я теж дуже люблю.

Ця система влаштування батьками щастя дітей відпрацьована на багатьох поколіннях наших предків. Вона полягає в тому, що дитина народжується з любові, росте в любові, навчається любові, а коли виростає, її одружують з особою, яка, по-перше, теж народжена з любові, виросла в любові та навчилася любові, а по-друге, максимально підходить їй за характером, темпераментом, якостями, звичками, смаками та потребами.

Після зустрічей та обговорень цього питання з батьками всіх найкращих кандидатів у мої чоловіки, які зайняли кілька тижнів, позавчора тато сказав:

— Післязавтра прийдуть тебе сватати, доню.

«Післязавтра! Післязавтра я дізнаюся, хто призначений мені долею! А чому б не дізнатися зараз? Якщо я спитаю зараз, тато скаже», — подумала я, але не спитала — я хотіла, щоб це було дивом. Тато прочитав у моїх

очах ці мої думки, ласкаво усміхнувся, обняв, поцьомав мене і мовив:

— Так, почекай дива, моє щастя.

І ось час дива прийшов. Сьогодні я сиділа у своїй кімнаті, читаючи Мевляну, і чула, як мої батьки й усі домочадці обмінювалися вітаннями з гостями, яких я одразу впізнала за голосами. То були Бозкурт ага, його дружина Ай ханим, їхній син Доган та декілька їхніх близьких родичів. «Значить, Доган! Звісно, він був серед хлопців, про яких я думала, гадаючи, кого тато обрав мені в чоловіки. То ось він, моя друга половинка! Ось чийм щастям я тепер буду!» — думала я.

— Донечко, іди сюди, до нас гості прийшли, — покликав мене тато.

Я вийшла до горниці, де сиділи гості та всі наші, і, привітавшись, приєдналася до розмови, яка згодом перейшла до традиційних ритуальних фраз, що промовляють при сватанні дівчини. Бозкурт ага та Ай ханим дивилися на мене поглядом, повним такої ніжної, солодкої батьківської любові, що здавалося, з їхніх очей тече мед. А Доган просто зшаленів від захвату, милуючися мною. Ось коли я збагнула сенс свого життя. Я, сама краса, ненаглядна і неперевершена, як кущик ясемін, кущик любові, існую, щоб він вічно шаленів від захвату, милуючися мною. Його захоплені очі казали мені: «Я кохаю тебе і кохатиму тебе вічно, моє щастя». І моя осяйна усмішка відповідала йому: «Я тебе теж, коханий».

ВІРСАВІЯ ТА ДАВИД

«У багатого було дуже багато дрібної і великої худоби, а у бідного нічого, крім однієї овечки, яку він купив маленькою і вигодував, і вона виросла в нього разом з дітьми його; від хліба його вона їла, і з його чаші пила, і на грудях у нього спала, і була для нього, як дочка». (Друга книга Царств, глава 12, 2-3, переклад УПЦ КП)

Тієї ночі після бурхливої близькості зі своєю царицею, красунею Вірсавією, матір'ю маленького Соломона, цар Давид ніяк не міг заснути. Щаслива Вірсавія лежала в його обіймах, і їй теж не спалося.

— Розкажи мені про себе, моє щастя, — попрохав її Давид.

— Що ти хочеш про мене дізнатися, коханий?

— Все, що ти мені розкажеш. Ти ж досі мені нічого не розповідала.

— Ти не питав, тож я думала, що твої нишпорки давно рознюхали весь мій підспідок.

— Мені цікаво почути все від тебе, бо факти можуть мати несподівані зворотні боки.

— Тоді, коханий, послухай з перших уст драматичну історію мого життя, яка привела мене до того неймовірного щастя, яке я тепер маю.

Я народилася і жила в Хешбоні. Мій батько Еліям належав до роду Рувіма, якому Мойсей віддав Хешбон, коли після виходу з Єгипту євреї відвоювали його в аморейів. Мені було вісім років, коли наше місто захопили аммоніти. Вони розграбували місто, звалтували всіх жінок і дівчат від семи років, а потім убили всіх — від немовлят до древніх старців. Але мене вбивати не стали. Аммоніти поклоняються Молоху, приносячи йому в жертву дітей, яких вони спалюють живцем перед його статуєю в їхній

столиці Равві. Для жертвоприношення аммоніти обирають найгарніших дітей, тож мене вирішили відвезти в Равву на спалення для Молоха. Але вони не встигли цього зробити, бо були розбиті єврейським військом, і я дісталася одному з ізраїльських солдатів. Поки він думав, як мною скористатися, його товариш по зброї попросив його продати мене йому. Поторгувавшись, вони зійшлися в ціні, і я стала його власністю. Він сказав мені, що він хет на ім'я Урія, мешкає в Єрусалимі, де в нього є жінка та троє синів, і що він мене купив, щоб я була йому другою жінкою.

— Моїй Нехамі зараз тридцять чотири. Через шість років їй буде сорок і вона втратить свою жіночу привабливість. А тобі буде чотирнадцять. Розумієш? Я насолоджуватимуся чотирнадцятирічною красунею. Якщо зараз ти така вродлива, уявляю якою гарною ти станеш, коли підростеш! — відверто розкрив він мені свій нехитрий задум.

Попрохавши у свого командира дати йому відпустку на кілька днів, яку він заслужив доблестю в боях, Урія відвіз мене в Єрусалим, представив своїм синам, дружині та сусідам як свою нову жінку, залишив мене вдома і повернувся до свого підрозділу, який гнав аммонітів з нашої землі.

Нехама була доброю жінкою, яка дуже любила дітей і мріяла про донечку. І попри заяву її чоловіка, що я — його друга жінка, вона не була здатною побачити в мені свою суперницю. Вона бачила в мені лише ту, ким я справді була: дитину, яка пережила жахливий досвід сексуального насильства, батьки і вся рідня якої були вбиті та яка потребувала любові й материнської ласки. Дуже скоро Нехама полюбила мене всім серцем, як свою рідну дочку. Природно, що хлопці теж геть не сприйняли мене як мачуху, бо я була молодшою за кожного з них: старшому було тринадцять, середньому — одинадцять, а молодшому — дев'ять. Вони зраділи, що тепер у них

з'явилася сестричка, якої їм бракувало, і по-братерськи опікувалися мною, захищали та пестили мене. Звісно, згодом я теж полюбила їх усіх: Нехаму — як матір, а її синів — як братів.

Коли Урія відпочивав вдома від воєнних справ, за трапезою він завжди садив мене собі на коліна і годував мене руками зі своєї тарілки та поїв зі своєї чаші. Не знаю, що він собі думав, але поводився він зі мною тоді як батько зі своєю улюбленою дитиною, був дуже ласкавим, ніжним і добрим до мене. Тож і я полюбила його як батька і спала в нього на грудях, коли він брав мене на ніч до себе в ліжко. Ніяких сексуальних домагань до мене з його боку тоді не було. Цілував і обіймав мене він як дитину — і це задовольняло мою дитячу потребу в батьківській ніжності.

Коли пройшло шість років, через які Урія збирався почати насолоджуватися мною як жінкою, він не став цього робити, мабуть, через те що в реальності він був не таким збоченцем, як у своїх планах і фантазіях, а мабуть, завдяки тому, що Нехам, яка, попри прогнози Урії, у свої сорок років ще геть не втратила жіночої привабливості, робила все можливе, щоб переводити його сексуальні бажання на себе, поводячися з ним дуже грайливо та звабливо, тоді як я тиснула на його батьківські почуття, які створювали конфлікт з його хіттю до мене і змушували його відчувати її недоречність.

Така ситуація тривала два роки, допоки не сталося біди. Час від часу Нехам відвідувала своїх батьків та інших близьких родичів, які жили в Єрихоні. Для цього вона завжди обирала час, коли Урія був відсутній через воєнні справи. Тож, коли він знову відправився воювати разом зі своїми трьома синами, які всі теж стали солдатами, Нехам відвідала Єрихон. Під час її перебування в Єрихоні, там сталася пошесть, від якої вона померла. Звістка про це була для мене сильним ударом: я вдруге втратила матір.

Єдиним, що тоді підтримувало мене в житті, було моє кохання і моя мрія. Я була закохана в тебе, Давиде, і мріяла стати твоєю дружиною. З нашого двору було видно дах царського дому, яким ти любиш гуляти після того, як спекотне єрусалимське сонце заходить за обрій. Впродовж багатьох років я регулярно бачила тебе під час цих твоїх вечірніх прогулянок і покохала тебе. І попри абсурдність навіть самої думки, що я можу стати дружиною царя, я не могла про це не мріяти. І не могла нічого не робити для здійснення своєї мрії.

Тими днями, коли я залишалася вдома сама після того, як спекотне єрусалимське сонце заходило за обрій, я знімала з себе весь одяг і довго потрошечку поливалася водою в тому боці двору, який якнайкраще мав проглядатися з даху твого палацу. Думка, що в будь-яку мить ти побачиш моє вродливе тіло, призначенням якого я вважала твоє щастя, приводила мене в захват. Саме це було змістом мого життя всі ті роки.

Коли Урія та його сини повернулися додому і дізналися від мене про смерть Нехами, вони занурилися в печаль. Ця печаль на якийсь короткий час відволікла Урію від спроб здійснити врешті свій план стосовно мене.

Але однієї ночі він постукався до моєї кімнати. Я прокинулася і, почувши його прохання відчинити двері, зрозуміла, чого він хоче. Підійшовши до дверей і не відчиняючи їх, я сказала Урії:

— Ти завжди був добрим до мене, ти вигодував, виростив, виховав і випестив мене, як рідний батько рідну доньку. Невже тепер ти раптом все це перекреслиш, скривдивши мене?!

— Я не збираюся кривдити тебе, Вірсавіє, я збираюся тебе кохати. Ти — моя жінка. І ти знала про це з самого початку, — відповів Урія, потужним ударом зламав замочок і, схопивши мене, почав стягувати з мене одяг.

Тоді я гукнула хлопців, які вже прокинулися від шуму і питали один одного, що відбувається в домі.

— Любі брати, врятуйте мене, будь ласка, мене гвалтують! — голосила я в розпачі.

І брати мене захистили. Троє молодих здоровених вояків відтягнули від мене Урію і сказали йому, що вони не можуть дозволити скривдити їхню сестру навіть рідному батькові.

— Вона ніяка вам не сестра! Вона — моя жінка! Я купив її, заплативши за неї солідну суму грошей, і маю право робити з нею все, що хочу! — кричав розлючений Урія, намагаючися вирватися з міцних рук своїх синів.

— Батьку, мабуть, ти правий, мабуть, ти маєш право робити з Вірсавією все, що ти хочеш, але ми неспроможні не захищати від насильства ту, кого ми неспроможні вважати ніким іншим, як нашою сестрою, бо так вже склалося, даруй нам. Доки ми живі і доки вона сама цього не захоче, ти не зробиш з нею того, що ти збираєшся зробити, або, якщо зробиш, коли нас не буде з нею поруч, ми покараємо тебе як гвалтівника нашої сестри, — відповіли йому хлопці впевнено і невблаганно.

Наступного дня Урія заявив, що відмовляється далі утримувати мене і сказав, щоб я забиралася з його дому. Але брати відповіли йому, що я тепер буду на їхньому утриманні і що, якщо він мене вижене, вони підуть з дому разом зі мною, щоб опікуватися мною і мене захищати. Після суворої чоловічої розмови, під час якої вони посилалися на етичні та релігійні засади, було домовлено, що я залишуся вдома, продовжуючи ходити на базар за продуктами, куховарити, прибирати, прати і займатися всім тим, що раніше я робила вдвох з Нехамою.

Так продовжувалося моє життя в домі Урії. Коли під командуванням Йоава Урія та його сини відправилися у воєнний похід проти аммонітів, я поблагословила їх знищити клятих ворогів, які наругалися наді мною та убили всю мою родину, і проводила їх до околиці Єрусалима. Знову залишившись вдома сама, я щовечора знімала з себе весь одяг і довго потрошечку поливалася водою в

тому боці двору, який якнайкраще мав проглядатися з даху твого палацу. Знову я приходила в захват від думки, що в будь-яку мить ти побачиш моє вродливе тіло, призначенням якого я вважала твоє щастя.

І одного разу ти врешті помітив мене. Ти стояв на даху царського дому і дивився на мене. Серце затріпотіло в моїх грудях від щастя. Я відчувала твій погляд усім своїм тілом, і від цього мене охопило блаженство. Тієї ж ночі твої слуги прийшли до мене, постукали в двері і сказали, що ти наказав їм привести мене до твоїх покоїв. Мої мрії здійснювалися одна за одною. Я прийшла до тебе, коханий, і стала твоєю.

Кожна жінка мріє народити дитину від коханого чоловіка. Тож коли виявилось, що я вагітна, моє несказанне щастя зросло ще більше. Я хотіла поділитися ним з тобою і передала тобі цю новину. Тоді я навіть сподіватися не могла, що наша з тобою дитина народиться у твоєму палаці, а я стану твоєю царицею. Шкода, що наш первісточок помер немовлям.

Саме тоді, як сказали мені люди, Урія приїздив в Єрусалим як гонець від Йоава з повідомленням тобі про хід битви і ночував разом з твоїми слугами. Я знаю, що це завдяки моїм братам він не наважувався прийти додому, коли я там була сама. А невдовзі прийшла звістка, що Урія загинув при штурмі Равви. І я плакала, бо, як би то не було, я любила його, як батька. Я пам'ятаю все добро, яке я від нього бачила. А поганого він мені нічого не зробив, бо не зміг, тож про це можна й забути.

А потім твої слуги прийшли за мною і привели мене до тебе назавжди, коханий. І я стала твоєю дружиною, твоєю царицею. Коли мені кажуть, що я — цариця Ізраїлю, я не дуже розумію, що це означає, бо воно мені непотрібне. Але я дуже добре розумію, що таке бути твоєю царицею, мій Давиде, що таке бути твоїм коханням, що таке бути твоїм щастям. І що таке бути матір'ю нашого Соломона. Я знаю, що таке бути найщасливішою жінкою в Ізраїлі.

Коли Вірсавія промуркотіла останні фрази своєї розповіді і поцілувала свого царя в його мужні губи, вона не могла уявити, який великий камінь звалився з його серця. Факти можуть мати несподівані зворотні боки.

В 11-12 главах Другої книги Царств, що описують історію Вірсавії та Давида, яку не припиняють обговорювати богослови, за якою знімають фільми кінематографісти, пишуть романи письменники і малюють картини художники, я завжди помічав кілька пунктів, які не вписуються в її загальноприйнятую інтерпретацію. Тож я написав свою, яка влаштовує мене набагато більше.

СУФІРАФФЕЛЬ

«Вони дають себе гладити і тицяють вологою мордочкою тобі в долоні. І ти думаєш, що приручив їх. Що вберіг їх від незнанної скорботи, від якої газелі згасають так тихо і покірно... Та одного дня приходиш і бачиш, що у тому кінці загороди вони впираються ріжками в сітку, за якою починається пустеля. Їх тягне туди, ніби магнітом. Вони випили молоко, яке ти приніс. Вони ще дають себе пестити і ще ніжніше сунуться мордочкою тобі в долоні... Але тільки-но їх залишиш, вони біжать, ніби навіть весело, і ось уже знову застаєш їх на тому ж місці в кінці загороди. І, якщо ти не вступишся, вони так і лишаються там, понуривши голови і впершись ріжками в сітку, просто стоять собі, доки не помруть... Ти знаєш, чого вони шукають: простору, без якого газель — це не газель. Вони хочуть стати газелями й танцювати свої танці». (Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Того дня в школі нашого вчителя ми відпрацьовували бій на мечях верхи. Мій гнідий чорногривий Балахак, який відчував і миттєво виконував все, що я від нього хотів, був радий, що цілий день я знов тренувався разом з ним. Після закінчення чергового блоку вправ я побачив, що вчитель знаком кличе мене до себе. Поруч з ним стояв один зі слуг мого батька, який привітав мене, склавши руки перед своїм обличчям, коли я під'їхав.

— Твій батько цар Вішвасен Сінг має для тебе завдання, Рамачандре, — сказав учитель. — З ашраму гуру Шрідара йому передали прохання убити тигра-людоже-ра, який з'явився в їхньому лісі і за тиждень з'їв трьох учнів гуру. Цар доручає цю справу тобі. Після того як ти вб'єш в поєдинку тигра, твоє ім'я стане Рамачандр Сінг і ти отримаєш право успадкувати царський трон. Вітаю тебе з чудовою нагодою проявити свою силу й доблесть, мій хлопчику.

Ось через що я потрапив у південні джунглі. Там, залишивши Балахака в ашрамі мудреця Шрідара і отримавши необхідну інформацію про особливості тамтешньої місцевості, я відправився в ліс на пошуки тигра. І я вже взяв тигрячий слід, коли раптом з хащ джунглів почув далеку, ледь чутну, але неймовірно чарівну ритмічну мелодію срібних кастаньєт. Звісно, мені дуже захотілося подивитися на джерело цих прекрасних звуків, які змушували моє тіло рухатися в такт з ними. Але ж у мене таке відповідальне полювання. Якби вчитель був поруч, він не дозволив би мені відволіктися від виконання завдання. Та вчителя поруч не було — і я після нетривалих вагань попрямував туди, звідки лунала музика. Дертися через ті хащі було непросто, особливо коли це було потрібно робити безшумно та непомітно.

Ідучи на музику кастаньєт, я дістався скелистої гори, в обніжжі якої знайшов вхід до печери. Музика лунала звідти. Прокравшись всередину, я побачив найдивовижніше диво природи. Я й раніше бував у

багатьох різних печерах, слухав розповіді про дуже красиві печери в далеких горах, але про таку печеру я не чув навіть у казках. Це була ціла маленька підземна країна з водограями, річками й озерами. І все в ній було з самосвітного коштовного каменя, який освітлював її чарівним золотистим світлом. Попри те що я зайшов з відкритого простору в замкнутий, у мене було цілком протилежне враження, бо все там віддзеркалювалося від усього і здавалося безмежним і нескінченним.

Я побачив населення цієї країни, що складалося з дикого плем'я, яке зібралося на майдані під високим блильнятовим склепінням і танцювало. То був надзвичайний танець, найгарніший з усіх танців, які я бачив у своєму житті. А вже я-то бачив дуже багато різних прекрасних танців, бо танці — це те, що я люблю понад усе. Я й сам добре танцюю в кількох класичних стилях. Але те, що танцювали ці невисокого зросту стрункі, красиві, мінімально одягнені дикуни й дикунки, не вкладалося ні в які відомі мені стилі, а перевершувало всі їх разом взяті. Цей танець був дикий, пристрасний, нестримний, вільний, неймовірно граційний і виразний. І те, що він виражав собою, було самою красою, втіленою в русі. Ці рухи людських тіл були найпрекраснішим з усього, що я знав і знаю. Я не можу описати цей танець, бо він геть не схожий на жоден відомий мені танець і його елементи не схожі на відомі мені танцювальні елементи. Ці елементи вимагають надзвичайну гнучкість, пластичність, граційність, силу та координацію рухів. Тож я дивився на цих людей як на богів танцю. Срібними кастаньетами, надягненими на кожний палець обох їхніх рук, вони, танцюючи, грали ту неймовірно чарівну ритмічну мелодію, яку я почув у джунглях і яка змусила мене відволіктися від моєї місії.

Приголомшений цим видовищем, я спостерігав його, забувши раптом про існування іншого світу, який залишився поза чарівною печерою. Насолоду, яку я відчував,

дивлячися на танець божественних дикунів, не можна було порівняти ні з якою іншою насолодою в існуванні. Але найбільше враження на мене справляла дівчина, яка танцювала в центрі. Вона була богинею богів танцю. Кожний рух її тіла перевершував усі красоти всіх світів. Вона була маленька, але довгонога. Вона була струнка й тендітна, але в неї були гарні м'язи, і, танцюючи, вона грала кубиками преса на животі. Я був зачарований, я був полонений нею. Я, принц Шатаваганів, відчував себе мізерною комахкою перед величчю того, що і як вона робила на моїх очах, і того, якою вона була, роблячи це. Чи закохався я в неї? Чи можна назвати закоханістю почуття до богині? Це надто дрібне слово для цього великого явища. Я її обожнював.

Розуміючи, що моя поява завадить танцю дикунів, я ховався, допоки вони не припинили танцювати. Коли танець скінчився, я вийшов зі свого укриття і привітав народ чарівної печери. Побачивши витязя в шовковому доті з мечем в золотих піхвах з гербом Шатаваганів, божественні танцюристи почали перемовлятися одне з одним дивною мовою, яка була несхожою на мови народів, якими правила наша династія. «Цікаво, чи знають вони санскрит? Санскрит — мова міжетнічного спілкування цивілізованих людей, а вони ж дикуни», — подумав я і звернувся до них на санскриті:

— Я, принц Рамачандр, син царя Вішвасена Сінга — володаря цієї землі, вітаю вас.

— Вітаємо тебе, Рамачандре. Ласкаво просимо до Лавітакоби. Я — вождь плем'я лавітів, моє ім'я Рецузадем. Я залюбки запросив би тебе до своєї печери і почастивав би, та ви вважаєте нас брудними і ваші традиції забороняють вам приймати такі запрошення від нас, — відповів на моє вітання вродливий чоловік середніх років на достатньо розбірливому санскриті.

— Я не вважаю вас брудними. Традиції застосовуються згідно зі здоровим глуздом. Тож я вдячно при-

йму твоє запрошення і частування, якщо воно буде вегетаріанським і саттвічним, Рецузадеме.

Рецузадем повів мене до своєї печери, яка являла собою печеру в печері. Вперше в житті я перебував в середовищі, де все відбувалося по-дикунському, тобто не за правилами, за якими живуть всі цивілізовані люди, і це мене постійно шокувало, але я намагався стримувати свої емоції, щоб це залишилося непоміченим. Разом зі мною сіла їсти вся родина вождя, зокрема всі жінки, що до неї належали. І я опинився між Рецузадемом і юною богинею богів.

— Це твоя дочка, Рецузадеме? — спитав я вождя, показавши поглядом на дівчину.

— Так, я татова дочка, — весело відповіла мені на санскриті з милим акцентом сама богиня раніше, ніж це встиг зробити Рецузадем. — Моє ім'я Суфіраффель.

Самі вони їли м'ясо, але мене годували лісовими фруктами, ягодами та горіхами.

— Я ніколи раніше не бачив і не чув про існування коштовного каменя, який сам випромінює світло. Навіть не уявляю ціну, за яку його можна було б продавати. Ви — найбагатші люди у світі. Але ж це дуже небезпечно для вас. Мене вкрай дивує, як досі вас усіх не повбивали, а вашу печеру не розграбували до останнього камінця, — сказав я Рецузадему.

— У нашому племені є маги, які передають це мистецтво своїм нащадкам з покоління в покоління. Вони створили магічний щит навколо і всередині нашої печери, який захищає її та нас. Він працює так, що щойно в когось з'являється поганій намір проти нас і нашої печери, він негайно вмирає, — відповіла мені Суфіраффель до того, як її батько розкрив рота.

— І часто таке стається? — поцікавився я.

— Регулярно, — розсміялася дівчина.

— Ти жартуєш?

— Ні, кажу правду. Ось, дивись, — показала вона на

рушники шафранового кольору, які були роздані всім присутнім за трапезою, щоб вони витирали ними свої руки та роти. — Це шмаття від доті якихось хлопців, які днями зайшли в печеру і померли тут. За останній тиждень у нас було троє в таких доті.

Я згадав, що доті саме такого кольору носять учні в ашрамі гуру Шрідара, і відразу зрозумів, що ніякого тигра-людоджера в навколишніх лісах не з'явилося і що тигр, по сліду якого я йшов, коли почув музику з печери Лавітакоба, не був винний в смертях учнів мудреця.

— І що ви зробили з їхніми тілами?

— Ми їх їмо, — весело відповіла Суфіраффель, показавши на м'ясо, яке їли присутні.

— Ти жартуєш-таки, Суфіраффель, хочеш мене налякати, — засміявся я. Але Рецузадем підтвердив її слова:

— Дочка не жартує. Ми дійсно з'їдаємо всіх таких гостей, яких убиває наш щит. А ти думав, що ми їмо м'ясо невинних тварин? Ні, нізащо, бо то немилосердно.

Поки ми їли та вели бесіду, я думав про Суфіраффель: «Я обожаю її. Я вважаю щастям і честю для себе одружитися з нею. Мене не лякає навіть її дикість. Я бачив, як вона танцює, і вважаю це найвищою досконалістю, якої може сягнути людина. Я готовий зробити для неї все. Але знехтувати традиціями я можу лише тут, в цій глибокій печері, схованій від усього світу в хащах джунглів. А там Суфіраффель навіть не пустять на поріг царського палацу, їй навіть не дозволять мити в ньому підлогу, а не те, що стати моєю дружиною. Що ж мені робити? Як я зможу без неї жити?»

Тим часом я відправляв до свого рота останню скибочку манго.

— Я теж хочу манго, — сміючись сказала Суфіраффель і встигнула спіймати губами половинку скибочки, яка ще стирчала з мого рота. Притиснувшись своїми губами до моїх губ, вона висмоктала всю скибочку манго з мого рота. А її руки в цей момент обвилися навколо моєї шиї

й голови.

— Ну ти й отряха, — засміявся Рецузадем.

Я облизував зі своїх губ смак солодких губ Суфіраффель і відчував, що втрачаю контроль над своїми чуттями. Ніколи раніше я не сидів так близько біля жодної дівчини. Ніколи раніше я не бачив жодну дівчину, яка була б так мінімально одягнена. Ніколи раніше жодна дівчина не обіймала мене і не торкалася губами моїх губ. Якщо врахувати, що ця дівчина, яка зараз сиділа впритул до мене і щойно скоїла зі мною ці дикі речі, була богинею, котру я обожнював і котру мріяв зробити своєю дружиною, можна зрозуміти, з яким нападом пристрасті я боровся.

— Рамачандре, не напружуйся так, не стримуйся. У нашому племені є звичай залишати гостя з дівчиною або жінкою, яка йому сподобалася і якій сподобався він, наодинці. Завдяки цьому наше невелике плем'я не вироджується, — сказав Рецузадем. — Донечко, забирай принца до своєї печери. Якщо пощастить, незабаром поміж лавітів народиться дитина царської крові.

Ми з Суфіраффель обидва були юні й незаймані. Ми обидва, як з'ясувалося, покохали одне одного з першого погляду. Тож, хоча наша близькість сталася так дико, так нецивілізовано, вона була несказанно солодкою й незабутньою.

— Залишайся в нас, скільки хочеш, мій принце. Ти дивитимешся на наші танці та кохатимешся зі мною. Гарзд? — муркотіла моя богиня своїм милим акцентом після того, як ми насолодилися одне одним досхочу.

— Звісно, я б хотів цього, моє щастя. Розлучитися з тобою — найболісніше, що може тепер для мене бути. Але я повинен закінчити справу, в якій я прибув до цих джунглів, а потім мушу повертатися до Амараваті. Там я планую звернутися до вчителя з запитанням, чи є якась можливість нам з тобою одружитися. І якщо він знайде спосіб, в який це можна зробити, я обов'язково з тобою

одружуся, — відповів я.

— Мені незрозуміло, які бувають для цього перепони. Принаймні тут у нас їх нема. Тут ми можемо з тобою не розлучатися до смерті. Залишайся зі мною тут, Рамачандре. Я кохатиму тебе все життя.

— Я — принц. І я хочу запропонувати тобі набагато більше, ніж у тебе є тут. Я хочу, щоб, коли я стану царем, ти стала царицею. Про такий подарунок тобі я мрію, Суфіраффель.

— А чим це так добре?

— Невже ти цього не розумієш? Невже тобі цього не хочеться?

— Не розумію, коханий. Мабуть, через це мені й не хочеться.

— Нічого. Якщо у мене все вийде, я привезу тебе в наш палац, ми одружимося — і ти побачиш, як прекрасно бути принцесою, а потім царицею.

— До речі, цікаво, які у принца можуть бути справи в наших джунглях? — змінила моя кохана тему.

Я розповів їй про завдання мого батька.

— Але ти вже знаєш, що ніякий тигр не їв тих учнів. Їх з'їла я. То що ж ти тепер збираєшся робити?

— Правду я нікому не розповім. Ця таємниця занадто делікатна. Тож я піду, знайду тигра, який тут мешкає, уб'ю його, привезу до Амараваті, отримаю титул Сінг і право успадкувати царський трон.

— Але ж цей тигр ні в чому не винний. Це ж злочин — убити невинного. Чи у вас інші поняття щодо цього?

— Кохана, ти, звісно, маєш рацію. Але мені ж потрібен титул і царство.

— Знаєш, Рамачандре, мабуть, ти правий, але мені здається, що ні. Ніхто з нас, дикунів, так би не вчинив.

— Ви надто просто живете. Вам не зрозуміти всіх складнощів цивілізованого життя, — відповів я і в глибині серця позаздрив цим диким людям: вони можуть дозволити собі не йти на конфлікт із сумлінням, а в мене

це не виходить.

Моє прощання з Суфіраффель було дуже зворушливим. Вона плакала, цілувала мене, обвивши свої руки навколо моєї шиї й голови. Вона така ніжна, така ласкава, мов дитина. Тоді як у танці вона — богиня, якій неможливо не поклонятися.

Але врешті вона розсміялася крізь сльози і сказала:

— Іди вже, а то я тебе з'їм. Ти знаєш, я можу.

Приїхавши з мертвим тигром додому, я отримав усе, що мені було обіцяно, і відразу ж відправився до вчителя. Не розповідаючи деталей, я сказав йому, що покочав дочку вождя дикого племені, що між нами вже була близькість, що жодна принцеса у світі не зрівняється з нею, що вона божественна, що я не можу без неї жити і хочу дізнатися, як я міг би одружитися з нею, щоб це було прийнято моїми батьками, брахманами та народом. Учитель прочитав мені проповідь, зміст якої був передбаченим, а коли я повідомив йому, що його слова ні на краплину не змінили моїх намірів, сказав:

— Гаразд, обговоримо це через місяць, — і не відступив від цих слів, хоч скільки я його благав. Тож довелося чекати місяць.

Через місяць, коли я знову повторив учителеві моє прохання, він знову повторив мені свою проповідь, але коли я знову повідомив йому, що його слова ні на краплину не змінили моїх намірів, цього разу відповів:

— Спосіб є. Традиція дозволяє кшатріям одружуватися за звичаєм гандарвів. Згідно з цим звичаєм, якщо ви обидва цього бажаєте, ви вже можете вважатися подружжям, бо між вами сталася близькість. І для цього вам не потрібно ніяких благословень та шлюбних обрядів. І це буде прийнято брахманами, а значить, і твоїми батьками, і народом. Але я не раджу тобі просто привезти свою Суфіраффель і повідомити всім, що ти одружився з нею за звичаєм гандарвів. Спочатку купи сарі та прикраси, гідні принцеси, поїдь до неї, нехай вона переодягнеться,

і привези її сюди, до моєї дружини. Моя жінка навчить твою етикету та всіх правил, прийнятим у цивілізованому суспільстві. І тільки після цього вези її в палац.

Так я і зробив. Коли я привіз Суфіраффель від дружини вчителя, яка навчала її три місяці, в палац, усі там були в шоку. Брахмани, звісно, теж були в шоку, але не те вони й брахмани, щоб навіть у шоку не відхилитися від істини. Тож вони підтвердили, що згідно з традицією Суфіраффель є моєю законною дружиною і родичі та суспільство повинні це прийняти, навіть якщо це їм не подобається. А через те що моя кохана справляла враження ідеальної традиційної принцеси, за кілька днів усі змирилися з реальністю нашого шлюбу, а за кілька тижнів полюбили Суфіраффель — і наше подружнє життя увійшло в нормальне рiчище, як мені здалося.

Я був на вершині щастя. Моя мрія здійснилася! Коли Суфіраффель муркотіла від моїх ласк, відповідаючи на них своєю ніжністю і дивлячися на мене з такою любов'ю, що я був на сьомому небі, мені здавалося, що я зміг дати їй те, що хотів їй дати.

Але інколи, приходячи до неї, я бачив її застиглою біля вікна. Вона дивилася вдалину, кудись на південь. Ніби магнітом, її тягнуло туди, де вона колись жила своїм диким життям і танцювала свої танці. Я робив для неї все, виконував будь-які її забаганки. Вона була вдячна і ніби навіть раділа. Але тільки-но я залишав її, вона знов опинялася біля вікна з повним туги зором, спрямованим на південь.

Якби Суфіраффель завагітніла, а потім народила дитину, це захопило б її та відірвало від її туги. Але вона досі не завагітніла, хоча ми кохалися з нею щодня. Вона була дружиною наслідного принца Шатаваганів, жила в царському палаці, їй служили сотні слуг, скарбниці Амараваті були готові надати їй будь-які багатства, яких би вона побажала. А вона тужила і згасала так тихо і покірно.

— Відвезти тебе назад до Лавітакоби? — спитав я одного разу Суфіраффель, коли мені здалося, що ще трішки — і вона просто помре.

— Не знаю, коханий, — відповіла вона, притиснувшись до мене. — Я хочу, дуже хочу повернутися туди, але ти не зможеш без мене жити. Та й мені там без тебе вже не буде так, як раніше. Моє життя, напевно, вже ніколи не буде таким, як колись. Я розриваюся між тобою і покликом моєї дикої природи. І це мене вбиває.

— Тоді просто поїдьмо до Лавітакоби! Я хочу побачити, як ти танцюєш разом зі своїм диким плем'ям.

— Ти хочеш побачити мій танець?!

— Так. Понад усе у світі я хочу бачити твій танець.

— Тоді поїдьмо!

Я знову спостерігав цей надзвичайний танець, найгарніший з усіх танців, які я бачив у своєму житті: дикий, пристрасний, нестримний, вільний, неймовірно граційний і виразний. Він був самою красою, втіленою в русі. Срібними кастаньєтами на кожному пальці обох своїх рук, моя мінімально одягнена кохана богиня, танцюючи разом зі своїм плем'ям, вистукувала неймовірно чарівну ритмічну мелодію. Кожний рух її тіла перевершував усі красоти всіх світів. А головне — вона була неймовірно щаслива, бачачи в який шалений захват я приходжу від цього найвеличнішого з усіх видовищ. Життя знову повернулося до неї. Моя кохана дикунка знову потрапила у свій дикий, нецивілізований, але такий прекрасний чарівний світ, без якого вона була не вона.

І тоді я зрозумів, що хочу в житті лише одного: її щастя. А для її щастя потрібні лише дві речі: по-перше, бути дикункою і танцювати свої танці, а по-друге, щоб з нею був я. Тож я більше ніколи не покидав ані її, ані Лавітакоби.

ІСТОРІЯ ФРАНЦУЗА ТА ФРАНЦУЖЕНКИ

«Настає день, коли в юній дівчині прокидається жінка. Їй кортить присудити, нарешті, комусь найвищу оцінку. Ця найвища оцінка не вміщується більше в її серці. І тут з'являється перший зустрічний імбецил. І такі завжди гострі очі вперше обманюються і бачать замість нього чарівну картинку. Якщо імбецил прочитав вірш, вони бачать в ньому поета. І її серце, цей дикий сад, віддається йому — тому, кому потрібно геть інше. І імбецил веде принцесу в рабство». (Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Це так виразно описане Сент-Екзюпері явище я спостерігав навколо себе все своє життя і завжди засмучувався через нього. Звісно, я розумію, що все відбувається з кожним згідно з його кармою і що в жіночому тілі людина отримує від чоловіків наслідки того, як вона поведилася з жінками у своєму попередньому втіленні, коли мала тіло чоловіка. Це бачення механізмів життя значно допомагає мені приймати реальність і не впадати в розпач, коли я буваю свідком того, як чергова казкова дика троянда з мого оточення, якій я бажаю щастя, а не розчарування в житті, потрапляє в рабство до імбецила, як висловився мій улюблений класик.

Але я все одно співчуюю жінкам, переймаюся за них і дуже радію, коли бачу, що їм вдається уникати цієї пастки. Або з неї вирватися, що особливо важко, коли на руках у жінки маленькі діти, дбання про яких не дає можливості заробляти гроші, тобто бути фінансово незалежною. А вирвавшись, зустріти-таки того, хто дійсно заслуговує на її найвищу оцінку і на її серце. Ця моя розповідь — про останній з перелічених мною випадків.

Ми, французи, вважаємося легковажними в стосунках. Про наших чоловіків ходять анекдоти як про завязятих спокусників, а про жінок як про шльондр, що падають в ліжку з першим, хто їм підморгне. Хоча диму без вогню не буває і ми дійсно менш скуті релігійними засадами, ніж італійці та іспанці, і набагато більш темпераментні, ніж німці та англійці, але, як на мене, все це такий самий міф, як і те, що ми — жабники (наприклад, ані я, ані мої родичі та друзі, ніколи в житті не їли ніяких жаб). Як на мене, ми не легковажні, а залюбліві.

Ізабель — моя кузина. І я дуже люблю її з дитинства. Я старший від неї на три роки, і солодка дружба з нею компенсувала мені брак рідної сестрички, про яку я мріяв. Коли батьки питали мене, про який подарунок на День народження я мрію, я завжди відповідав: «Про народження сестрички». Та я його так і не дочекався.

Ізабель каже, що Ален був дивовижно чудовим хлопцем, коли залицявся до неї, і тільки потім став перетворюватися на нечутливого егоїста, який просто використовував її для своєї насолоди та упивався своєю владою над нею. Але я з самого початку висловив свій діагноз того, що відбувалося з моєю кузиною, цією цитатою з Антуана де Сент-Екзюпері. Я казав їй про це ще тоді, коли вона тільки почала зустрічатися з Аленом. Але через це Ізабель лише сприйняла мене як ворога її коханого, її кохання, а значить, і її самої та докоряла мені:

— Ти ревнуєш, Франсуа! Ти просто тупо ревнуєш, бо тепер, коли ти телефонуєш мені, очікуючи, що я, як завжди, теревенитиму з тобою годинами, ти ніколи не можеш мені додзвонитися, бо я вишу на телефоні з Аленом, а коли кличеш мене поїхати в вихідні на природу, дізнаєшся, що мої вихідні тепер належать моєму коханому! — роздратовано кричала вона, коли я вчергове цитував їй Сент-Екзюпері.

А я просто бажав Ізабель щастя і шкодував, що не можу захистити її від болю, який вона переживатиме

після краху її ілюзій. Я думав про те, що буде гіршим для її діточок, коли вони народяться: жити без батька чи жити в повній родині, в якій немає щастя. І всі ці думки сильно засмучували мене.

Усе сталося саме так, як я передбачав. Ізабель утекла від Алена з двома маленькими донечками і, плачучи на моєму плечі, півночі пошепки, щоб не розбудити дівчаток, яких ми поклали спати, розповідала мені, наскільки я був завжди правий і як сильно вона помилялася.

— Даруй мені, Франсуа, будь ласка. Я не вірила тобі, я лаяла тебе, докоряла тобі абичим. Бо була дурепою. Коли мої батьки сказали мені: «Ален тобі не пара. Він — погана людина. Ми ростили тебе не для того, щоб потім оплакувати твою гірку долю. Обираючи Алена, ти зрікаєшся нас. Тож не розраховуй, що після твого непослуху ми приймемо тебе назад, коли ти приповзеш, рятуючися від свого клятого кохання», — я сподівалася, що хоч ти мене зрозумієш і підтримуєш. І коли виявилось, що ти теж проти Алена, це було для мене найболісніше. Але тепер я шкодую, що чомусь осліпла тоді та не бачила очевидного і що створила собі красиву ілюзію, яка мала рано чи пізно розсипатися.

Я тоді вже півтора року жив у Парижі, бо знайшов тут хорошу роботу. Квартира, яку я знімав, не була розрахована на чотирьох, але єдина її кімната цілком була здатна задовольнити жінку з двома маленькими дочками, а мене влаштуувала вітальня. Цей сучий син Ален під різними приводами все відтягував та відтягував укладення шлюбу з Ізабель, тож вона офіційно так і не стала його дружиною і не могла тепер добитися від нього аліментів. Беатріс ще не було рочку, а Французі недавно виповнилося два. Єдиним доходом Ізабель була соціальна допомога на дітей. Тож добре, що в мене була зарплата, що якраз могла покрити потреби моєї кухні, моїх неботат і мене.

— Франсуа, ти завжди був моїм найближчим другом.

Ти завжди був для мене взірцем чоловіка. Мабуть, саме через це я очікувала від усіх чоловіків, що вони, хай не настільки бездоганні, як ти, але ж хоч приблизно схожі на тебе. Тож коли я зустріла Алена, я думала, що він також такий, як ти, тільки ще й красунчик, який кохає мене до нестями. Коли я вперше завагітніла, я мріяла про синочка і, звісно, хотіла назвати його Франсуа. А коли дізналася, що в мені дівчинка, то вирішила, що її ім'я буде Франсуазонька. Я просто хочу тобі сказати, що, хоч мені не пощастило з чоловіком, мені пощастило набагато більше, ніж іншим жінкам, бо в мене є ти, — якось сказала мені Ізабель.

— А мені пощастило мати таких чарівних кузину й небожат, — відповів я і всіх їх поцьомав.

Так ми прожили рік. За два з половиною роки я встиг здобути в Парижі кілька добрих друзів. Найближчі стосунки в мене склалися з колегою, який працював в одному зі мною відділі. Його ім'я було Жан. Він був дуже хорошою людиною, але доля в нього була нещасливою.

Жан кохав свою університетську однокурсницю на ім'я Дебора, а вона кохала його. У них була домовленість з батьками, що ті поблагословлять їхній шлюб, коли Жан закінчить університет і знайде хорошу роботу. Так все і сталося. Вони одружилися і жили дуже-дуже щасливо. Єдиною проблемою в них було те, що Дебора не могла народити дитину. Кілька років подружжя витратило на спроби вилікувати її безплідність, але все було марно.

Тоді вони вирішили, що візьмуть дитину з притулку. Вони хотіли в дочерити дівчинку і побачили в притулку одну сирітку, яка відразу спала їм обом до серця. Коли їм сказали, що у дівчинки є молодша сестричка, яку теж бажано в дочерити разом з нею, щоб не розлучати сестер, Жан з Деборою дуже зраділи. Поки подружжя проходило офіційні процедури, які передують процесу в дочеріння, весь свій вільний час воно витрачало в притулку, проводячи його з дівчатками.

А потім Дебора загинула внаслідок нещасного випадку. Жан ніколи не казав мені, що то був за нещасний випадок. Після її смерті він продовжував відвідувати дівчаток, допоки їх не в дочерили якісь багатодітні євангелісти. З того часу пройшло вже багато років, а Жан все ще тужив за Деборою й уникав стосунків з жінками.

Одного разу я радився на роботі з Жаном стосовно наших професійних справ, дивлячися йому в обличчя. Раптом його погляд спрямувався на якийсь об'єкт за моєю спиною, він здригнувся і беззвучно, але з чіткою артикуляцією скрикнув: «Дебора!!!» Зазвичай стримана міміка Жана за кілька митей розповіла мені все про його почуття: він усвідомив, що бачить не Дебору, але переживав неймовірно глибоке потрясіння, а його очі стали вологими від сліз, які він намагався всіма силами приховати. Я обернувся і побачив Ізабель разом із Франсуазою та Беатріс, які давно збиралися подивитися, де та як я працюю, і от врешті зайшли мене відвідати.

Я перецьомався з усіма моїми дівчатами і представив їх Жану, а Жана їм. Я був дуже зайнятий, тож зміг приділити гостям лише декілька хвилин, після чого вони пішли собі далі. Весь цей час Жан стояв, мов зачарований. Коли мої прекрасні родички залишила приміщення, я підійшов до нього, обійняв і сказав:

— Жане, ми з тобою друзі. Скажи мені, будь ласка, що з тобою сталося.

— Коли твоя кузина, що так схожа на Дебору, зайшла з двома дівчатками такого самого віку, в якому були тоді ті сестри, котрих ми з нею мріяли в дочерити, мені на мить здалося, що я бачу саме їх трьох. І досі не можу оговтатися від цього враження, — відповів Жан і, будучи більше не в змозі стримуватися, розридався.

— Любий Жане! Любий Жане! — тільки й міг повторювати я, розчулившись і обіймаючи друга за сильні, мужні плечі.

У вихідні я зібрався повезти трьох своїх дівчаток на

відпочинок. Напередодні я сказав Жану:

— Жане, завтра з родичками я їду на озеро Сен-Манде, те, що у Венсенському лісі. У машині є вільне місце. Ізабель весь тиждень розпитувала мене про тебе. Схоже, що ти їй дуже сподобався. Приєднуйся до нас.

Жан просяв і погодився. А Ізабель я того ж вечора розповів історію Жана, розказав, як на нього вплинув її візит до нашого офісу і сказав, що він дуже хоче ближче познайомитися з нею та її дочками, через що я запросив його разом з нами до озера Сен-Манде. Ізабель обійняла мене і сказала:

— Якби я закохувалася лише в тих чоловіків, що ти мені рекомендуєш, в моєму житті не було б тих драматичних подій, які в ньому були.

— Жан — перший чоловік, якого я тобі рекомендую, — відповів я. — І я не знаю, чи вразила б ти його так, якби в тебе не було твоїх дочок. Тож, мабуть, лише таким тернистим шляхом тобі судилося прийти до щастя, яке на тебе чекає. Ти ж хочеш присудити Жану найвищий бал?

— Мені здавалося, що я добре знаю Алена, але я помилилася, віддавши йому своє серце. А Жана я знаю лише за твоїми розповідями, та впевнена, що не помилюся, присудивши йому найвищий бал, — вдячно усміхнулася Ізабель.

Якби хтось побачив француза і французенку, які кохалися наступної ночі лише через кілька годин після того, як уперше перекинулися парою фраз у моїй машині, він укріпився б у своєму переконанні, що французи легковажні в стосунках, і ще завзятіше розповідав би про наших чоловіків анекдоти як про спокусників, а про наших жінок як про шльондр, що падають в ліжку з першим, хто їм підморгне. Але це все маячня. Я впевнений, що ці француз і французенка були подружжям упродовж багатьох своїх утілень і просто знов зустрілися в цьому. Бо, вже багато років спостерігаючи за їхнім подружнім життям у цьому втіленні, я зробив висновок, що такі сто-

сунки неможливо побудувати за кілька років, що таке кохання викарбовувалося тисячоріччями.

Тепер у мене четверо небожат — моя кузина народила від свого чоловіка двох синочків: Франсуа й Жана. А ще вона знайомить мене з дівчатами, яких дуже добре знає і про яких впевнена, що вони гідні мене. Бо їй кортить скоріше побачити мене теж одруженим, побачити мене батьком. Вона не має сумніву, що я буду радий опікуватися щастям будь-якої з них так само, як я усе життя опікувався її щастям, і любитиму діточок, які в нас народяться, так само, як я люблю своїх небожат. Я теж не маю в цьому сумнівів, а до того ж відчуваю тепер потребу мати у своєму житті інші об'єкти опіки, ніж моя кузина та її діти, бо ними тепер досконало опікується Жан. Але в жодній з тих дівчат, з якими познайомила мене Ізабель, я поки що не впізнав своєї половинки, якій у минулому втіленні вкотре пообіцяв, що вічно буду її чоловіком.

СУВІЙ З КНИГИ РОДУ ПОЛІСЬКИХ КШАТРІЇВ

Війна — це найжахливіша біда, що буває в житті. І ми, роди кшатріїв, існуємо для того, щоб зі зброєю в руках захищати аріїв від будь-яких агресорів. Кшатрії рідко помирають в ліжку від старості. Мати, яка народжує кшатрія, знає, що його доля — героїчно загинути в бою. А дівчина, яка кохає кшатрія й виходить за нього заміж, знає, що одного разу, коли вона вчергове проводить його на війну проти агресорів, він не повернеться до неї та їхніх дітей. Це доля наших родів: життя наших батьків, братів, чоловіків та синів призначене для того, щоб бути відданим заради захисту життя і свободи всіх інших родів. І ми пишаємося нашою долею, бо вона найшляхетніша. Різні арійські роди служать життю згідно зі своїми природними якостями. І тільки якості кшатріїв такі, що для них природно загинути, служачи життю. Така наша при-

рода. Вона прекрасна, як прекрасне все, що ґрунтується на безкорисливості та любові.

Упродовж двадцяти років мого життя на наш народ не було жодного нападу. Весь той час чоловіки нашої родини, живучи на утриманні держави, займалися своєю бойовою підготовкою та нищили розбійників, щойно ті з'являлися в наших лісах. Хоча, через те що я дівчина, від мене не вимагалось, щоб я володіла військовими мистецтвами, але мені дуже хотілося вміти вправно стріляти з лука та битися на мечях, булавах, сокирах, списах і тризубах, як мої любі тато та брати. І тато, який ніколи мені ні в чому не відмовляв, погодився тренувати мене і щодня займався особисто зі мною. Хоч він вважав це просто моєю дитячою грою, я навчилася воювати і завжди брала участь у всіх тренувальних поєдинках разом з моїми братами.

Коли мені виповнилося шістнадцять і я захотіла заміж, було оголошено мій сваямвар. Сваямвар — чудова штука. Яким іншим способом я могла б побачити таку кількість претендентів на мою руку, з яких я мала можливість обрати собі того, хто мені потрібен? І не просто побачити, а побачити у змаганні. Завдання для змагання вигадала я. Оскільки сама я краще за все вмію битися на тризубах і понад усе люблю саме цю зброю, я захотіла, щоб кандидати в мої чоловіки показали свої коронні прийоми бою на тризубах. І про це було написано в запрошеннях всім неодруженим хлопцям Родів Подільських та Поліських Кшатріїв.

На мій сваямвар приїхало п'ятдесят сім із шістдесяти п'яти юних витязів, яким було вручено запрошення. Ті, хто не приїхав, напевно, вже визначилися зі своїми нареченими. А з тих, хто приїхав, тридцять один не захотів брати участь у змаганні після того, як я вийшла до них, щоб вони могли оцінити мою вроду. Вони сказали, що приїхали вболівати за своїх братів і друзів, але я ж розумію, що справді вони передумали, бо я їм не сподо-

балася, а краще сказати, сподобалася не настільки, щоб вони прагнули зі мною одружитися. Це природно, бо неможливо й непотрібно подобатися всім.

Отже, двадцять шість доблесних юних кшатріїв жадали справити на мене враження, щоб отримати мої руку й серце. Всі вони прекрасно розуміли, що оберу я не обов'язково того, хто найкраще продемонструє мені найкращі прийоми, а того, кого побажає моє серце. Але, звісно, кожний з них хотів бути кращим у змаганні.

Я дивилася на цих красенів і насолоджувалася вродою їхніх облич і тіл. Було літо, тож вони були з голим торсом, лише в шароварах: широкоплечі, з могутніми рельєфними м'язами. Я не хвилювалася ні краплинки. Я не була зобов'язана неодмінно когось обрати. Якби жоден з них не знайшов відгук у моєму серці, я так би їм і сказала, а потім, через якийсь час, влаштувала б ще один сваямвар, запросивши на нього хлопців з інших кшатрійських родів.

З цих двадцяти шістьох подобалися мені майже всі. Тож мене гризла цікавість, чи знайду я поміж них свою половинку. Я не знала, як це станеться, якщо станеться. У будь-якому разі, задоволення від спостереження за демонстрацією хлопцями прийомів бою я отримала величезне. І навіть визначила переможця: хлопця на ім'я Бадрасен з Роду Поліських Кшатріїв. Те, що він робив з тризубом, було просто неймовірно. Його виступ був не тільки найбільш технічним, непередбаченим і потужним, але й дуже легким і гарним, мов танець. Це був просто блискавичний танець непереможної доблесті. І мені страшенно захотілося влаштувати з ним поєдинок. Просто тут і зараз.

Я взяла квітковий вінець, який я мала покласти на голову мого обранця, і пішла до хлопців. Проходячи повз кожного витязя, я зупинялася, довго дивилася йому в обличчя, відчуваючи його запах, його дихання, його серцебиття, зазираючи в глибини його очей, і потім ішла до

наступного. Дійшовши до Бадрасена, я наблизилася до нього впритул, що було цілком виправдано, бо тільки так я могла покласти на його голову вінець. Але я не квапилася з вінцем, а довго, довше, ніж біля інших, стояла, майже торкаючися тілом його тіла, і роздивлялася його вродливе, шляхетне, мужнє обличчя, його сильні шию, плечі, груди, дихаючи з ним одним повітрям і розділяючи з ним один шалений приплив пристрасті, який виник раптом у нас обох. Я всміхнулася своїми очима його очам і своїми губами його губам та голосно мовила:

— Ти переміг у змаганні, прекрасний герою. Але ще не завоював моє серце.

— Чому ж тоді воно так б'ється, ніби хоче вирватися з твоїх грудей і пригорнутися до моїх, богине? — відповів він так тихо, щоб почула лише я.

— Лише тому, що я — дівчина, яка ще ніколи не знаходилася так близько до жодного юнака, але почуттєвість якої вже прокинулася і тепер відгукується на тебе просто через те, що ти — юний кшатрій, — прошепотіла я йому майже у вухо.

— Перед тим, як підійти до мене, ти підходила до інших юних кшатрійів, але я не помітив у тобі жодних проявів збудженої почуттєвості, доки ти не дійшла до мене, богине, — прошепотів Бадрасен мені у вухо.

— Це лише через те, що я підійшла до тебе ближче, ніж підходила до інших, — шепотіла я.

— Чому ж ти підійшла до мене ближче, ніж до інших?

— Лише тому, що ти виграв змагання і я підійшла до тебе так близько, як потрібно, щоб надягти на тебе вінець.

— Тож надягни його на мене, богине!

— Я надягну на тебе вінець обранця, якщо ти стянешся зі мною в поєдинку на тризубах і мені це настільки сподобається, що я оберу тебе своїм нареченим, — сказала я так, щоб це було чутно на всьому майданчику сваямвара.

Наш поєдинок з Бадрасеном був дивовижним. Він не був схожим на жодний поєдинок. Він був схожий на чарівний танець. Вся наша почуттєвість, яка піднялася океанською хвилею, танцювала прекрасний танець вічної любові у виконанні вічного дуету. Танцюючи з Бадрасеном цей небачений танець з тризубами, я відчувала саме ту бажану повноту, про яку мріяла, уявляючи, яким повинен бути мій шлюб, яким повинен бути мій чоловік. Саме так я уявляла саме поняття «моя половинка». Танцюючи вдвох, ми створювали дещо одне, що в тисячі разів перевершувало те, на що ми були здатні поодиноці. Я відчувала, що ми створені одне для одного так само, як меч і піхва. І хоча аналогія меча і піхви, яка знов і знов лізла мені тоді на думку, не передає і мільярдної долі того, наскільки ми створені одне для одного, вона мені дуже подобалася, бо ці слова мають друге значення, яке стосується нестримного бажання, що заволоділо тоді всім моїм єством.

— Це я, кохана, — сказав Бадрасен, коли його губи рухалися біля мого вуха.

— Так, це ти, коханий, — відповіла я, коли через якийсь час у нашому поєдинку на тризубах ми опинилися майже в обіймах одне одного.

У цьому поєдинку-танці ми відчули, наскільки давно і сильно ми любимо одне одного. Ми відчули одне одного як тих, хто танцював уже разом безліч чарівних танців життя у своїх попередніх утіленнях. І ми відчули несказанне щастя від того, що зустрілися знову.

Звісно, після поєдинку я поклала вінець обранця на голову Бадрасена, і він офіційно став моїм нареченим. Тепер наші батьки та родичі мали визначити дати шлюбних церемоній, після проведення яких ми ставали офіційним подружжям, і отоді за правилами і законами нашого народу на нас чекала перша шлюбна ніч. Але наш танець не міг перерватися зараз отак просто, наш танець не міг негайно не перейти до свого природного

продовження. У наших минулих утіленнях ми вже багато разів проходили одне з одним шлюбні церемонії, ми вже були подружжям, тож я не бачила перепон для природного продовження нашого танцю. Я сказала про це татові та мамі й повела Бадрасена до своєї кімнати. Тато з мамою не перешкоджали. Вони все зрозуміли.

Кохання — це дивовижне явище. Воно є найсолодшим проявом любові в подружніх стосунках, які є найсолодшим видом стосунків, що бувають між тими, хто любить одне одного. Солодкість любові у стосунках з батьками, яким сповнене наше життя з перших днів після народження, — основа нашого щастя в дитинстві. Солодкість любові у стосунках з дітьми, коли ми самі стаємо батьками, надає сенс нашому дорослому життю. Але чому? Бо ми народжуємося як утілення любові наших батьків одне до одного, а наші діти є втіленням нашої любові до наших коханих. Навіть якщо подружжя всиновлює дитину, вона все одно є втіленням їхньої любові одне до одного. Бо так влаштоване серце. Бо так влаштоване життя. Бо так влаштована любов. Тож подружні стосунки є найвищим проявом любові. І кохання є родзинкою на торті подружньої любові.

Звісно, ще існує любов між сестрами та братами, а також любов між друзями, бо дружба — це вид любові. Так нашою любов'ю може охопитися кожна істота у творінні, якщо ми дружні до всіх і люблячі з усіма. Але існує лише одна істота у творінні, яку ми кохаємо: наша половинка. Кохання можливе лише з нею. Ось чому волхви попереджають: не перелюбствуйте, тобто не кохайтеся з тими, хто не є вашою половинкою. Бо, роблячи це, ми знецінюємо кохання, вчиняємо наругу з кохання і стаємо нездатними на справжнє кохання, а це є найбільшою втратою в житті.

Через тиждень після сваямвара ми з Бадрасеном одружилися в цьому нашому втіленні, пройшовши шлюбні церемонії в домі моїх батьків. Той тиждень Бадрасен

провів зі мною, а я провела з Бадрасеном: ми кохалися, весь тиждень поспіль. А після весілля він забрав мене до свого дому. Його родина, яка тепер є моєю родиною, живе на заставі Чорний Бір.

Ми були дуже щасливі. І ми квапилися жити нашим щастям, бо не знали, скільки часу ми на нього маємо. Ми квапилися народжувати дітей. Наш перший синочок народився точнісінько через десять циклів місяця після мого сваямвара. Це означало, що його було зачато саме тоді, коли ми завершували наш танець кохання, розпочатий на майданчику сваямвара. Тож ми назвали його Премнат — танець кохання. А вже через два місяці після пологів ми знову кохалися, і знову весь тиждень поспіль.

— Я хочу, щоб тепер у нас народилася донечка, — замріяно сказав Бадрасен під час невеличкої перерви, яку ми влаштували, щоб поїсти та щоб я погодувала Премната. — Вона буде твоїм маленьким поширенням, богине. Я хочу ще більше краси в нашому домі.

— Моє маленьке поширення нам не потрібне. Нам потрібні твої поширення. Найгарніша краса для мене — це твоя мужня врода. І я збираюся поширювати лише її, мій коханий герою, — відповіла я ніжно, та невблаганно.

— Хай буде так, як бажаєш ти, — погодився мій витязь, взявши мене на руки і віднісши в ліжко.

І так воно і сталося: я встигла народити чотирьох синів. А потім на землю аріїв прийшла пекельна війна.

Останні півтори тисячі років єдиним незнищеним ворогом, який знов і знов нападає на наш народ, є москвачі. Самі себе вони вважають людьми, та ще й найкращими серед усіх людських народів. Але нічого людського в них нема, крім людоподібної зовнішності. Вони чорти. Пекельні чорти.

Їхня столиця, яка являє собою підземний бункер їхнього вождя та його рабів, знаходиться на березі річки Москва серед лісів на півночі. У москвачів нема ні міст, ні сіл, ні хуторів. Вони живуть у землянках, барлогах та

норах. Вони не знають ані землеробства, ані скотарства. Основні їхні заняття — крадіжка та розбій. Суспільний лад, у якому вони живуть, називається дідівщина. Це тип рабовласництва, в якому раб має можливість за певні обставини стати рабовласником, який називається дідом. Дідом може стати лише чоловік, а всі жінки є рабнями. Діди — моторошні кати, мучителі та гнобителі, бо одна з головних рис москвачів — садизм. А завдяки своїй другій головній рисі — мазохізму — москвачі є вірними рабами, які обожнюють своїх дідів. Свободу вони бояться і ненавидять. Сімейний лад москвачів називається снохачество, що по суті є певним аналогом дідівщини, але вже не на рівні суспільства, а на рівні родини.

Харчуються москвачі м'ясом тварин, людей і москвачів. Вони полюють на вагітних самок і дитинчат тварин, нападають на людей (здебільшого жінок і дітей), а також поїдають одне одного. З меду лісових бджіл москвачі роблять медовуху — міцний алкогольний напій, який є їхнім основним питвом.

Воюють москвачі за допомогою підлості, підступу, обману та хитрості. Вони ніколи не виходять на бій проти війська. Нападають здебільшого вночі, лише на цивільних, гвалтують жінок, убивають усіх, крім дітей, яких викрадають, щоб виховати з них москвачів, грабують, спалюють будівлі та поля. Навалу москвачів дуже важко зупинити, бо вони ховаються в лісах, риючи там нори, які вони маскують так, щоб їх не знайшли.

Бадрасен героїчно загинув у першу ж ніч навали. Увечері дозорці повідомили, що з півночі лісами, ховаючися і заплутуючи сліди, мов звірі, в нашу країну пробираються великі й маленькі озброєні групи москвачів. Тож наша застава була готова до бою. Ніхто не спав. Вирішували, чи варто розділитися на групи, які відправляться на охорону кожного з семи найближчих сіл ратаїв, чи краще залишатися разом, чекаючи на повідомлення, а коли стане відомо, куди здійснено напад,

усім ударити туди.

— Доки гінець добереться до нас, а ми доберемося до місця нападу, москвачі вже зроблять свою справу, і ми не встигнемо нікого врятувати. А якщо в кожному селі на ворога чекатиме п'ятеро кшатріїв, вони приймуть бій, а тим часом гінці поїдуть за підмогою до сусідніх сіл. Така схема краща, — висловив свою стратегічну думку Бадрасен. Усі з ним погодилися.

— Якщо більше не побачимося, не тужи. У тебе є чотири моїх поширення, богине, — встиг сказати мені мій коханий герой і помчав конем в одній з п'ятирок витязів.

Саме на те село, яке охороняла група Бадрасена, напав великий загін москвачів. Їх було кілька сотень. Наші воїни прийняли бій і не дали чортам увійти в село. Коли останній з кшатріїв ще продовжував битися, прийшла допомога ще з п'яти воїнів, а згодом туди дісталися й інші двадцять п'ять. Коли бій закінчився, всі до жодного вороги були вбиті.

Коли вранці я, дочка кшатрія, дружина кшатрія і мати чотирьох кшатріїв, дізналася про те, що сталося, я плакала. Але не від горя. А від захвату, від гордості за мого чоловіка. Такий уже наш рід. Ми не тужимо за нашими героями, ми ними захоплюємося. І все життя живемо з цим захопленням. Це захоплення ми передаємо нашим дітям, і вони виростають героями, як їхні батьки.

— Про що ти молишся, мій маленький герою, — спитала я нещодавно Премната.

— Я прохаю Богиню й Бога зробити мене здатним захистити людей так, як це зробив мій тато, коли в цьому буде потреба, — відповів один з моїх синів, поширень Бадрасена. І я знову плакала. І знову не від горя. А від захвату, від гордості за мого сина, який ще дитина, але вже має серце великого героя.

Написано і додано до Книги Роду Поліських Кшатріїв вдовою Бадрасена.

СУВІЙ З КНИГИ РОДУ ПОЛІСЬКИХ ВОЛХВІВ

Мудрість, прозорливість, знання, доступ до таємниць, умиротвореність, яка дає захист від безрозсудності й омани, чистота, яка унеможлиблює вплив егоїстичних бажань, а головне — найбільш прозорий, найбільш прямий, найбільш безпосередній зв'язок з Богинею й Богом, який дозволяє бачити все Їхніми очима, — те, що ми, волхви, культивуємо з дитинства, набуваємо повною мірою зазвичай у зрілому віці. Ніхто не є волхвом лише через народження в наших родах. Якщо людина не має якостей волхва, її залучають до якоїсь іншої діяльності, на яку вона здатна.

Отже, бачити все очима Богині й Бога... Це означає відчувати всі живі істоти своїми дітьми, бачити, як вони помиляються, дозволяти їм помилитися, якщо вони не прохають поради і якщо їхні помилки не створюють критичної загрози для них та інших. Це означає досконало розуміти їх. Це означає любити їх усіх так само, як себе самого. Це означає відчувати себе причетним до життя кожного. Це означає, що чужих нема.

Дехто думає, що волхви — це маги, чаклуни, містики. Та насправді це не так. Ми — такі ж, як усі, але більше просвітлені. Дитині здається, що її батько — чарівник, бо він може багато такого, чого дитина не може. Та коли вона стає дорослою, вона стає здатною на все, на що здатний батько. Тож завдання волхвів — допомогти всім людям усіх родів максимально наблизитися до такого стану свідомості, який маємо ми, а в ідеалі — допомогти їм сягнути ще вищого рівня просвітлення, ніж маємо ми. Ми допомагаємо кожному безпосередньо зв'язатися з джерелом життя так, щоб він не ставав залежним від нашої допомоги, а був цілком самостійним і самодостатнім.

Але ми, волхви, теж люди, і в нас теж є особисте життя, ми теж кохаємо, хоча пристрасним людям здається, що ми настільки благісні, настільки піднесені, що всі наші

почуття спрямовані лише на Богиню й Бога. Насправді наші почуття спрямовані й на наших коханих, і на наших близьких, і на наших друзів, просто їх ми теж бачимо очима Богині й Бога.

Моє ім'я Ведвід. Я вчитель поліського воєводи та його родини, але насправді моя школа відкрита для всіх, хто бажає вчитись. Тож одного разу до мене прийшла юна дівчина і сказала:

— Учителю, я — Пуджа, дочка сотника Суреша, командира поліської кінноти. Мене цікавлять знання про закони природи, про різні світи, про психологію людини, про Богиню й Бога. Я маю багато запитань, на які мені не можуть відповісти не тільки мої тато й мама, а навіть мої бабуся та прабабуся. Будь ласка, навчи мене всього, що так сильно мене цікавить і без розуміння чого я не маю ні спокою, ні щастя.

Я дивився на неї з дуже приємним подивом. Зустріти учня, який так прагне знань, — мрія кожного вчителя. І мало в кого з нас ця мрія здійснюється. А тут мені отак пощастило.

— Прекрасна Пуджо, в моїй школі нема жодної дівчини. Хлопців-кшатрійів я навчаю лише маленької частини того, що цікавить тебе. Я навчаю їх тільки того, що їм може бути в пригоді на практиці. Лише у волхвів зазвичай виникають такі питання, як у тебе. А в моїй школі волхви не навчаються, — відповів я дівчині.

— Та я знаю, що я не така, як усі, і що я хочу не того, чого хочуть усі. Ти мене цим не здивував, учителю Ведвіде, — усміхнулася Пуджа. — І я прекрасно розумію, що в тебе таких, як я, учнів нема. Отож я й прохаю тебе зробити для мене виняток і навчити мене, дівчину з кшатрійського роду, того, чого навчають хлопців з родів волхвів, хоча у твоїй школі їх нема, бо інакше мені життя не миле.

— Гарзд, я подумаю над твоїм проханням. Приходь до мене з батьком, я хочу з ним це обговорити, — відповів

я, приховуючи свою радість і захоплення такою рішучою шукачкою знань. Пуджа зраділа, пообіцяла якнайшвидше повернутися з батьком і пішла.

А я дивився їй услід і думав: «Дівчата з кшатрійських родів дуже гарні. У наших родах таких красунь не буває. А ця Пуджа і серед своїх виділяється надзвичайною вродою. Але розум у неї влаштований геть не так, як зазвичай у дочок кшатріїв. Дивовижне поєднання незрівнянної краси й допитливого, цікавого розуму. Незвичайна дівчина, унікальна і вкрай приваблива». Саме такою я завжди уявляв ідеальну пару для себе, але ніколи досі не зустрічав такої, тож уже думав, що таких і не буває, що таких і не може бути у світі. Через це я досі не одружився та уже й не збирався одружуватися. Але тепер я думав про Пуджу і замріявався, уявляючи її своєю дружиною.

«Дочки кшатрійських родів западають на героїчних красенів. Якщо вона завтра влаштує сваямвар, її руки добиватимуться сотні найкращих юних витязів. А я — миршавий учитель, старший за неї на двадцять років. Забудь, Ведвіде. Так, вона неймовірно схожа на дівчину твоєї мрії, яка сниться тобі з дитинства і досі. Але припини думати про Пуджу таким образом, — проповідував я собі. — Крім того, ти ж спрямований більше на внутрішню красу, ніж на зовнішню, Ведвіде. Западати на вродливу дівчину з кшатрійського роду геть не личить волхву. Це просто ганьба якась для волхва. Волхви вищі за почуттєвість і пристрасть. Тож не ганьбись, Ведвіде».

Але щойно я звернув свій внутрішній зір, зір серця, зір душі до Богині й Бога, я побачив їхню усмішку, яка казала: «Ніякої ганьби для тебе тут нема, Ведвіде. Вона — твоя половинка, зустрічі з якою ти терпляче чекав 35 років цього втілення. Її врода — результат її бажання бути для тебе в усіх утіленнях найгарнішою, найпривабливішою, такою, щоб ти не міг намілюватися її красою ніколи, щоб ти ніколи не зміг звикнути до цієї її неймовірної краси, призначеної лише для тебе одного».

Так, нам, волхвам, простіше живеться, бо ми миттєво отримуємо відповіді на наші запитання. Але в цьому є свої мінуси: нема непередбаченості, інтриги, ризику, гострих вражень. Все визначено, стабільно та зрозуміло. Та приємні сюрпризи чекають і на нас. Зустріч з Пуджею — неймовірно дивовижний, неймовірно радісний сюрприз. Те, що я так довго чекав на неї, зробило цей сюрприз ще більш несподіваним, ще більш солодким.

«Бажання моєї коханої — бути для мене в усіх втіленнях найгарнішою, найпривабливішою, такою, щоб я не міг намілуватися її красою ніколи, щоб я ніколи не зміг звикнути до цієї її неймовірної краси, призначеної лише для мене одного. О, який я вдячний тобі, моя рідна, моє щастя! У цьому втіленні твоє ім'я Пуджа. Воно дуже пасує дружині волхва», — щасливо і вдячно думав я про юну, несказанно прекрасну, таку несхожу на всіх інших, таку надзвичайну дівчину, яку я обожнював, хоча бачив її та спілкувався з нею в цьому втіленні лише кілька хвилин.

Я чудово знав сотника Суреша, бо навчав його синів. Тож, коли він прийшов до мене разом з Пуджею, ми привітали один одного, як старі знайомі.

— Виявляється, я не так добре знав твою родину, Суреше, як мені здавалося. До сьогодні мені нічого не було відомо про її найкоштовніший діамант. Твоя дочка Пуджа — незрівнянна красуня. Та головне — вона на рідкість допитлива й цікава шукачка знань, — сказав я Сурешу.

— Так, учителю, наша Пуджа така. Не знаю, в кого вона такою народилася, але вона цим не схожа на своїх подруг, сестер і братів. З дитинства вона тільки й знає, що ставить запитання, які всіх спантеличують. Ну що мені відповісти моєму янголяточку на її запитання «Та-тусю, а яка відстань від Землі до Місяця та Сонця?»?

— Відстань від Землі до Місяця дорівнює 108 діаметрам Місяця, а відстань від Землі до Сонця дорівнює 108 діаметрам Сонця, а сам діаметр Сонця дорівнює 108

діаметрам Землі, — відповів я з задоволенням.

— О! Як чудово!!! Як я вдячна тобі, учителю Ведвіде, за цю інформацію!!! — скликнула дівчина і відразу поставила нове запитання: — А як ці відстані було виміряно?

— Ось бачиш, Ведвіде, що коїться. Навіть якщо вона отримує відповідь на якесь з безлічі своїх запитань, у неї негайно виникають нові, — засміявся сотник.

— Методологія, що дозволяє отримувати будь-які результати, які неможливо отримати звичайними способами, доступними кожному, називається баченням риши. Бачення риши має багато різних визначень, залежно від того, як розуміти природу цього явища. Але для мене найпростішим і найзрозумілішим поясненням бачення риши є таке: це здатність дивитися на те, що досліджується, очима Богині й Бога, — відповів я Пуджі з величезним задоволенням.

— Неймовірно!!! Дивовижно!!! А чи зможеш ти мене навчити бачення риши, учителю? — сказала моя Пуджа.

— Неодмінно навчу, найкоштовніша коштовності з-поміж учнів, — відповів я з безмежним задоволенням, подумавши: «Кохана, ти, схоже, бажаєш завдавати мені неймовірну насолоду не лише своєю вродою!!!»

— Дякую, Ведвіде! — заплескала в долоні Пуджа і, кинувшись мені на шию, обвила її руками та поцілувала мене в щоку.

— Ай ти моя дівчинко! Що ж ти таке робиш?! Хіба я не розповідав тобі правила етикету?! З учителем не можна так поводитись. Та й взагалі не можна так поводитись ні з ким, крім близьких родичів, — шокований раптовим учинком дочки, сказав Суреш. — Ведвіде, даруй! Вона ніколи ще так не робила ні з ким, крім близьких. Це щось на неї найшло.

— Ой! Перепрошую! Я просто відчула, що так сильно люблю учителя Ведвіда і так вдячна йому, що не змогла стриматися, — схаменулася Пуджа. — Я більше так не буду. Я знаю, що з учителем так поводитися не можна,

навіть якщо дуже його любиш. А ще я хотіла в тебе спитати, Ведвіде, чому деякі люди Богиню й Бога називають Рада та Кришень, а деякі по-іншому.

— Бо в Них безліч імен. А зараз від запитань і відповідей перейдімо до обговорення того, як ми організуємо твоє навчання, Пуджо, — сказав я, після чого розмова ввійшла в практичне річиче.

Пуджа хотіла дізнатися про все і навчитися всього, що стосується пізнання та розуміння. Її манили таємниці світобудови і двох людських природ (нижчої та вищої). Вона мріяла сягнути просвітлення і здобути чистоту, любов та мудрість. Тож я вчив її йозі, а потім допомагав їй здобувати безпосереднє бачення суті тих явищ, які її цікавили. Все життя було для неї скарбницею чарівних таємниць. І відкриття кожної таємниці приносило їй стільки радості та щастя, скільки я ніколи в житті ні в кого не бачив.

Я обожаю свою діяльність учителя й радника, але досконалість щастя в цій діяльності я пізнав лише з Пуджею. Вона була живим доказом ефективності всіх моїх методів навчання, бо досягала результатів, яких вона прагнула, дуже швидко і в усій повноті. Справді так і має бути, коли учень так палає бажанням і настільки розумний, як моя коштовна учениця, моє щастя, моя кохана Пуджа.

За два роки занять Пуджа сягнула рівня просвітлення, на здобуття якого волхви зазвичай витрачають десятиліття. Вона стала справжнім мудрецем, при чому таким мудрецем, якого досі ніколи у світі не було: мудрецем-дівчиною сімнадцяти років.

Одного разу Пуджа прийшла до мене на заняття разом зі своїм батьком. Він мав спантелечений вигляд, на що я йому відразу вказав, спитавши, в чому причина його розгубленості.

— Ведвіде, з того дня, коли я став батьком цієї дівчинки, я регулярно маю такий вигляд. Це янголятко

вміє спантеличувати, та ще й як. Цього разу воно видало мені таке, що я сам ніяк не можу це розв'язати. Вчора вона сказала мені, що хоче заміж. Я сказав, що тоді потрібно влаштувати сваямвар, на що вона відповіла мені, що, якщо буде сваямвар, вона запросить на нього лише одну людину і відразу покладе на її голову вінець обранця. Я спитав, хто ця людина, на що Пуджа відповіла: «Ведвід». Я кажу: «Донечко, люба, Ведвід — волхв. Волхви ніколи не змагаються на сваямварах. Сваямвари існують лише для кшатріїв». «Так, я про це знаю. Через це сваямвар не потрібен, татусю. Просто видай мене заміж за Ведвіда», — каже моє янголятко. Я їй: «Кшатрії видають своїх дочок лише за кшатріїв». А вона: «Це зазвичай. Але бувають виключення. Ніщо не забороняє тобі віддати мене заміж за Ведвіда». Я кажу: «Доню, ти його кохаєш?» Каже: «Так». Я: «А він тебе?» «Він мене обожнює, татусю», — відповідає Пуджа. «Він тобі про це сказав?» «Ні. Та й не потрібно казати про те, що і так видно. Я ж розвинула в собі бачення риши», — каже мені моя донечка. Вона мене геть заплутала, тож я не знаю, що мені робити. Ось прийшов до тебе за порадою, — розповів про свою проблему Суреш.

Під час цієї промови її батька Пуджа, чарівливо усміхаючися, дивилася на нас з ним поглядом мудреця, який знає все минуле, теперішнє та майбутнє і через це ні про що не хвилюється, а залишається цікавим спостерігачем того, як неминуче здійснюється доля.

— Суреше, твоя дочка має рацію. Ти можеш без вагань робити все, що вона каже. Я як її вчитель, підтверджую, що Пуджа здобула мудрість, яка дозволяє їй не тільки самостійно вирішувати свою долю, а й давати слушні поради всім, хто їх потребує, — відповів я своєму майбутньому тестю.

— От як! Ну гаразд. Тож як мені тепер діяти, щоб усе було у згоді з правилами та законами нашого народу? — спитав він.

— Останній місяць Пуджа розпитувала мене саме про всі нюанси арійських правил і законів, які стосуються того випадку, коли дівчину з кшатрійського роду видають заміж за чоловіка з роду волхвів. Я навчив її всього, що потрібно знати для влаштування такого шлюбу. Просто слухай її та роби так, як вона скаже, — відповів я Сурешу, який уже вийшов зі своєї розгубленості та починав тверезо оцінювати ситуацію.

— Ну звісно! А як же інакше?! За кого ж ще мені віддати оцю мою донечку-мудреця?! Лише за мудреця! Дійсно! Все правильно! Як я сам раніше про це не подумав?! — озвучував сотник свої думки, коли Пуджа підійшла до нього, обняла його за шию, цьомнула в щоку і сказала:

— Татусю, ти найкращий тато у світі. Я тебе дуже-дуже сильно люблю. Я все тобі розповім, як правильно влаштувати мій шлюб з моїм коханим мудрецем, з моїм коханим учителем, з моїм щастям, з моїм життям.

Коли Пуджа муркотіла цю низку епітетів на мою адресу у вухо свого батька, вона дивилася на мене таким солодким поглядом, що я відразу побачив, скільки щастя чекає на мене в моєму подружньому житті з моєю неймовірною коханою, яку я так неймовірно обожнював. Я побачив маленьких мудреців, які в нас народяться та ростимуть, ставлячи нам щодня безліч запитань, на які ми даватимемо їм досконалі відповіді, як вони радітимуть постійним відкриттям таємниць життя і ділитимуться ними одне з одним. Їх в нас буде троє: два хлопчики та дівчинка.

Така специфіка життя волхвів: ми все про нього знаємо, нема непередбаченості, інтриги, ризику, гострих вражень. Все визначено, стабільно та зрозуміло. Але наше щастя від цього не стає меншим.

Написано Ведвідом і додано до Книги Роду Поліських Волхвів

РАЙ

Пекло та рай

Певну кількість днів я живу в окопі в ста метрах від бойових позицій кацапів, воюючи з ними, а потім нас міняють — і кілька днів я відпочиваю в «тилу», який повсякчасно зазнає обстрілів. Тож під час відпочинку не можна гуляти, а потрібно постійно ховатися від прильотів та дронів, нема ні зв'язку, ні інтернету, можна лише один раз на день сходити до КСП, на якому є Старлінк, щоб за п'ять хвилин завантажити новини, повідомити тобі, кохана, що я живий-здоровий, залишити на зарядку або забрати з зарядки павербанк, бо на КСП є також генератор, і все. Після такого відпочинку я знову повертаюся назад на передок до свого окопу.

Добре, що цього літа я придумав собі таку чудову розвагу в вільний час, як написання оповіданьчок, які я вигадую для власного задоволення (за винятком одного-двох, де я описав реальні історії, яким я був свідком у минулому і які мені було цікаво тепер згадати). Вони виходять коротенькими, бо я не люблю серіали. Мені хочеться якнайчастіше міняти епоху, міняти атмосферу, міняти героїв, бо на цій клятій війні вже так давно все однаково. Напевно, саме через те що сюжет, в якому я тут знаходжуся, настільки безвихідно одноманітний, мені тут так легко приходить стільки різноманітних сюжетів.

Життя людини в одному тілі дуже-дуже коротке. Відповідно, дуже коротким є і її перебування в одному середовищі, в одному історичному проміжку часу, на одній ділянці всесвітнього простору. Зміна тіла відбувається регулярно, систематично і дуже часто. Проходить, а точніше сказати, пролітає якихось кілька десятків років, ну максимум сто, з народження в черговому тілі, як доводиться його залишати. Тож короткі історії — це жанр самого життя. Наше вічне життя складається саме з ко-

ротких історій, які відбуваються в найрізноманітніших обставинах, епохах та оточенні.

В наступному втіленні ми з тобою житимемо не в індустріальній цивілізації — пеклі, де нема чисто-го повітря, чистої води, чистої їжі, де нема краси, бо вся вона знищена разом з природою, що є її носієм, де люди втратили зв'язок з Життям і з Богом та понавигадували собі релігій та філософій, які утримують їхній розум у невігластві, а серце в лабетах егоїзму. В наступному втіленні ми житимемо в раю — в цивілізації просвітлених людей, як би вони не називалися — суфії, йоги або просто чисті душі, сповнені мудрості та любові, тобто в цивілізації, де люди займаються трансформацією своєї нижчої природи у вищу і в результаті живуть життям, яке є проявом вищої природи — природи любові.

Ми будемо величезним щастям наших батьків. І таких щасть у них буде багато. І кожному з нас діставатиметься безмежний океан любові наших мам і тат. Наші родини будуть раєм, з райським кліматом, атмосфера в якому складатиметься на 100% з любові, з райською красою, яка буятиме в цій атмосфері, з райською музикою — колісковими, які співатимуть нам наші мами й тата і кожна нота та кожне слово в яких буде втіленням любові в звуці. Адже я точно знаю, що після зміни теперішніх наших тіл ми потрапимо в рай, бо все своє життя в теперішніх тілах ми присвятили тому, щоб розвинути свідомість і якості мешканців раю.

Наші батьки матимуть райське здоров'я, завдяки якому у наших мам буде вистачати сил на те, щоб, не виснажуючися, легко і з величезним задоволенням народити юрбу малюків, вигодувати й виховати нас в умовах сільського подвір'я, серед зручностей якого не буде нічого, крім криниці, а наші тата з легкістю й величезним задоволенням поратимуться з усією фізичною роботою майже цілком натурального господарства. Економіка райського життя дуже проста й природна. Справжній

прогрес людства в напрямку створення раю — розвиток свідомості, а не штучних технологій. Розвиток штучних технологій створює пекло.

У пеклі люди виснажуються, займаючися цілком штучною роботою заради того, щоб потім штучним способом відпочити від неї. А ми, жителі раю, натхненно й захоплено братимемо участь у природних дивах, з любов'ю взаємодіючи та співпрацюючи з рослинами, тваринами, природою й Богом. У пеклі природа та всі живі істоти — об'єкт експлуатації. А в раю — об'єкт взаємної любові та взаємного служіння.

Ти, кохана, у наступному втіленні народишся дочкою моїх односельців. Ти мрієш у наступному втіленні бути на сім років молодшою від мене. Тож так воно й буде, моє щастя. Мені буде дванадцять, а тобі п'ять, коли я в тебе закохаюсь. Я навчатиму тебе танцювати. Срібні кастаньети, що надягаються на кожний палець обох рук, які я описав в оповіданні «Суфіраффель», — мій власний винахід, який дозволяє танцюристу самому акомпанувати собі під час танцю. У наступному втіленні я не забуду про цей мій винахід, і в нас з тобою неодмінно будуть такі кастаньети.

Ми танцюватимемо з тобою щодня. А також співатимемо. Музика й танці раю, тобто музика й танці любові, в нашому виконанні будуть неймовірно прекрасні, адже ми матимемо райський музикальний слух, райські голоси та гарні, гнучкі, пластичні, граційні та сильні райські тіла. Бо свідомість, яку ми з тобою розвинули в теперішніх наших тілах, після їх залишення створить собі саме такі тіла, про які ми мріємо. Але ми не будемо зірками ні світового, ні місцевого масштабу. Ми будемо зірками одне одного.

На наступне втілення ти мрієш про вроду, що, так само як і в теперішньому, буде зачаровувати, шалено захоплювати, до нестями вражати й нескінченно приголомшувати мене, залишаючися не сильно помітною для

інших. Так, кохана, це найкращий варіант з усіх можливих. І так воно й буде.

Скільки в нас з тобою буде дітей? Скільки Бог дасть. Сподіваюся, що багато. Коли наша молодшенька дитина підростатиме і тобі та мені здаватиметься, що в житті знову бракує солодкого щастя, яке приносить малеча, ми народжуватимемо ще одну.

Технології любові

Технології нижчої природи шкідливі. На сучасній планеті Земля важко знайти хоч одну технологію, яка б не руйнувала життя на ній всіма можливими способами. Технології раю — технології вищої природи, технології любові — не мають такої вади. Саме вони повсякчасно оточуватимуть нас там з самого народження. І кожне зіткнення з кожною з них буде для нас щоразу маленькою історією.

Дощ

Впродовж дня всі культури, які вирощуватимуть наші родини, насичуватимуться сонцем, щоб налитися всією повнотою своїх смакових, поживних і цілющих якостей. Впродовж дня наші батьки робитимуть різноманітну цікаву роботу на полях і пасовищах та в садах і городах, спілкуючися зі своїми друзями — рослинами, тваринами, землею, водою, повітрям та Богинею й Богом, а також творитимуть красу, збагачуючи красу природи своїми мистецтвами, які є найпрекраснішими з природних явищ, адже як прекрасно не співали б птахи, музика, народжена просвітленою людиною, набагато прекрасніша за їхній спів, і як прекрасно не танцювали б метелики, танець просвітленої людини набагато прекрасніший за їхній танець. Просвітлена людина — вінець творіння, і завдяки їй життя всесвіту стає ще гармонійнішим, ще

смачнішим, ще досконалішим. І це відчуває на собі кожна жива істота. Бо просвітлена людина є представницею Богині й Бога, яка любить усіх навколо, опікується всіма навколо і створює ще краще життя для всіх навколо.

А ввечері з самого нашого народження ми будемо свідками дива, до якого ми так звикнемо, що навіть не вважатимемо його дивом. Але все одно ми дуже любитимемо цей момент, що приходитиме майже щовечора, за винятком тих випадків, коли дощ не потрібен. Ми обидва, кожний у себе вдома, бачитимемо: перед сном мама й тато беруть свої музичні інструменти і починають грати та співати мелодію, яка викликає дощ. І починатиметься дощ, який дощитиме майже до самого ранку, поливаючи землю, даючи пиття всім рослинам, наповнюючи всі джерела, криниці, річки та озера чистою кришталевою водою — смачною, живлющою, гарною стихією життя. Чиста, незабруднена вода — ознака раю. Тож рай — первісний стан життя. Пеклом його роблять непросвітлені люди, яких спонукає на це їхня нижча природа.

Викликання дощу виконанням спеціально призначеної для цього мелодії — технологія любові. Бо лише людина, вся нижча природа якої трансформована у вищу — в любов — здатна це робити.

І ми засипатимемо під колискові наших мам і тат, яким акомпануватиме дощ за вікном. А потім, коли ми підростемо, у школі нас теж навчать грати й співати мелодію, яка викликає дощ, так, що дощ дощитиме завжди, коли ми це робитимемо. У раю діти вчать у школі любові, де їх навчають любові та всіх її технологіях. І нам пощастить учитися в такій школі.

Політ

Особисто в мене рай асоціюється в першу чергу з арійською цивілізацією. Я прекрасно розумію, що вона

була лише одним з прикладів цивілізації, яка розвивалася в природному, а не штучному напрямку, що вона була лише одним з прикладів того, як люди створили рай і жили в ньому. Але особисто я інших таких прикладів не знаю, тож у моїй уяві в раю ми з тобою розмовлятимемо на санскриті й в нас будуть санскритські імена. В реальності це може бути геть не так. Та мої оповіданнячка народжуються з моєї уяви, тож в них утілено мої суб'єктивні асоціації. І як автор своїх вигадів я роздам усім моїм персонажам такі імена, які хочу. Тебе я хочу назвати Анандагіта, що в перекладі з санскриту означає «Пісня Блаженства», а себе без зміни: Премпрадіп — «Світоч Любові» (для тих, хто не в курсі: це санскритське ім'я мені свого часу було дано одним з багатьох моїх гуру при ініціації в практику йоги).

Отже, наше майбутнє втілення, рай, мені 17 років. Мій тато мені каже:

— Раджу тобі сказати Анандагіті, що ти її кохаєш, синочку. Ти в її сприйнятті — її найкращий друг, тобто найближча й найдорожча людина після її батьків, але, мабуть, не об'єкт її романтичних мрій і не її майбутній чоловік. Якщо ти прямо не розкажеш їй про свої почуття та наміри стосовно неї, може статися так, що ти на все життя залишишся її найкращим другом, а об'єкт романтичних мрій і чоловіка вона собі шукатиме та знайде в комусь іншому.

— Мені здається, що ще зарано з нею про це говорити, бо вона ще мала для такої розмови, — відповідаю я татові.

— Ще трішки — і може бути запізно. Не прогав, — усміхається тато, поворушивши моє волосся, як у дитинстві.

Після школи та деяких справ по господарству, за які ми відповідаємо у своїх родинах, ми з тобою зустрічаємося біля твого будинку і йдемо на дальнє лісове озеро купатися і танцювати. У школі в раю вчать за бажанням, а

повна освіта для бажаючих бере 15 років: з 6 до 11 років — початкова, з 11 до 16 — середня, з 16 до 21 — вища. Є ті, хто не хоче вчитися в школі, а навчається певних речей від своїх батьків, або пізніше деяких жінок навчають їхні чоловіки. Та ми з тобою дуже любимо навчання в школі. Багато чого з того, чого я навчився там, я навчаю тебе, бо ти не хочеш чекати, коли це викладатимуть тобі в школі, ти квапишся навчитися багатьох речей, які тебе цікавлять, якнайшвидше. І тобі дуже подобається навчатися саме від мене.

Дальнє лісове озеро — наше улюблене місце. Там дуже гарно: з одного боку — скелі, печери й водоспади, а з іншого — мальовничий ліс та зручний майданчик для танців на березі, з якого можна відразу після танцю стрибнути в воду, яка настільки чиста й прозора, що її не видно. На вищому курсі йоги в школі я вже навчився приручати будь-яких диких звірів, і всі звірі, що живуть навколо озера, — наші друзі.

Коли ми досхочу накупалися, натанцювалися, награлися з милими тваринками — білочками та маленькими оленятками, яких привела до нас їхня мама-олениця, я роблю тобі масаж. І ми обидва неймовірно кайфуємо: ти — від якісного масажу, який ти дуже любиш, а я — від торкання своїми руками до всього твого божественно прекрасного тіла. Ти муркочеш від насолоди, а я наспівую свої улюблені мелодії, під які мої руки танцюють по твоєму тілу.

Раптом згадавши татову пораду, я припиняю співати і кажу:

— Я тебе кохаю, Анандагіто.

Почувши це, ти перевертаєшся на спину і дивишся на мене щасливими, вдячними очима.

— Я мрію стати твоїм чоловіком. Мрію, що ти станеш моєю дружиною, що в нас будуть діти й онуки, — продовжую я.

— Я дуже щаслива це чути, Премпрадіпе. Хоча я й

сама про це знала, — кажеш ти, обіймаючи мене за шию так, як ти ніколи раніше в раю мене не обіймала: не як друга, а як коханого.

— Звідки ж ти знала? — дивуюсь я.

— Мої тато й мама завжди дивляться на мене, як на коштовний скарб, але ти завжди дивишся на мене, як на найкоштовніший з усіх коштовних скарбів усесвіту. А коли ти робиш мені масаж, твої руки пестять мене, не просто як подружку. Вони тріпочуть коханням. Я ж все це бачу, я ж все це відчуваю. Хоч я ще мала, але аж ніяк не дурна, — кажеш ти. — І я тебе теж кохаю. Ти — мій герой. Ти — той, з ким я хочу жити разом вічно — втілення за втіленням. І хоча моє кохання ще дитяче, тобто, як каже моя мама, в ньому ще нема почуттєвості, пристрасті, але я точно знаю, що ти — єдиний чоловік, для якого згодом прокинуться моя почуттєвість і моя пристрасть. Насправді мій рай — це ти. А ще скільки райського щастя чекає на мене, коли я підросту і ми з тобою одружимося!

— Не поспішай підростати, мій найкоштовніший з усіх коштовних скарбів усесвіту! — кажу я. — Я хочу насолодитися солодкістю твоїх підліткових років, коли твоє кохання таке чарівне, романтичне, казкове, коли в ньому немає почуттєвості та пристрасті. Я хочу насолодитися твоєю такою ніжною, такою чарівливою юністю. У попередньому втіленні ми з тобою зустрілися дуже пізно, тож тепер я так ціную кожну мить твого юного віку.

— Тобі відомо наше попереднє втілення? Звідки? У школі навчили? Чого ж ти не навчиш мене? — миттєво зацікавлюєшся ти.

— Цього навчають лише після досягнення шістнадцятирічного віку, як і всім надбанням вищого курсу йоги, кохана.

— Шкода. Але ти мені не розповідай про наші попередні втілення, я хочу свого часу побачити їх сама, — кажеш ти.

— Гаразд, — відповідаю я. — А ще мене в школі навчили літати. Хочеш, я тебе покатаю на собі? Літати дуже цікаво. Земля така гарна з висоти пташиного і людського польоту! А якщо якийсь місце нам дуже сподобається, приземлимося там і погуляємо.

— Ура! Оце сюрприз! — радієш ти. — Я чекала на це, до речі. Але думала, що цього навчають пізніше.

— Взагалі-то за програмою цього дійсно навчають пізніше, але головна умова: сягнути шістнадцятирічного віку й успішно опанувати всі попередні навички. Тож я упрохав учителя дозволити мені долучитися до занять старших учнів. І ось учора склав тести з практичних польотів. Тепер мені дозволено літати, куди хочу і коли хочу, — пояснюю я.

— І з ким хочеш, — додаєш, сміючись, ти.

— Слава Богу, я хочу літати з легкою десятирічною дівчинкою, яку я без зусиль можу підняти з собою в повітря, — уточнюю я, пристебую тебе до себе ременями, які я спеціально для цього взяв з собою, і ми злітаємо.

— Як красиво! — захоплено кричиш ти, дивлячися на чарівні краєвиди під нами, які простягаються до обрію в усі боки.

— Дуже красиво, — підтверджую я і додаю добре відому тобі фразу, яку я завжди кажу тобі в усіх наших утіленнях: — Але ти красивіша за всі красоти всесвіту.

Цариця раю

Я дуже скучаю за тобою, кохана. Це те, що я відчуваю найбільш сильно. Ненависті до кацапів я практично більше майже не відчуваю. Вони не варті ненависті. Вони — просто стихійне лихо, яке необхідно ліквідувати. Їх необхідно знищити, щоб врятувати людей, свободу і життя. Це просто потрібно робити, це просто робота, це просто обов'язок перед життям. Це дещо автоматичне, що не потребує емоцій, не потребує вкладання душі. А

моя душа сповнена любові. Я тебе дуже сильно люблю.

Я також дуже сильно люблю Бога і відчуваю величезну вдячність Йому. Я Його люблю за те, що є ти. Звісно, я Його люблю також за те, що Він такий неймовірно класний. Усі Його якості, які є джерелом твоїх і моїх найкращих якостей, викликають у мене величезні захоплення і захват. Але понад усе я Його люблю за те, що є ти.

У мене є фото, чорно-біле, на якому ти в танцювальному леотарді з крилами на гастролях у Криму в чотирнадцятирічному віці. Твоя неперевершена юна краса, твоя поза, краєвид з Ласточкиним Гніздом і Чорним морем... Я знаю, що цей леотард з крилами — чарівного блакитного кольору, і небо над тобою — блакитне, і море — теж. А дерева — зелені. А сонце в небі — золоте. Очі мого серця розфарбовують це чорно-біле фото. Очі душі вміють бачити те, чого не бачать очі тіла. Очі любові бачать стільки краси!

На війні мені майже ніколи не сниться війна. Хіба що перші тижні після контузії в березні 2022 року я щоночі по кілька разів за ніч прокидався від сну, в якому я знову і знову бачив вибух міни в кількох метрах прямо перед моїми очима і чув оглушливий гук, від якого я втрачав слух, а в моїй голові лунав гучний металевий дзвін, і прямо поруч зі мною від цього вибуху загинув мій побратим. А так зазвичай у моїх снах не війна. Мої сни сповнені тобою, кохана, як і моє серце і мої думки. І мої оповіданнячка сповнені не просто любові — вони сповнені моєї любові до тебе.

Рай любові повсякчасно в моєму серці. Моє серце і є раєм. А ти — його цариця.

Райський конкурс

Рай нашого майбутнього втілення, тобі чотирнадцять. Ти береш участь у дівочому танцювальному конкурсі.

Твій виступ неперевершений. Я насолоджуюся його

видовищем, поринаючи від нього в шалений захват. І коли після тебе на танцювальному майданчику танцюють інші учасниці, я не здатен бачити їхні танці, бо мій розум знов і знов прокручує мені твій танцювальний виступ. І я від екстазу тріпочу всіма фібрами душі й тіла.

Врешті всі дівчатка відтанцювали свої програми. Настає час визначати переможців. Судді й глядачі — одні й ті самі люди. Перший хлопець оголошує своє рішення:

— Королева танцю мого серця — деві Гандарвіка! — і кладе квітковий вінець переможниці на голову однієї з учасниць конкурсу.

Звуки литавр, барабанів, бубнів, кастаньєт, дзвоників, дудок, свистків, оплесків та захоплених криків, а також жменьки квіткових пелюсток, якими глядачі (вони ж члени журі) обсипають Гандарвіку, свідчать про бурхливу підтримку цього вибору всіма присутніми.

Коли черга оголосити переможницю доходить до мене, я, звісно, кажу:

— Королева танцю мого серця — деві Анандагіта! — і в екстазі кладу квітковий вінець переможниці на твою голову. Ти щасливо усміхаєшся. Ти в такому ж самому блакитному леотарді з крилами, як на тому чорно-білому фото. Я не можу на тебе надивитися. І ніколи не зможу. Ти — найкраща з усіх райських танцюристок, королево танцю мого серця.

Простір навколо вибухає тріумфальними звуками литавр, барабанів, бубнів, кастаньєт, дзвоників, дудок, свистків, оплесків та захоплених криків. І на тебе з усіх боків ллється дощ квіткових пелюсток.

Так кожна з дівчат, які брали участь у конкурсі, стає переможницею. Навіть якби ти спотикнулась і впала або ще якось схибила під час свого конкурсного танцю, хіба це хоч на краплину зменшило б моє шалене враження від нього? Звісно ж, ні. І всі інші судді, які клали вінці переможниць на голови своїх деві, такі ж самі, як я. Райські конкурси відбуваються так. Вони справжні, в них обирає

Божа любов, яка нікого не обминає.

Непередбаченість

Рай свого роду небезпечне місце. У ньому існує небезпека прив'язатися до насолод, комфорту, добробуту, всіляких райських благ, розваг і задоволень. Це може змістити центр уваги людини з любові на ці речі, і тоді насіння егоїзму, насіння нижчої природи, яке завжди залишається в нас, починає проростати, людина деградує і згодом знову опиняється у світі егоїзму, який рано чи пізно перетворюється на пекло.

Але якщо любов для людини залишається її усім, у раю одне втілення вона може жити тисячі років і більше. Це результат надтекучої узгодженості між собою всіх фізіологічних, психічних і духовних процесів та функцій, які відповідають за життєдіяльність людини. Між ними немає тертів і опору, тож немає і зношування організму. Через це людина не старіє та живе в одному й тому ж самому тілі так довго, скільки сама забажає. Це не якесь райське диво, це просто властивість життя людини, чие тіло сформовано вищою природою — природою любові. Така фізіологія любові.

Ось де життя змінює жанр з коротких історій на нескінченні серіали. І щодо цих райських серіалів, я нічого проти них не маю та навіть залюбки їх подивлюся і приму в них участь.

Наші тіла припинили змінюватися, коли тобі було 18, а мені 25, бо ми з тобою так захотіли. З того часу ти завжди 18-річна, а я 25-річний. І досі ще ми не забажали перевтілитися з цих прекрасних, здорових, сильних, юних тіл, які дозволяють нам ефективно служити життю в тих умовах, у яких ми тут знаходимося.

Таке в мене бачення нашого майбутнього втілення. Незалежно від деталей, які можуть відрізнятись від описаних мною, наше майбутнє втілення прекрасне, щасли-

ве, сповнене любові, тобто дійсно райське.

А поки що ми тут на першій лінії вогню граємо з кацапами у гру «Хто кого сьогодні вб'є», результат якої завжди непередбачений. Але що передбачене на сто відсотків, то це те, що моє наступне втілення буде в раю, а їхнє — в такому пеклі, яке в мільйон разів гірше за те пекло, в якому вони живуть зараз. Тож, хоч який буде результат гри, я в будь-якому випадку виграю, а кацапи програють.

Зовнішня непередбаченість, можливість у будь-яку мить втратити все, крім самого себе як вічної душі, дуже корисна для просвітлення і для усвідомлення того факту, що мені ніде ніколи нічого не належить. Це звільняє від решток прив'язаностей. Звільняє. Свобода, безстрашність, внутрішній спокій у будь-якій ситуації — результат такого усвідомлення і такого звільнення. Тож для людини, яка працює над здобуттям просвітлення, воювати на фронті — унікальна нагода зробити швидкий прогрес. І я нею успішно користуюсь.

СПРАВЖНЯ ІСТОРІЯ РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТИ

(рукопис за назвою «Справжнє кохання», знайдено в бібліотеці Анкони, авторство не встановлено)

Я — шукач сенсацій. Це моє кредо. Бог дав мені владу, але я не владолубець, тож не прагну її посилити. Бог дав мені багатство, але я не жадібний, тож не прагну його збільшити. Алкоголь, розпушта й азартні ігри мене теж не приваблюють. Я не став ручним домашнім улюбленцем прекрасної дами і взірцевим батьком чарівливих діточок (хоча така доля мені до душі понад усе), бо моя прекрасна дама захворіла звичайною, але смертельною хворобою — запаленням легенів — і померла у мене на руках, ледь встигнувши вийти за мене заміж. Тож мені не лишається нічого іншого, крім як шукати щось цікавеньке. Періодично знов і знов мої люди оголошують

на базарній площі мого міста, що той, від кого я дізнаюся щось воістину цікаве, отримає щедрю винагороду. І час від часу таке стається.

Я міг би поділитися з людством стількома невідомими йому фактами! Але мені набагато цікавіше залишитися єдиним хоронителем моїх знахідок, ніж стати відомим на весь світ їхнім відкривачем. Та задля цієї історії я роблю виняток. Я хочу, щоб весь світ про неї дізнався.

Чому? Бо ця історія відповідає моему розумінню того, що таке справжнє кохання. Справжнє кохання — це найвищий ступінь справжньої любові. А справжня любов — це справжня мудрість. Вона ніколи не буває руйнівною, безглуздою, некорисною, нещасною. Вона не вбиває, а зціляє. Вона знаходить вихід з безвиході та робить все несприятливе сприятливим.

А головне — ця історія є справжньою, реальною альтернативою тій усім відомій вигаданій історії, яка представляє кохання чимось цілком протилежним і яка, на жаль, набула такої шаленої популярності, що все більше менестрелів останнім часом кладуть її в сюжет своїх творів, змінюючи імена її героїв і назву місця подій, але чітко дотримуючися її хворобливої ідеї про те, що, чим сильніше кохання, тим воно божевільніше.

Отже, почалося все з того, що одного дня мені доповіли про чоловіка, який прийшов з метою повідомити мені дещо цікаве. Я велів його впустити, і, представившись, ось що він мені сказав:

— Ваша ясновельможносте, ви — відомий поціновувач літератури і, без сумніву, знайомі з історією Маріотто і Ганоцци, описаною Мазуччо Салернським. Дозвольте вам повідомити: я особисто знайомий з сіньйором і сіньйорою, про яких написана ця новела, і можу познайомити з ними й вас.

— Якщо ви шахрай, то ви дуже незграбний шахрай. Ви вирішили на дурняка заробити гроші, але навіть не спромоглися до цього добре підготуватися. Вам варто

було краще познайомитися з твором Мазуччо, тоді б ви знали, що Маріотто і Ганоцца померли, — заперечив я. — Це по-перше. А по-друге, чому ви вирішили, що подібна пропозиція могла б мене зацікавити?

— Ваша ясновельможносте, прототипи Маріотто і Ганоцци справді не померли. Мазуччо змінив їхню історію заради хайпу, аби щонайсильніше вразити читачів. Але, як на мене, він зробив це дарма, бо їхня справжня історія значно краща. Тож я подумав: «Піду-но я й познайомлю його ясновельможність з цими людьми — і він буде мені дуже вдячний». Моя мета — не стільки заробити гроші, скільки втішити вас. Адже всі в нашому місті знають, що ви шукаєте пригод, сенсацій та див, щоб відірватися від вашої печалі. Ми всі дуже співчуваємо вам, і нам боляче бачити, що навіть через двадцять років після смерті принцеси, ви досі так і не оговталися і ваша туга досі не вщухла, — відповів мені чоловік.

Я поставив своєму гостеві кілька запитань, і його відповіді на них мене дійсно дуже зацікавили. А після півгодинної розмови я вже прагнув якнайскоріше побачити прототипів Маріотто і Ганоцци. Тож наступного дня ми з ним відправилися до міста Ассізі, неподалік від якого мешкали люди, які стали героями найвідомішої в світі фейкової історії кохання, про справжнє життя яких я прагнув дізнатися.

Як виявилось, автор славетної новели, яку тепер підхопили й почали переписувати та переспівувати всі, кому не лінь, змінив не лише їхню історію, а і їхні імена та прізвища. Якщо їхні справжні імена та прізвища приховані в новелі, то мені, любителів приховати все, що можливо приховати, сам Бог велів дотриматися того ж у моєму творі. Тож я зберігаю всі імена та прізвища героїв історії такими, як вони названі у Мазуччо.

Того дня, коли я з ними познайомився, сіньйора Ганоцца і сіньйор Маріотто були у віці 95 і 97 років (через чотири роки вони померли в один день, а точніше

— ніч: увечері заснули, обійнявшись в ліжку, а вранці їхні правнуки побачили, що вони вже залишили свої тіла). Сіньйор Маріотто мав вигляд просвітленого мудреця, щасливого, вмиротвореного, сповненого глибокої, безмежної любові, а сіньйора Ганоцца мала майже такий самий душевний стан, хіба що до цього ще додавалася жвава товарицькість і веселість. У них була купа дітей, які вже теж були літнього віку, онуків, яких я б теж назвав літніми людьми, а також правнуків, які самі вже були бабусями та дідусями. Уся величезна родина Монтеккі, патріархами якої були Маріотто і Ганоцца, жила в гарному замку, геть не схожому ні на похмурі замки збіднілих лицарів, ні на блискучі палаци нового дворянства, в яких майже щовечора даються бали й бенкети. Замок Монтеккі був величезним гніздом величезної родини, в якому панували казкова любов, щастя та натхнення.

Дізнавшись, з якою метою я їх відвідав, сіньйор Маріотто сказав:

— Ваша ясновельможносте, розповідати історії — це коник моєї коханої дружини. Я навіть книжки не читаю, а слухаю їх у її переказі, бо вона, по-перше, дуже любить переказувати мені книжки, які вона читає, а по-друге, книжки в її переказі набагато цікавіші, ніж в оригіналі. Такий у неї дивовижний таланти. Тож і нашу історію, яку я б описав кількома скупими фразами, вона вам може розказати так, що ви заслухаєтесь. Попитайте у неї, і вона з задоволенням розповість усе, що вас цікавить.

— Ха-ха-ха! — залилася веселим сміхом чарівлива стара. — Моєму коханому чоловікові достатньо просто почути звук мого голосу, щоб заслухатися і бути в захваті. Бо він мене любить. І він щиро вірить, що неможливо не бути в захваті від усього, що я роблю, та й просто від мене, навіть коли я нічого не роблю.

— Ти завжди робиш те, що є найбільшою причиною мого щастя: ти існуєш, кохана, — ніжно заперечив їй сіньйор Маріотто.

— Ха-ха-ха! — ще більше розвесилилася сіньйора Ґаноцца, і її очі засяяли таким щасливим, добрим сяйвом, що я не міг нею намілуватися. — Я знаю, як ти мене любиш, коханий. Але зрозумій нарешті, що інші люди геть не зобов'язані захоплюватися мною. Ваша ясновельможності, я залюбки розповім вам усе, що вас цікавить, але ж не очікуйте від цього чогось надзвичайного.

— Дякую, сіньйоро Ґаноццо. По-перше, мені дуже цікаво, де і за яких обставин ви зустрілися з Мазуччо Салернським і розповіли йому історію вашого кохання, — почав я ставити свої запитання.

— Сіньйор Ґуардаті — так звали того літератора, який розпитував мене про нас з Маріотто, а потім створив з моєї розповіді свою нісенітну новелу — приїздив до нас років сімдесят тому, провів у нас два тижні, розпитуючи нас про наше життя і занотовуючи те, що я йому розповідала. Я читала його новелу про нас (він сам надіслав нам свій томик «Новелліно», який її містив, підписаний псевдонімом Мазуччо Салернський), а потім переказала її своєму чоловікові, і він сміявся, сказавши: «Оце талант перекручувати факти!» — знову розсміялася сіньйора Ґаноцца.

— О, цю людину важко забути. Ваша ясновельможності, через те що ми сміємося з його новели, не подумайте, що ми не поважаємо його або що він був взагалі людиною, не гідною пошани. Звісно, ні. Сіньйор Томмазо Ґуардаті був чудовою людиною. Просто йому захотілося з нашої історії створити щось своє. Кожний митець має право писати у своїх власних творах те, що йому заманеться. Але нас це трішки смішить, бо, як на мене, його новела про нас більше схожа на пародію з кохання, ніж на історію справжньої любові, — з доброю усмішкою сказав сіньйор Маріотто. — Коли Ґаноцца мені її переказала, я відразу згадав одного мого знайомого. Він і його обраниця були несамовито закохані одне в одного, але їхні родини були категорично проти їхнього шлюбу. Че-

рез це молода пара кілька разів робила спроби самогубства. Я досі дивуюся, як їм щастило, що щоразу їх врятували від смерті. Врешті після чергової невдалої спроби суїциду їхні родини вирішили: «Хай уже собі одружуються, якщо вони такі божевільні, бо інакше вони таки точно вб'ються». Але, проживши разом п'ять місяців після весілля, вони так зненавиділи одне одного, що стали ченцем і черницею, аби більше ніколи не бачитися. Персонажі героїв новели «Маріотто і Ганоцца» більше схожі на них, ніж на нас.

— Дякую за відповідь на моє перше запитання. А другим буде просто прохання розповісти все, що стосується справжньої історії вашого кохання. Не бійтеся, я не збираюся гостювати у вас два тижні, як сіньйор Гуардаті. І обіцяю вам, що, якщо мені колись спаде на думку написати про вас оповідання, я не відхилюся від істини і опишу все в точності так, як почую від вас, — завірив я Маріотто і Ганоццу, після чого сіньйора Ганоцца без зайвих передмов розпочала свою розповідь:

— І я, і Маріотто народилися і жили тоді в Сієні. Мені щойно виповнилося чотирнадцять років, коли сталася моя перша зустріч з Маріотто. То був бал, який мої батьки давали з метою познайомити мене з графом Парисом — молодим родичем герцога Сієнського. Парис хотів одружитися зі мною. А я була просто вдячною дочкою своїх батьків, які бажали видати мене за чоловіка з вищого прошарку суспільства. Звісно, в чотирнадцять років я не відчувала себе готовою до шлюбу, але мама сказала мені, що, коли їй було чотирнадцять, вона вже мене народила, тож мій вік не такий вже занадто юний для шлюбу, як мені здавалося.

Взагалі-то Маріотто не мав би опинитися на балу в нашому домі, бо між моєю родиною і його родиною здавна існувала кровна ворожнеча. І звісно, на бал його запрошено не було. Маріотто пробрався на бал тайкома, скориставшись тим, що то був бал-маскарад і на нього

можна було прийти невпізнаним, з метою поспілкуватися з Розаліною — дівчиною, з якою він дружив на ґрунті їхнього спільного захоплення вченням Святого Франческо. Вони обидва були учнями отця Лоренцо, який належавав до прямої послідовності найдовіреніших учнів самого Святого Франческо. І суттю того, чого отець Лоренцо навчав своїх учнів, було знання про процес просвітлення через трансформацію нижчої природи людини у вищу — природу любові, а також практика, завдяки якій відбувається ця трансформація. Розаліна була дуже дорогою подружкою Маріотто, але незадовго до того вона припинила спілкуватися з ним, бо вирішила незабаром стати монахинєю, як її кумирка Свята Кьяра, і їй здавалося, що спілкування з Маріотто заважає їй іти цим шляхом, бо вона відчувала, що закохується в нього. І той бал у нашому домі був останнім її балом перед прийняттям чернецтва. Тож Маріотто хотів побачити Розаліну на балу, щоб попроситися з нею.

Але, шукаючи Розаліну, Маріотто знайшов мене. Річ у тому, що на маскарадї я була в одязі францисканської черниці, тож він і подумав, що я — Розаліна. Сам Маріотто був в одязі францисканського ченця. Він взяв мене за руку і вивів у сад, де було темно і безлюдно. А потім скинув свій капюшон, а потім мій. Тоді він побачив, що я — не Розаліна. Але був не розчарований, а вражений. Маріотто покохав мене з першого погляду. А я з першого погляду покохала Маріотто. І ми цілувалися. У саду дому, де я народилася і виросла, я вперше в житті цілувалася. Цілувалася з хлопцем, в якого закохалася до нестями.

А потім, ми повернулися назад до зали і Маріотто запросив мене на танець. І ми з ним танцювали пасакалію. І він, тримаючи мене у своїх руках, шепотів мені на вухо:

— Кожний твій рух — це диво. Як може людина так рухатися в танці? Ти — ангел танцю, ангел руху, ангел краси! Ти — ангел! Ти — божественна істота! Я тебе

обожною!

А після танцю я пішла до своєї годівниці і попрохала її дізнатися, хто він. Коли вона повернулася до мене, її відповідь прикро мене вразила:

— Це Маріотто Монтеккі, син нашого ворога. До речі, він спитав мене про тебе, і я сказала йому, хто ти. Після цього він мав такий вигляд, ніби його вдарила блискавка.

Не знаю, який вигляд був у мене, але ця новина мене шокувала. «Як це обличчя, яке я так обожною, ці руки, доторк яких — найчарівніше диво у світі, ці губи, за поцілунок яких варто віддати все, що тільки маєш, можуть належати сину чудовиська?» — думала я. Потім Маріотто розповів мені, що в ту саму мить він думав те ж саме про мене.

Але наша приналежність до родин, між якими була кровна ворожнеча, не змогла спинити наше кохання. Через кілька днів Маріотто вночі переліз через мур нашого будинку, забрався на мій балкон і тихесенько постукав до мене. Звісно, я йому відкрила. Коли він обійняв мене, я зашепотіла йому на вухо:

— Хто це проникає в темряві в моє серце? Як ти сюди пробрався? Навіщо? Наш мур високий і неприступний. І якщо тебе побачили б мої рідні, ти знайшов би тут неминучу смерть.

— Мене перенесла сюди любов. Її не зупиняють мури. І твої рідні її не зупинять, — відповів мені мій коханий, і ми знову цілувалися.

— Тебе побачать і вб'ють, — шепотіла я, божеволіючи від думки, що це може статися.

— Твої поцілунки — мої обладунки, які роблять мене невразливим, — відповідав Маріотто.

Втрачаючи розум, я відчувала, як мої почуття штовхали мене перетнути всі межі та цілком віддатися моєму коханню і моєму коханому, одночасно і упиваючися цим шаленим вибухом почуттєвості, і лякаючись його. Тоді, збираючи рештки тям, я казала:

— Ти дійсно мене кохаєш? Я знаю, що ти скажеш: «Так». Але не квапся це казати. Бо раптом це неправда?

— Це правда, — відповідав Маріотто так упевнено, так безсумнівно, що мій страх зникав геть.

Але, врешті приборкавши незнайомі мені доти безмежно солодкі й нездоланно могутні почуття, які напали на мене, наче дикі звірі, я відправила його тієї ночі додому. Думаю, що якби я цього не зробила, я умертвила б його тоді своїми ласками.

— Іди! Добраніч! Ця брунька щастя, що зараз так набрякла і штовхає нас у прірву безрозсудного блаженства, повинна розквітнути не сьогодні, а в належний час, — сказала я.

Хоча мені здавалося, що це завдяки моїй здатності володіти собою тоді між нами не сталося того, чого тієї ночі було не повинно ще між нами статися, та насправді не я, а Маріотто тримав під контролем нашу пристрасть. Попри те що в коханні він був сміливим і рішучим, але одночасно з цим він був дуже відповідальним і мудрим. Я була в змозі загнуждувати свої почуття лише завдяки тому, що нашими почуттями керував він. Бо, якби Маріотто натиснув на кнопки моєї почуттєвості, я забула б про здоровий глузд і віддалась йому в ту мить, в яку він цього захотів би. Але він цього не робив. Навпаки, він свідомо захищав тоді нас обох від наших диких звірів почуттєвості, щоб пізніше ми могли більше ніколи їх не стримувати.

На тому балу, на якому я вперше зустріла Маріотто, я також познайомилася з молодим графом Парисом, як це і планувалося. Після нашого знайомства граф остаточно укріпився у своєму намірі одружитися зі мною. Мій тато був упевнений, що знає мене настільки добре, що може поручитися за мене, що я покохаю Париса за наказом батьків, тож про мою згоду ніхто навіть і не збирався у мене питати. Просто одного дня мама сказала мені:

— Маю для тебе радісну новину, доню. Прекрас-

ний граф Парис, твій наречений, у четвер зранку вінчатиметься з тобою в соборі Святого Петра.

Якби я не зустріла і не покохала Маріотто, я, звісно, покірно пішла б під вінець з Парисом. Але тепер ця новина мене приголомшила, і я відповіла мамі, що я ще мала для шлюбу, що бачила графа лише один раз у житті, тож я проти того, щоб так поспішати з цим вінчанням. Мама не очікувала від мене такої відповіді, бо кілька днів тому я не суперечила проти шлюбу з Парисом, хоча тоді не бачила його жодного разу.

— Ось іде батько, доню. Будь слухняною. Не заперечуй йому. Бо інакше він розгнівається на тебе, — сказала мама.

Я не звернула уваги на її слова, бо доти тато ніколи не гнівався на мене. Мій досвід був цілком протилежним. Тато був зі мною уособленою добротою та ніжністю. Він обожнював мене, панькав і пестив, здійснюючи всі мої бажання та примхи.

— Ну як справи? Ти повідомила Ганоцці наше повеління? — спитав тато в мамі, зайшовши до моєї кімнати.

— Повідомила, — відповіла йому мама.

— Але я не хочу заміж, татусю, — довірливо сказала я, будвши впевненою, що тато, як завжди, підтримає мене.

— Не хочеш?! Ти не розумієш, яка велика честь для тебе і для всіх нас цей шлюб?! Ти не бачиш, у скільки разів твій наречений знатніший за нас?! Ти не вдячна нам за те, що ми влаштуємо твоє щастя?! — здивувався тато.

— Я вдячна. Розумію. Та не хочу, — відповіла я.

— Що за дурня?! Кидай ці примхи! У четвер вінчайся з Парисом. Найбільшою мрією мого життя було знайти для тебе знатного нареченого. І ось найкращий з усіх можливих кандидатів у твої чоловіки прагне з тобою одружитися. Я сподівався, що завдяки красуні-дочці ми зможемо поріднитися з якоюсь дуже шляхетною сім'єю,

але те, що в моїх онуках тектиме кров Сієнських герцогів, я навіть не уявляв у найсміливіших мріях. Я б змусив тебе піти під вінець з чоловіком з цього роду, навіть якби він був старий, хворий, недолугий і збіднілий. Але граф Парис — молодий, гарний, розумний, вихований, багатий! Він є просто втіленням усіх найкращих чеснот! Чи можливо мріяти про когось кращого?! До четверга схаменися і стань на рушник з графом, як домовлено, — сказав тато суворим голосом, яким раніше зі мною ніколи не говорив.

— Тату, ти на мене кричиш? Я тебе не впізнаю. Чи ти мене з кимось переплутав? Я — твоя люба, єдина, ненаглядна дочка Ганоцца — кажу тобі, татусю, що не хочу заміж, бо я ще маленька та не хочу розлучатися з тобою і мамою, — відповіла я.

— Парис не чекатиме, коли ти виростеш. Не вийти зараз за нього заміж означає згяти унікальний, неповторний шанс, який Бог послав нашій родині. Навіть не думай упиратися! — почав відверто сердитися тато.

Але я, розпечена батьком донечка, яка звикла неодмінно добиватися від нього свого, не збиралася здаватися:

— Тату, я все розумію, але не хочу.

— Ганоццо, ти що, ще не зрозуміла, що в цьому питанні твоє бажання не має значення?! У четвер ти вийдеш за Париса без варіантів! І крапка! — стукнув по столу тато.

— А якщо ні?! — спитала я.

— Яке ж ти зухвале дівчисько! Ти так упевнена, що можеш не підкоритися батьківській волі та уникнути цього шлюбу?! То знай, що не можеш! А якщо ні — я зречуся тебе і вижену на вулицю!!! — гаркнув тато і пішов. Мама, обливши мене крижаним поглядом, вийшла за татом.

Мої батьки ніколи доти так зі мною не поводитися, тож для мене це було цілком неочікувано і вкрай боля-

че. Можете уявити, як я почувалася. Мені здалося, що раптом я втратила основу свого життя. Але у мене був Маріотто, який за ці кілька днів став моїм усім. Тож я попрохала няню знайти мого коханого і передати йому, щоб уночі він прийшов до мене, бо мені потрібно з ним терміново поговорити. І вночі він знов був у моїй кімнаті. Там я розповіла йому про свою біду. Я тихо плакала, так щоб ніхто в домі мене не почув, а Маріотто казав мені:

— Хіба наша біда в цьому, кохана? Наша біда в тому, що ти — Капулетті, а я — Монтеккі. Тож, навіть якби не було ніякого графа Париса, ми не маємо жодного шансу одружитися.

— Але хіба ти не відчув, що ми з тобою — половинки одне одного? Ми не можемо не бути разом. Чи ти так не вважаєш? — у розпачі спитала я свого коханого.

— Так. Це правда. Проте, якщо ти не вийдеш за Париса, твій батько вижене тебе на вулицю, — відповів він.

— То й нехай! Я розумію, що ми не можемо одружитися в Сієні, бо нас за це просто вб'ють наші родичі. Але ми можемо втекти. Світ великий, — поділилася я з Маріотто своїми відчайдушними думками.

— Моя кохана-прекохана дівчинко! Світ великий, та небезпечний. Таку красуню, як ти, навіть такий завзятий хлопець, як я, не зможе захистити на дорозі в чужих краях. Ти в безпеці, лише живучи в домі-фортеці. У чистому полі на чужині ти негайно станеш здобиччю, — заперечив Маріотто.

— Я часто виходжу з нашого дому-фортеці, навіть сама. І ніколи зі мною нічого поганого не було, — не погодилась я.

— Авжеж. Ти ходиш людними міськими вулицями, майже на всіх перехрестях яких знаходяться пости муніципальної стражі, — зауважив Маріотто, і це було слушно.

— Що ж нам робити, коханий?

— Якщо ми не можемо стати подружжям, нічого кра-

щого для нашого кохання за твій щонайскоріший шлюб з графом Парисом не можна й вигадати.

— Як це так? — здивувалася я. — Як шлюб з Парисом може бути чимось добрим для нашого кохання?

— Якщо ми не можемо одружитися, наша доля — бути коханцями. Тож ми будемо коханцями. І можливість стати коханцями з'явиться в нас лише після того, як ти одружишся.

— Як це так? Чому можливість стати коханцями з'явиться в нас лише після того, як я одружусь?

— Бо лише твоє одруження може легально покінчити з твоєю незайманістю. І тоді вже ніхто не зможе дізнатися, що ми кохатимемося з тобою, звісно, якщо нас не спіймають на цьому. Як влаштувати наші зустрічі так, щоб про них ніхто не знав, — це місія, яку можливо здійснити. Тож якщо ти нестерпно прагнеш якнайскоріше стати моєю, ти маєш якнайскоріше вийти заміж, — пояснив Маріотто.

Спочатку я була приголомшена цією логікою, вона здавалася мені якоюсь неправильною. Але трішечки поміркувавши, уявивши всі можливі альтернативи, я погодилася, що те, що казав Маріотто було цілком слухним. Нічого кращого нам не світило. Ми мусили обирати з того, що було для нас доступним. І перебравши в розумі всі варіанти, на які ми могли розраховувати, я зупинилася-таки саме на цьому виборі.

— То чого ж я плачу?! Якщо в четвер я вінчаюся і матиму першу шлюбну ніч з Парисом, то вже в п'ятницю, вже в цю п'ятницю (слава Небесам!) я стану твоєю, коханий! Яке це щастя! — зраділа я.

— Саме так, кохана. Це щастя, — поцілував Маріотто мене в мої заплакані очі.

Це раптове відкриття, яке перетворило моє невтішне горе у величезну радість, сповнило мене неймовірним натхненням.

— Так! Так! Звісно, так! — казала я в захваті. — І

всіх своїх дітей я народжу від тебе, коханий. Є способи запобігати заплідненню, і я повинна негайно дізнатися їх, щоб у четвер застосувати при близькості з Парисом. А в п'ятницю (я придумаю, де і як це станеться) ми з тобою зачинатимемо нашу першу дитину. О, яка я щаслива!

Маріотто дивився на моє осяйне обличчя, мокре від сліз і безмежно радісне від раптового усвідомлення переваг мого скорого одруження, і усміхався сповненою любові усмішкою. Мій просвітлений коханий, мій Маріотто завжди був неперевершеним. Він завжди був моїм надійним опертям у всіх моїх проблемах, здатним перетворювати їх на переваги.

Того четверга я стала графінею. Графський будинок був одним з найкращих будинків Сієни. Маріотто порадив мені бути дуже пестливою й ніжною з Парисом і вдавати, що я його шалено кохаю, щоб мій чоловік ніколи не запідозрив, що я зустрічаюся з іншим, і ніколи не організував стеження за мною. Тож я подарувала Парисові таку першу шлюбну ніч, про яку він не міг навіть і мріяти. І коли наступного дня, дивлячися на нього відданими очима, я сказала, що я ще маленька і через це дуже сильно прив'язана до мами і тата, і попросила щодня на кілька годин відпускати мене відвідувати батьківський дім, він не мав нічого проти.

Це була дуже зручна схема, бо будинок Капулетті знаходився у протилежному боці міста, по дорозі був великий ринок, на якому було дуже легко загубитися і не бути знайденою, тож, якщо впродовж однієї години я була невідомо де, це не викликало ніяких підозр. Цю годину я майже щоденно проводила в обіймах Маріотто.

А через три роки сталася війна, яка багато чого змінила в нашому житті. На цій війні загинули Парис і сінйор Монтеккі, батько Маріотто. А сам Маріотто поклав кінець ворожнечі між Монтеккі та Капулетті, врятувавши на війні життя мого тата під час битви, в якій проявив себе справжнім героєм. Я стала багатою

сімнадцятирічною вдовою з двома маленькими синами. Недалеко від Ассізі я знайшла великий старовинний замок у хорошому стані, господарі якого погодилися переїхати в мій будинок у Сієні, отримавши від мене ще й добру доплату. Ассізі — місто Святого Франческо. Маріотто часто казав, що мріяв би мешкати в тих краях, де проходило життя Святого Франческо, і я подумала, що гніздо нашого з ним щастя має бути саме там. Ми одружилися з Маріотто після скінчення моєї жалоби за покійним Парисом і оселилися в нашому замку, в якому живемо досі. У нас народився ще один син і вісім дочок. Ви самі бачите, який великий сімейний клан наших нащадків мешкає зараз разом з нами, ваша ясновельможносте...

ГЬОЗЛЬОВСЬКІ ПРИНЦЕСИ

Гьозльов! Моє місто, місто мого дитинства, місто всього мого життя, місто мого щастя, місто моїх взаємин з Богом, місто мого кохання, місто, де живуть усі, кого я люблю! Гьозльов — мій усесвіт, в якому нема браку ні в чому, хоча, на жаль, є дещо геть зайве — невільничий ринок. Але те, що світ недосконалий, відомо кожному.

Та якщо говорити про добре, то в якому ще місті навіть людина, яка не має жодного кюмюша в кишені, може сито жити хоч усе життя? Каламітська затока в цілому, а особливо наша Гьозльовська бухта настільки кишить рибою, креветками, крабами, що за п'ять хвилин, просто зайшовши по пояс у воду, звичайним сачком можна наловити собі їжі на цілий день.

А затишна краса Гьозльова! Його охайність! Навіть найменший провулочок ідеально вимощено бруківкою. Вітрила різноманітних кораблів, що повсякчасно приходять в бухту і відправляються з неї, прикрашають місто та роблять його казковим.

У нашому дворі росте величезний старий абрикос нашого місцевого сорту, величезні плоди якого не вміщуються в моїй долоні, а їхній медовий смак не має рівного поміж усіх фруктів світу. На моє прохання негоціанти постійно привозять мені найсмачніші фрукти звідусіль, де вони бувають, бо я хочу переконатися, що наш абрикос дійсно найсмачніший плід у світі. Тож яких фруктів я тільки не куштував! Але хіба що стигле манго може спробувати позмагатися з ґозльовським абрикосом, але все одно програє.

Ґозльов — духовна столиця Криму. Коли за запрошенням хана зі Стамбула в Крим приїхав найславетніший зодчий усіх часів Коджа Мімар Сінан, він побудував велику соборну мечеть Джума Джаміі саме в Ґозльові. Це єдина мечеть, зведена найкращим з-поміж архітекторів за межами Османської Імперії. Коли п'ятницями до неї з'їжджаються правовірні з багатьох навколишніх сіл, селищ та містечок, а також, звісно, сходяться мусульмани Ґозльова, там можливо побачити одночасно в одному місці стільки людей, що мені відразу стає легко уявити Мекку під час хаджу.

Наш дім знаходиться майже посередині між джамі та хамамом. Ґозльовський хамам теж побудував Мімар Сінан. Коли він приїхав будувати соборну мечеть, він захотів сходити в хамам і, коли дізнався, що в Криму хамамів немає, вирішив побудувати та побудував у Ґозльові гарний османський хамам.

Крім Джума Джаміі в Ґозльові півтори сотні маленьких мечетей, з мінаретів яких п'ять разів на день лунає езан. Це дуже гарно. Ну і звісно, езан з мінаретів ґозльовських мечетей звучить не лише для краси, а ще й для того, щоб люди приходили в них на намаз. Тож п'ять разів на день наші мусульмани залишають усі свої справи: роботу, торгівлю, навчання, домашні діла, залишають усі свої крамнички, майстерні, чайхане, ринкові намети та домівки і разом моляться в мечетях, до яких, зазвичай,

доводиться йти лише кілька десятків кроків.

А ще в Ѓозльові є медресе, в якій можна отримати початкову, середню та вищу ісламську освіту. І я успішно закінчив усі ці три рівні навчання в ній. Може виникнути враження, що я дуже релігійна людина. Але насправді це не так. Просто я дуже цікава людина, тож хочу знати все, що можливо знати. Медресе не переконала мене в тому, що життя і світ влаштовано саме так, як учить іслам. Мене переконує лише те, що я сам можу сприймати своїми власними чуттями та робити з цього власні висновки, бо для цього в мене і існують чуття, інтуїція та розум. Цікаво, а от якщо, скажімо, через років так п'ятсот панівною релігією в Криму буде така, що стверджуватиме, ніби все в житті та світі відбувається просто випадково, а Бога взагалі нема, напевно суспільство ковтатиме це так само, як зараз нашу релігію, і віритиме в усе, чому вона вчитиме. Я впевнений, що саме так воно й буде.

Але я прагну знати, а не вірити, бачити на власні очі, а не приймати все, що мені кажуть інші, навіть якщо вони ходжи, імами і навіть пророки. Я готовий прийняти тільки те, що збігається з тим, що кажуть мені мій власний досвід, мій власний розум, моя власна інтуїція та мое власне сумління.

Саме через це я займаюся практиками просвітлення, яких мене навчили дєрвіші мєвлєві. Взагалі-то в Ѓозльові три текке дєрвішів різних суфійських шкіл. Якби була лише одна, мені вона б і підійшла. Але коли є вибір, варто вибрати найкраще. Тож я добре дослідив усі три школи і обрав для себе мєвлєві.

Людина не бачить Бога, не може з Ним спілкуватися, мати з Ним особисті стосунки лише доти, доки її життя не перетинається з життям Бога, доки людина і Бог живуть у різних вимірах, різних сферах, різних площинах життя. Нижча природа людини — природа егоїзму, природа відсутності любові, відокремлює людину від життя, від цілісності, від повноти, від Бога.

Але є способи трансформувати нижчу природу в вищу — в природу любові, яка з'єднує людину з жителями і Богом. У цьому полягає просвітлення. Цілковито просвітлена людина живе повністю своєю вищою природою, яка не відрізняється від природи Бога, і тому здатна бачити всю цілісність реальності, бачити Бога, спілкуватися з Ним, мати з Ним особисті стосунки, бачити життя і світ Його очима. Досвід людей, які практикують ці методи, свідчить, що цілковите просвітлення досягається за кілька десятків років. Але відчутний, добре помітний рух у напрямку цілковитого просвітлення людина спостерігає в собі кожного дня своєї практики. Фактично кожний день приносить людині маленьке просвітлення, яке щодня відкриває в ній більше любові, доброти, мудрості, свободи, щастя, а також бачення того, як дійсно влаштовано життя і світ.

До речі, суфійськими практиками займається дуже багато г'юльовців різних віросповідань. Найближчі друзі, звісно, у мене саме з-поміж них. Бо саме з ними ми бачимо і розуміємо життя схоже, саме з ними нас цікавлять у житті схожі речі, саме з ними ми маємо схожі цілі. Саме з їхньою допомогою я дізнався багато такого, чого мене не навчали в медресе, зокрема глибоко ознайомився зі священними текстами їхніх релігій.

Але моя розповідь не про це. Моя розповідь — про кохання. Просто початок історії мого кохання збігається саме з початком моєї духовної практики. Щойно я розпочав практикувати, мені стали снитися дуже гарні, дуже вражаючі дивовижні сни. У цих снах мені снилась якась прекрасна юна принцеса, що танцювала дуже гарний танець, якого я ніколи в житті не бачив, в розкішній кімнаті свого палацу, відстукуючи ритм чимось типу дерев'яних каштанчиків. Пізніше я дізнався, що цей танець називається сегідилья, а дерев'яні каштанчики — музичний інструмент, який називається так само, як і виглядає: кастаньети (каштанчики). Сказати, що, див-

лячися майже з ночі в ніч ці гарніючі сни, я закохався в принцесу, буде неправдою, бо з першого ж разу, коли вона мені наснилася, я відчув, що вона — та, кого я вже кохав, любов до кого не виникла навіть, як кажуть, з першого погляду, а була в мені ще до першого погляду на неї, була в мені первісно від народження так само, як в мені є моя цікавість або моє відчуття справедливості.

Щойно я побачив принцесу, я просто зрозумів, що я люблю її якоюсь вічною, прекрасною, щасливою, всеосяжною любов'ю, яку я підозрював у собі подеколи раніше, існування якої я передчував, але яка досі не проявлялася в мені в цьому житті. Побачивши її, я відразу зрозумів, що вона була моєю коханою половинкою. Вона не була просто принцесою — вона була принцесою, з якою якимось невідомим образом були пов'язані моє життя, моє щастя, моя доля.

Але вона існувала лише в моїх снах. У Гьозльові немає палаців. Я бачив їх лише на картинах грецьких та італійських художників, які продавалися в крамничках гьозльовських греків. На тих картинах я бачив і принцес, бо інакше чого б я вирішив, що моя кохана — принцеса? Вона була викапана принцеса з тих картин, тільки набагато красивіша.

І це було дивовижно. Бо я аж ніяк не принц. Правда, наша родина одна з найбагатших в Гьозльові: нам належить частина Сасик Лимана, на якій добувається сіль. Давно, ще до ханства, тодішнім правителем одного нашого предка за добру службу мало бути нагороджено землею. Йому сказали, що він може обрати будь-яку вільну землю біля Гьозльова і володіти нею. Він попросив частину Сасика і отримав її. Сасик — це мілкий, глибиною по коліно, лиман з рапою — висококонцентрованим розчином морської солі. І з того часу наша родина має високодохідний бізнес з добичі солі.

Коли прийшли татари і Крим став ханством, ханський митар призначив нашим предкам такий податок з їхньої

ділянки лиману, який перевищував половину доходу з неї. Але тим предкам нашої родини була запропонована і альтернатива: якщо вони приймуть іслам, податок буде зменшено в десять разів. Так мій рід, який колись належав до караїмів, став одним з багатьох нових мусульманських родів, статарився, і про те, що наші предки колись були караїмами, нагадує тепер лише стара Тора на горіщі нашого дому. Насправді приклад нашого роду є не винятком, а, скоріше, правилом: вісімдесят відсотків ґьозльовської, та й так само і всієї кримської, умми складають не етнічні татари, а змусульманені та статарені місцеві мешканці різного походження.

Отже, я, можна сказати, представник ґьозльовської знаті, але аж ніяк не принц. А моя кохана з моїх снів була неземної краси принцесою, яка мешкала в казковому палаці і танцювала чарівний танець, не схожий на жодний танець мого всесвіту, в якому здебільшого люди танцювали хайтарму та сиртакі, які, до речі, мені завжди здавалися дуже схожими одне на одне. Тож я гадав, що у своїх снах бачу не земну реальність, а небесного ангела з раю, яка чекає на мене там, а моє завдання в цьому житті — сягнути просвітлення і стати гідним приєднатися до моєї коханої райської принцеси після залишення мого тлінного тіла.

Через це я не одружувався. Мої батьки навіть боялися, що я стану дервішем, бачачи моє небажання вступати в шлюб. Але дарма. Мандрівний монах і я — несумісні поняття. Я обожаю Ґьозльов, наш дім, моїх батьків, дідухів і бабусь, дядьків і тіток, братів і сестер (рідних, двоюрідних та троюрідних), а також всіх моїх небожат, яких у мене так багато, що я навіть не знаю їхньої точної кількості. Я обожаю моїх друзів і сусідів. Я обожаю навіть кожного ґьозльовського торговця, чайханаря, чоботаря, шевця, імама, ходжу, хамамаря, рибалку і працівника мого соляного промислу. Насправді я особисто знаю всіх мешканців Ґьозльова і всіх їх дуже лю-

блю. Ну як така людина може стати дєрвішем? Просто зі своєю коханою принцесою я в цьому житті одружитися не можу, думав я, то не одружуватися ж мені з якоюсь некоханою дівчиною! Я — дуже щаслива людина. Мені нічого не бракує для мого щастя. Навіть кохання в мене є. І не просто кохання! Моя кохана — райська принцеса-ангел! І я точно знав, що обов'язково зустрінуся з нею, хай це буде не в цьому земному житті, яке все одно є дуже коротким.

Сусіди і родичі часто казали мені, що людині не може бути достатньо тільки коханої зі снів, що чоловікові потрібна жінка для задоволення його потреби мати близькість з жінкою. На що я відповідав, що мою потребу в близькості з жінкою може задовольнити лише близькість з моєю коханою принцесою і вона неодмінно її задовольнить, коли наше вічне життя зведе нас з нею разом. Зазвичай на це мені казали, що просто зараз навколо стільки чарівливих дівчат, тож мені просто зараз варто взяти когось з них у жінки і просто зараз насолоджуватися нею, бо це — тілесна потреба людини, яку неможливо ігнорувати. А я вперто стверджував, що у людини це не тілесна потреба, а духовна, що це — духовне щастя, якому немає рівних, що саме цим відрізняється людина від тварини: у тварини це — тілесна потреба, а у людини — духовна і задовольняється вона лише з її коханою половинкою. Але, звичайно, мене розуміли лише мої друзі-суфії, які казали мені:

— Ти говориш про просвітлену людину, а непросвітлена людина — та ж сама тварина, тільки інколи ще й дуже небезпечна, бо, залишаючися твариною, має розвинутий інтелект.

Але коли, пояснюючи своїм сусідам і родичам, чому я не одружуся ні з ким, окрім моєї принцеси, я наводив отакі приклади, вони завжди легко мене розуміли і погоджувалися, що якщо так, то дійсно я правий:

— Якщо ви любите курабіє і хочете курабіє, то лок-

шина вам його не замінить, вам потрібно саме курабіє,
— казав я.

— Це правда. Тепер переконав. Тоді так, — казали мені мої співрозмовники і припиняли суперечку.

Раптом у черговому сні я побачив мою кохану принцесу вже не в палаці, а в якомусь текке дервішів мевлеві, одягнутою, як дервіш. Вона танцювала танець сема (це одна з наших практик). Після цього в моїх снах більше не було ні палацу, ні того чарівного танцю з каштанчиками. Тепер принцеса завжди була в одязі дервіша мевлеві і або танцювала сему в текке, або в різних місцях співала пісні ашиків тюркською мовою анатолійських суфіїв, граючи на сазі. Деякі з цих пісень я знав. Зокрема вона співала пісні мого улюбленого ашика Юнуса Емре. Але більшість її прекрасних, мудрих, піднесених пісень були мені не відомі.

Я був неймовірно щасливий. Бо тепер у мене з'явилася надія, що одного дня я побачу мою кохану принцесу в Ѓьозльові. Щодня, заходячи в текке, я першим ділом шукав очима дервіша-принцесу. Ця надія зробила моє життя казкою, в якій ось-ось могло статися чарівне диво такого величезного для мене масштабу, такої величезної для мене значущості, що я полюбив життя і Бога в тисячу разів більше, ніж любив до того.

І це диво сталося!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Диво сталося на Катик Базарі (це поруч з медресе і текке мевлеві). Одного дня я побачив мою кохану принцесу-дервіша, яка сиділа на килимку на тому місці базару, де зазвичай робилися міські або ханські оголошення і де також час від часу співали мандрівні ашики. Вона була ще прекраснішою, ніж у моїх снах. В її руках був саз, на якому вона грала божественно гарну музику своїми божественно гарними пальцями. Її голос був найкрасивішим голосом у всіх світах, а її пісні були вершиною поетичного мистецтва. Навколо цього юного дервіша, про якого лише я один знав, що насправді він —

дівчина, зібралось багато людей, які зачаровано слухали це поєднання неперевершеної краси з глибоким, мудрим духовним змістом.

Я підійшов ближче, дістав з торбинки ней, який завжди мав із собою, і почав підігравати на ньому сазу моєї коханої принцеси та її співу. А коли я беру свій ней і граю на ньому, люди навколо завжди впадають у захват. Принаймні в Ѓьозльові я граю на неї краще за всіх. Тож моя кохана принцеса-дервіш відразу почула, як її підтримав мій ней, підвела очі на мене, і на її обличчі з'явився вираз, який свідчив, що наша зустріч була для неї таким самим чарівним дивом такого ж величезного масштабу і такої величезної значущості, як і для мене.

Ми прочитали в очах одне одного однакове почуття безмежного, казкового, чарівного щастя. В очах моєї принцеси було стільки любові, щастя і вдячності життю та Богу за нашу зустріч, що я зрозумів: я для неї значу не менше, ніж вона для мене. Але я не здивувався цьому. Я очікував, я передбачав це. Бо так мені і бачилося наше кохання.

Отже, ми виступили дуетом, несказанно насолоджуючися процесом нашого спільного виступу. Її саз і спів, мій ней, наші серця, наші очі, наша любов, наша єдність, наша спільність: дві половинки з'єдналися в дещо одне, що стало в тисячі разів більшим, ніж проста сума двох половинок. Дві половинки з'єдналися в нескінченність.

Після виступу мій коханий дервіш, як водиться, звернувся до слухачів:

— Любі мешканці Ѓьозльова, дякую вам за увагу і запрошую зараз на духовну програму в наше текке, яке знаходиться в п'ятдесяти кроках звідси в напрямку моря.

Ідучи в текке, ми з принцесою кидали одне на одного такі закохані погляди, які і повинні кидати одне на одного дві половинки, що довго мріяли про зустріч і врешті зустрілися. На програмі в текке ми з принцесою танцювали танець сема, а потім слухали розповідь

про просвітлення та про практики мевлевів, які до нього ведуть. Оскільки ця розповідь була розрахована на людей, які прийшли в текке вперше, вона не містила для нас жодної нової інформації. Через це ми з принцесою пішли з текке до закінчення програми, бо жадали нарешті якнайскоріше залишитися наодинці: у нас було стільки всього, про що одне в одного спитати і про що одне одному розповісти! Але вийшло так, що почали ми наше спілкування не з цього. Помітивши затишне місце, зайшовши в яке, ми могли бути впевненими, що нас ніхто не побачить, ми пірнули туди, кинулися одне одному в обійми та довго обцілювали одне одного, і припинили це робити не через те, що наситилися цим, а через те, що зрозуміли: якщо ми не зупинимося завдяки свідомому зусиллю, ми ніколи не зупинимося.

Тільки вийшовши зі своєї схованки, ми зрозуміли, що міг подумати про нас той, хто все ж таки побачив би наші ласки. Адже моя кохана принцеса була одягнена, як хлопець. Отож було б пліток! Та Бог милував, і наша буря ніжності одне до одного залишилася ніким непоміченою. Подумавши про це, ми весело розсміялися. Ми відчували почуття одне одного, розуміли думки одне одного, наші серця билися в унісон, і нам здавалося, що ми — найбільш обласкані пестії долі, життя і Бога. І я впевнений, що так воно і є.

А потім ми сиділи на березі моря, розповідаючи одне одному свої історії. Моя історія була простою і короткою. Я розповів принцесі те ж саме, що розповів вам. З усього почутого від мене її здивувало лише одне:

— Я не розумію тільки, Асане, як ти здогадався, що я саме паша́-кизі́ [генеральська дочка]?

— Кохана, ти просто ще не звикла до нашого гьозльовського діалекту, якому притаманне ковтання певних звуків у певних фонетичних сполученнях. У слові падиша́х-кизі́ [принцеса] таких звуків два: и та х. Тож я це слово промовляю по-гьозльовськи: падша́-кизі́. А

тобі це чується як паша́-кизі́. Тобто я називаю тебе принцесою, а тобі чується, що я називаю тебе генеральською дочкою, — пояснив я.

Це дуже розсмішило принцесу.

— А я все думаю: оце мій Асан ясновидець! Постійно називає мене генеральською дочкою, а я ж і є генеральська дочка. Мій Асан просто знає про мене все, думаю я, слухаючи твою розповідь. А виявляється, ти вирішив, що я — принцеса, — весело сміючись, подивилася вона мені в обличчя з безмежною ніжністю та любов'ю. — Ну добре, тепер слухай мою історію, коханий.

Отже, насправді я — генеральська дочка на ім'я Еміне. Мій батько Сархош Ахмед паша завойовував для Османської Імперії різні країни Європи, Близького Сходу і Африки та тимчасово правив цими країнами. Тож я завжди жила у палацах. Моя мама, дочка іспанського дворянина, вийшовши заміж за мого тата, прийняла іслам, але не відмовилася від своєї любові танцювати іспанські танці, яку успадкувала від неї і я. Мама навчила мене танцювати кілька танців, і я танцювала їх сама для себе, зачинившись у своїй кімнаті і одягнувшись у відповідний одяг, якого було багато в маминому гардеробі. Але, виявляється, я танцювала не лише сама для себе, а ще й для тебе, коханий: ти бачив мої танці у своїх чарівних снах.

А коли мені було п'ятнадцять років, за мене посватався сімдесятирічний османський візир, ім'я якого мені огидно навіть промовляти. У нього вже було три жінки, а також він мав старших від мене за віком онучок. Батько пообіцяв йому мою руку і готував укладення нашого з ним шлюбу. Мені тато сказав, що це моя добра доля: старий візир через кілька років помре, заповівши мені, своїй улюбленій молодшій дружині, всі свої величезні статки, якщо я задовольнятиму всі його бажання з ніжністю, відданістю й любов'ю. Але я сказала, що ніколи ні за що не вийду за цю стару мавпу, на що батько відповів мені:

— Якщо ти не послухаєшся мене, Еміне, я тебе зречусь і вижену на вулицю, де ти залишишся без нічого. А на вулиці ти, беззахисна юна дівчина, миттєво станеш здобиччю першого стрічного покидька, а потім і всіх інших стрічних покидьків.

Звісно, тато не хотів, щоб я стала здобиччю покидьків, просто він сподівався так мене налякати, щоб я слухняно вийшла заміж за клятого візира. Але він погано мене знав. Я сказала:

— Це я зрікаюся батька, який примушує дочку до такого огидного шлюбу. І я сама залишаю дім, в якому до мене так ставляться, — відповіла я, пішла до брата, попрохала в нього якийсь чоловічий одяг, який мені підійде, одягнулася хлопцем і залишила палац, в якому ми тоді жили. У мене геть маленька груди, і, якщо стягнути її кушаком під одягом, то помітити, що я дівчина, неможливо. А волосся я сховала під тюрбан так само, як зараз вони сховані в мене під дервішською шапкою.

Тоді батько був губернатором Алеппо. В Алеппо була текке мевлеві, і я пішла туди. Мене давно цікавив суфізм, і я дуже шкодувала, що я дівчина, а не хлопець, бо мені хотілося займатися суфійськими практиками. Особливо мені подобалися мевлеві, бо поміж їхніх практик є танець сема. А тепер сам Бог штовхав мене стати дервішем. Бо бути дервішем — найбільш безпечне, захищене та зручне положення для безхатка на Близньому Сході. Дервішів — мандрівних суфійських монахів — там ніхто ніколи не скривдить. У кожному домі дервішеві готові дати прихисток на кілька днів. В Алеппо, проживши певний час з дервішами в текке мевлеві, отримавши посвячення в усі їхні практики і практикуючи їх разом з дервішами, я зрештою і сама отримала посвячення в дервіші. Я стала мандрівним монахом, а з часом і ашиком — мандрівним автором-виконавцем суфійських пісень — на ім'я Паша-заде. Більшість пісень, які ти чув сьогодні на базарі, склала я сама. І мої пісні співає багато інших ашиків.

Щойно я стала займатися суфійськими практиками, мені почали снитися сни з тобою. У цих снах ти танцював сему, грав на своєму неї, просто жив своїм життям, яке мені дуже сподобалося. Все, що ти розповів мені про твої почуття до мене, які прокинулися в тобі, коли тобі стала снитись я, я готова повторити слово в слово про себе до тебе, але в цьому немає потреби, бо ти і так все чудово розумієш.

У моїх снах кілька разів я бачила тебе на березі моря і кілька разів — на чеках, де збирають сіль. Питаючи у всіх зустрічних дєрвішів, чи не знають вони місто на березі моря, біля якого є соляний промисел, я дуже скоро дізналася, що цим містом є Гьозльов — порт на Чорному морі в Криму. Негоціанти завжди беруть дєрвішів безплатно пасажирами на свої кораблі. Корабель, який планував зайти в Гьозльов, зустрівся мені в Ізмірі, і його капітан був радий довести мене сюди. Сьогодні вранці я зійшла з корабля на гьозльовський берег, а вже після обіду зустріла тебе, коханий. Якби все це сталося не з нами, і мені б розповів таке хтось інший, я подумала б, що це просто чарівна казка, а не справжня історія з життя живих людей.

— Моє життя — цілковита чарівна казка, севгілі падшá-кизім [моя кохана принцесо], — сказав я в захваті від реальності нашого неймовірного щастя.

— Моя теж, ашким [коханий], — промуркотіла Еміне, яку я продовжував називати принцесою, бо так уже звик.

— Вечоріє, принцесо. Час привести тебе до нашого дому. Даруй, він — не палац, — сказав я, і ми пішли до нас.

Як би ви не намагалися уявити подив, захват, захоплення моїх батьків і всіх домочадців, коли я привів до дому свою кохану принцесу, про існування якої в моїх снах і мріях знав весь Гьозльов, вам цього не вдасться. Подивитися на неї й послухати її історію збіглися всі, хто помістився в нашому дворі (а він у нас досить великий).

Розповідь Еміне зворушила і вразила всіх. Мої батьки зі сльозами неопisanного щастя на очах, обіймали свою нову дочку. Мама з невістками та моїми сестрами завели її в дім і переодягнули її в найкращий дівочий одяг, який там знайшовся. Потім ми всі вечеряли у дворі, обговорюючи плани на весілля.

Наше з принцесою весілля було найбільш пам'ятною подією в Гьозльові за всі часи його існування. Усі до жодного гьозльовці знали в найдрібніших деталях історію Еміне, так, як вона її розповіла, але одна деталь чомусь у всіх відклалася в розумі не такою, якою вона була справді: слухаючи перекази цієї історії в будь-чиєму виконанні, ви ніколи не почувете, що Еміне — дочка паші, в усіх народних переказах вона неодмінно дочка падишаха. І досі, коли з тих днів пройшло двадцять років, всі гьозльовці називають мою кохану дружину принцесою Еміне.

За цей час у нас з нею народилася юрба дітей, від яких ми маємо вже кількох онуків. Але попри занурення в щасливе сімейне життя, впродовж усіх цих років ми з принцесою займаємося нашою духовною практикою, яка неодмінно дає нам усі ті результати, що ми від неї очікуємо. І наше життя щодня стає все щасливішим і щасливішим.

Недавно ми видали одну з наших дочок на ім'я Аліє за козацького отамана Василя Дотепу. Коли, втомившись від метушіння між Річчю Посполитою та Московією, Україна прийняла протекторат Османської Імперії, вона стала активно розвивати ділові стосунки з Кримом, який теж є васалом османів. Тоді і прибув в Гьозльов корабель Василя, який прийшов до мене домовлятися про купівлю солі. Побачивши нашу Аліє, він у неї закохався до нестями та знайшов безліч приводів не залишати Гьозльов ще кілька тижнів і майже щодня приходити до нас. Побачивши, що отаман мучиться і не знає, що йому робити зі своїм коханням, я вирішив означити його шанси на її руку:

— Василю, весь Ѓозльов уже плете плітки, що козацький отаман закохався в падша́-торуну́ [онучку падишаха] Аліє. І лише сам отаман усе ніяк не може розпочати з нами розмову на цю тему.

Василь, який сидів у нас за столом і разом з нами їв смажену камбалу, ледь не подавився рибною кісткою.

— Так, я кохаю вашу дочку і мрію з нею одружитися, — зізнався він.

— Аліє, моя прекрасна донечко, — покликав я об'єкт його кохання та мрії. — Іди сюди! Отаман каже, що кохає тебе і мріє з тобою одружитися. Що ти думаєш з цього приводу?

— Я маю три умови для того, хто сватається за мене: він має жити в Ѓозльові і бути суфієм, — відповіла Аліє. — Ти ним не відповідаєш, отамане.

На цьому розмова закінчилася і наступного дня корабель Василя, який вже був завантажений усім, чим було потрібно, і чекав на відплиття, залишив Ѓозльовську бухту. Але за кілька місяців отаманський корабель знов кинув якір на нашому рейді, і Василь знов прийшов до нас.

— Я готовий оселитися в Ѓозльові і стати суфієм, — сказав він. — Тепер я хочу знати третю умову для того, хто сватається за тебе, Аліє. Бо ти сказала, що умови три, але назвала лише дві з них.

— Третя умова дотримана, — усміхнулася наша доня. — Тож не хвилюйся про неї, Василю.

— Я радий, що це так, але ж мені тепер дуже цікаво, що ж це за умова, — не відчіплявся козак.

— Я скажу тобі про неї, коли ми одружимося, — відповіла Аліє.

Василь побудував собі у Ѓозльові великий гарний будинок на березі моря недалеко від текке мевлеві, отримав посвячення в усі практики мевлеві і займається ними. Зі своїм кораблем він продовжує розвивати торгові стосунки між Україною та Кримом, які приносять йому дохід,

про який ми жартуємо, що, хоча він і не зовсім гідний для чоловіка падишахської онучки, але нашу Аліє цілком влаштовує.

Після їхнього весілля я спитав у дочки, чи не відкриє вона тепер і мені ту таємничу третю умову. Я підозрював, що то була за умова, і мені дуже хотілося переконатися в тому, наскільки я добре знаю свою донечку. І переконався. Аліє відповіла мені саме те, що я й очікував від неї почути:

— Він має бути моєю коханою половинкою. І він нею є.

МІЖПЛАНЕТНА ЕМІГРАЦІЯ

Спробую розповісти все послідовно. Але, якщо послідовно, то потрібно починати з того, як Оленкини батьки ще були дітьми. Бо вони займалися танцями з малоліття. І так вийшло, що вони займалися танцями разом спочатку в студії танців «Чебурашки», а потім танцювали разом у танцювальному колективі «Зоряні метелики». І з самого початку і там, і там були партнерами. Їхні батьки привели їх маленькими в початкову групу, а вчителька танців відразу зробила їх парою, бо їй здалося, що за якимись параметрами (зріст, вага, фізична підготовка, темперамент) вони одне одному підходять як танцювальні партнери. І з того часу вони завжди танцювали разом. А коли стали підлітками, одне одного покохали. Ну а потім одружилися і в них народилася найпрекрасніша з усіх дівчаток — Оленка.

Саме через Оленку, тобто через те, що її мама була нею вагітна, вони припинили танцювати в «Зоряних метеликах». Оленкини батьки — люди дуже розумні та зважені, тож це не було так, що вони забули скористатися презервативом, або його не було і вони цим знехтували, і несподівано Оленкина мама стала вагітною. Ні. Цей

тупий сценарій, який мене завжди дивував та дратував, коли я знов і знов спостерігав його серед землян, — не з життя Оленкиних батьків.

До речі, якщо вже я про це почав казати, то скажу все, що думаю. Я не можу уявити більш нісенітного, абсурдного, аномального і одночасно настільки типового та поширеного на Землі явища, як незапланована вагітність. Коли я знов і знов бачив, як предметом глобальних суперечок на Землі ставала тема абортів, я завжди просто зависав у шоку з однією однісінькою думкою в голові: «Це цивілізація Гомо Сапієнсів чи Гомо Ідіотієнсів? Як люди, які вважають себе цивілізованими, не знають таку просту і таку надзвичайно важливу в їхньому власному житті річ: якщо не плануєш вагітність, не роби так, щоб вона сталася?» Нанотехнології і вся ця бла-бла-бла про прогрес людства — дурня, якщо людство масово не здатне елементарно надягати презервативи, коли не планується народження дитини.

Але Оленкини батьки — справжні Гомо Сапієнси. Вони дуже хотіли дитину. І коли вже це бажання стало таким нестерпним, що вони готові були заради дитини покинути свій танцювальний колектив, вони, зваживши та відмірявши сім разів, відрізали й зачали Оленку. Після цього відтанцювали, скільки у них вийшло, і урочисто, з прощальною вечіркою, пішли з «Метеликів», а Оленкина мама ще й припинила працювати (вона була хореографом і тренером у дитячій танцювальній школі «Веселка»).

Проте танцювати Оленкини батьки не кинули. Не було жодного дня в їхньому житті, коли б вони не танцювали. Бувало, що їм доводилося танцювати сидячи, а бувало — лежачи. Але за будь-яких обставин вони танцювали, бо не танцювати не могли.

І врешті вони придумали те, чого до них не придумав ніхто на Землі: вони вирішили зробити танцем кожний свій рух. Будь-який рух вони стали робити в танцювальному стилі. А якщо точніше — в різних танцювальних

стилях. Вони стали ходити, танцюючи, їсти, танцюючи, Оленкина мама годувала Оленку груддю, танцюючи, сповивала її, танцюючи, прасувала, танцюючи, куховарила, танцюючи, мила посуд, танцюючи, пилотяжила, танцюючи, і Оленкин тато теж став робити все, танцюючи. Вони більше не рухалися, не танцюючи.

Спочатку так було лише вдома. Але невдовзі вони не витримали і почали танцювати скрізь: мама — на вулиці, в магазині, у лікаря, а тато — ще й на роботі. Це не мало вигляд чогось недоречного, бо всі їхні рухи залишалися тими ж самими рухами, які були необхідні, ставши просто в мільйон разів гарнішими, граційнішими, точнішими, влучнішими і правильнішими.

Правда, суспільство їх засуджувало: бути не такими, як усі, земляни підсвідомо вважають злочином, хоча їхній кримінальний кодекс про цей злочин мовчить. Та вони не мовчать: вони обговорюють, шиплять, скриплять зубами. А якщо хтось і мовчить, то скрививши незадоволену гримасу. Це настільки неприємно, що, якби Оленкини батьки могли рухатися, не танцюючи, вони, звісно, так би і робили, аби не дратувати всіх навколо, але вже не могли. Тобто могли, але тоді їхнє життя втратило б цей коштовний смак того щастя, яке в них з'явилося, коли вони стали жити, танцюючи. І ось саме втратити його вони ніяк не могли.

— Це така хвороба в нас, — виправдовувалися вони, коли їх притискали до стінки. Та їм ніхто не вірив. Хоча таке пояснення зменшувало претензії, бо звучало смиренно. Адже злила людей, в першу чергу, думка, що Оленкини батьки робили це, бо вважали себе кращими за інших.

Так на планеті Земля з'явилося подружжя, кожний рух якого був танцем. При чому, дуже-дуже красивим танцем, бо Оленкини батьки — не абиякі танцюристи, а танцюристи високого рівня. Я бував у них вдома і бачив, скільки в них було нагород з тих часів, коли вони ще

не мали Оленки. Вони тоді були переможцями багатьох різних конкурсів. Тож, коли танцем стало фактично все їхнє життя, це було неймовірно гарно.

Ну й Оленка, народившись й виріши в такій родині, просто не вмiла рухатися, не танцюючи. Ні, ніхто її не навчав навмисно жити в режимі танцю, просто це був єдиний режим, що вона бачила у своїх батьків, яким вона природно наслідувала. Сама Оленка ще в дитинстві казала мені, що цей режим вбудовано в природу людини, та зазвичай люди на Землі їм просто не користуються. Казала, що їй хотілося танцювати ще в материнській утробі. Вона ще там почала танцювати.

Коли Оленка трішки підросла й могла піти в дитячий садочок, її мама вирішила повернутися на роботу. Тато вважав, що в цьому немає потреби, бо заробляв він достатньо для рівня добробуту, який їх цілком влаштовував. Та Оленкина мама сказала йому, що вона хоче займатися улюбленою справою, навчати дітей танців, а додаткові гроші ніколи не бувають зайвими.

— Навчай танців Оленку. Тоді їй не буде потрібно ходити в садочок, бо з нею будеш ти. І за садочок нам не буде потрібно платити — тож звільняться додаткові гроші, — заперечив Оленкин тато, але мама відповіла, що і в садочок, і в танцювальну школу Оленку все одно потрібно віддати, навіть якби танцями з нею займалася вона, бо дівчинці потрібен соціум, а також група, партнери, сцена, глядачі, концерти, конкурси тощо, а сама вона хоче займатися колективною хореографією, навчати танцювальні групи, хоче вести їх до перемог і бачити ці перемоги.

— А ти влаштуй так, щоб у садочку Оленку не напружували через те, що вона живе, танцюючи, — закінчила вона свою думку.

Оленкин тато добре впорався з цим важливим завданням. У садочку Оленці ніхто ніколи не псував настроїв за її безперервні рухи-танці. Інші діти в її групі, яким, як

і всім дітям, було притаманно мавпувати, стали теж рухатися, танцюючи. Але вони робили це лише в садочку, їхнім батькам пояснювалося, що це така гра, яка розвиває дитину, тож і батьки дітей були цілком цим задоволені.

Але школа — це вже не садочок. Там таке влаштувати неможливо. Там у Оленки виникли проблеми, яким я був живим свідком, бо потрапив з нею в один клас.

Коли першого вересня Оленка разом з обома батьками феєрично пританцювала в перший клас, їх зустріли злі глузування школярів:

— О, дивіться, ціла сімейка з психушки втекла... Цирк поїхав, а клоуни лишилися... У них манія величі: хочуть скрізь усім доказувати, які вони круті танцюристи, щоб ми ними захоплювалися. Але дзуськи! Ми — крутіші, бо вміємо не танцювати, а вони не вміють. Зачмирімо цю малу вискакулю!.. Зачмирімо!.. Зачмирімо!..

Я гадаю, що становище Оленки погіршувало ще й те, що вона — неймовірна красуня. Тож усі особи жіночої статі до півсмерті їй заздрили. А усі особи чоловічої статі люто мстилися Оленці за те, що вони то бліднули, то червоніли, то німіли, то заговорювалися, то спотикалися, то стовпіли, бачачи її. У молодших класах вона зазнавала через це проблеми лише зі школярами, а в старших — ще й з викладачами.

Я, побачивши її тоді вперше, теж ледь не знепритомнів (та й досі таке зі мною часто стається, коли я її бачу). Але це мене не розлютило, не засмутило, а зробило мене несказанно щасливим. «Оце краса! Оце дівчинка! Оце танець!» — захопився я до нестями і зрадів, що тепер матиму можливість милуватися цим щодня.

Та цькування Оленки всіма учнями і несхвалення її вчителями мене сильно прикро вразило. І я не міг це просто так спостерігати. Тож я, поміркувавши, вирішив виразити свій протест проти її цькування і мою підтримку її самої тим, що я теж став рухатися, танцюючи. Я намагався робити це точно так саме, як це робила Оленка. Але

я в дитинстві був неперевершеним незграбою і ніколи доти не танцював. Отож уявіть, який це мало вигляд!

Звісно, це відразу підняло бурю кепкувань. А Оленка, побачивши, що я роблю, почала так сміятися, так весело реготати, що я зрадів: ось і перше моє досягнення — у мене вийшло так сильно розвеселити цю чарівну дівчинку.

— Тобі єдиному з тих, хто мене цькує, вдалося підняти мені настрій. Хоч ти і дражнишся, намагаючися мене принизити, але робиш це так кумедно і з таким добродушним виглядом, що мені весело дивитися на тебе, — сказала вона мені.

Я був у захваті як від її слів, так і від того, що вона зі мною заговорила.

— Я дуже щасливий це чути. Моє ім'я — Артем. До речі, я не дражнюся, а намагаюся так тебе підтримати і протестувати проти того, що тебе цькують, — сказав я Оленці зі щасливою-прещасливою усмішкою і цьомкнув її в щоку.

— О! Невже?! То ти не дражнишся?! Ти мене підтримуєш?! — залепетала вона, а потім, щиро усміхнувшись, поцьомала мене по черзі в обидві щоки, сказавши: — А я — Оленка.

Так ми з Оленкою стали друзями в перший же день навчання в школі. А ще, скориставшись тим, що через бойкотування її всім класом з нею поруч ніхто не сідав, я став сидіти з Оленкою за однією партою.

— Хоч це надзвичайно смішно, але я не хочу, щоб ти танцював так жахливо, — сказала мені Оленка на перерві (коли я пояснив, що не дражню її, вона зрозуміла, що мій танець має такий жахливий вигляд не навмисно, а через мою рідкісну незграбність і невміння танцювати). — Я попрохаю маму позайматися з тобою, а коли вона тебе достатньо підготує, приєднаєшся до моєї групи і будеш моїм партнером.

Я був у захваті від такої несподіваної пропозиції. Я не

здивувався, що Оленка навіть не подумала спитати моєї згоди. Гадаю, на моєму обличчі було написано, що будь-яка її пропозиція прийметься мною з захопленням. А от те, що вона вважала мене бути здатним стати колись її партнером, мене дуже вразило.

— Твій партнер має бути неабияким майстром танцю, Оленко, а я — неабиякий незграба. Тож що ти таке вигадала? Це ж неможливе, — сказав я їй.

— Артеме, я хочу, щоб ти був моїм партнером. Знаєш, чому? — відповіла Оленка.

— Ні, не знаю.

— Мої мама з татом були танцювальними партнерами.

— Цікаво. І що?

— Як «і що»? Вони тепер — мої мама й тато, — пояснила Оленка, здивувавшись, що тут незрозумілого.

Я очманів, почувши цю відповідь. Ця найгарніша у світі, найчарівливіша, найхаризматичніша дівчинка, яка жила, танцюючи, при чому танцюючи так неописанно гарно, що я був готовий все життя просто милуватися нею, дівчинка, знайомство з якою зробило мене таким щасливим, яким я ще ніколи не був, щойно опосередковано сказала, що хоче, щоб у майбутньому ми з нею стали подружжям. Упевнений, що, якби ці її слова почули інші хлопці, вони поздыхали б від заздрості мені.

Після цих Оленкиних слів її пропозиція отримала ще більшу цінність. І хоча я не знав, чи впораюсь я з завданням, яке вона переді мною поставила, але я точно знав, що зроблю все можливе, щоб упоратися.

Чому Оленка вірила, що я зможу? Тепер я розумію це: коли людина живе, танцюючи, вона бачить істинні перспективи, горизонти життя, які не збігаються з уявою, що виникає в інших при погляді на речі та явища. Адже Оленкина віра в мене була не оманливою. Я зміг стати крутим танцюристом, гідним бути її партнером. І коли відбулися події, передмовою до яких є вся оця моя писа-

нина до цього місця, ми вже закінчили школу і танцювали як пара в танцювальному гурті «Всесвітній танець». Ну і, хоча ми ще не стали подружжям, але обов'язково станемо, бо ми кохаємо одне одного.

То був той самий рік після закінчення школи, який ми обидва взяли собі як паузу для визначення свого життєвого шляху. О, той рік визначив те, що ми ніколи не змогли б навіть уявити!

Того вечора я був у Оленки, бо її батьки запросили мене повечеряти у них. Вони хотіли дізнатися про наші з Оленкою плани, про наші думки, про наші бажання і мрії. Ми, танцюючи, сідали за стіл, коли у двері подзвонили. Оленкина мама, танцюючи, пішла спитати, хто там. Там була якась жінка, яка сказала, що її присутність на цій вечері дуже важлива для всіх нас, і попрохала її впустити. Оленкина мама, танцюючи, відчинила двері, і в них, танцюючи, увійшла молода, висока, струнка, гарна чорнява та смугляста жінка з довгастими чорними очима і красивим носом, одягнена у вільну, довгу різноколірну сукню, яка їй дуже пасувала. Незвана гостя усміхнулася, демонструючи нам свої бездоганно рівні білі зуби, і представилася:

— Моє ім'я Арва. Я з планети Ойнаянлар. Працюю у Відділі міжпланетної імміграції Глобальної служби успіху та щастя. На нашій планеті всі мешканці живуть, танцюючи, так само як і ви. Я прибула до вас із завданням запросити вас у гості до нашої планети, а якщо вам у нас сподобається і ви захочете залишитися, організувати вашу імміграцію та адаптацію.

— Сідайте, — запросила Оленкина мама Арву до столу і почала, танцюючи, ставити перед нею набір посуду. — Ви дуже гарно танцюєте, Арво. Що це за стиль?

— Спонтанна імпровізація, — відповіла жінка.

— Спонтанна імпровізація в якому стилі? — накладаючи їй овочеве рагу з рисом і соусом, уточнила Оленкина мама.

— Спонтанна імпровізація у вільному стилі.

— Клас, Арво, — розсміялася Оленка. — І багато вас таких на вашому Ойнаянларі?

— На нашій планеті мешкає понад двохсот мільярдів людей. Вона значно більша за вашу, — відповіла наша гостя і почала їсти.

Звісно, ми всі думали, що вона нас розіграє стосовно планети. Але цей розіграш нам подобався, як і сама Арва.

— І всі там розмовляють такою ж чистою українською мовою, як ви? — запитав Оленкин тато, закінчивши жувати.

— Ні. Я єдина людина на Ойнаянларі, яка вивчила вашу мову згідно з моїм завданням. Тож я можу бути вашим перекладачем і гідом, — відповіла «інопланетянка».

— Ви зовнішнє не відрізняєтеся від звичайної земної людини, — зазначив я.

— Так, ми з вами належимо до одного виду.

— А свою летючу тарілку ви припаркували на стоянці біля «АТБ»? — пришила квітку Оленка.

— Ми не користуємося технічними засобами. Для переміщення в просторі ми користуємося нашими природними здібностями літати, а також телепортуватись.

— Ого, але в нас таких здібностей нема, — імітуючи жаль, усміхнулася Оленкина мама.

— Є. Якщо емігруєте на Ойнаянлар, навчитесь там ними користуватися, — сказала Арва.

— І багато ще існує планет, населених людьми нашого виду? Чи лише ваша та наша? — спитав я.

— Ми відстежуємо життя понад п'ятдесятьох тисяч планет, населених людьми нашого виду. А скільки їх існує взагалі, не знаємо.

— А ми от досі знали лише про одну нашу Землю. Як вам так багато вдається? — продовжила жартувати Оленка.

— Для цього існує наука, — відповіла Арва.

— У нас вона теж існує, — зауважила Оленкина мама.

— Наша наука ґрунтується на зв'язку з Богом і співпрацею з Ним. А ваша — на дрімучому невігластві, яке здатне створювати лише безліч шкідливих речей, — наїхала Арва на земну науку.

— Оце точно, — підтримав її в цьому я.

— Але ж ці п'ятдесят тисяч планет, населених такими ж людьми, як ми, напевно, знаходяться страшенно далеко, — висловив своє припущення Оленкин тато.

— Простір влаштовано дуже компактно і зручно, хоча і дуже просторо. Ви не вмієте користуватися простором. Ваші так звані науковці мають дуже смутне уявлення лише про малесенький клаптик тримірного космосу навколо вас, — зграбно вигадувала Арва.

— А ви вмієте користуватися простором? І як же ви ним користуєтеся? — продовжував підтримувати цю гру я.

— Що знаходиться за цією стіною? — спитала Арва.

— Квартира, де живе їхня однокласниця, — сказала Оленкина мама, показавши на нас. — До речі, ми, на відміну від вас не представилися.

— О, я дуже добре знаю про вас усе, а не лише ваші імена, Світлано, — гарно усміхнулася Арва, так упевнено, що я навіть повірив, що вона дійсно про нас багато чого може знати. — А стосовно вашої однокласниці, Оленко, вона знаходиться від нас на відстані кількох метрів. Тож коли ти хочеш її відвідати, дістатися до неї бере пару секунд, чи ні?

— Звісно, ні, — заперечила Оленка. — Вона живе в сусідньому під'їзді, хоча наші кімнати розділяє лише оця стіна. А поверх у нас дев'ятий. Тож вийти з квартири, викликати ліфт, спуститися вниз, перейти до сусіднього під'їзду, доїхати знову на дев'ятий поверх — мінімум п'ять хвилин. А якщо ліфт не працює, ще більше.

— Точно отак само ваші науковці користуються космічним простором. Через це у них усе далеко й недосяжно. Мільйони світових років. І цілковите незнан-

ня, що там є, і тим більше — невміння там побувати. А справді будь-що, що нас цікавить, знаходиться від нас завжди на відстані витягнутої руки. Зокрема ті п'ятдесят тисяч планет, населених людьми нашого виду, життя на яких ми відстежуємо, — пояснила Арва.

— Арво, ви пишете сценарії для фантастичних фільмів? Яка ваша справжня професія? Ви так гарно та зграбно все це вигадуете! — не витримавши, вийшла з гри Оленкина мама.

— Я нічого не вигадую. Кожне слово, яке ви сьогодні від мене почули, — чиста правда, — спокійно і серйозно відповіла наша гостя.

— Ну тоді ми хочемо просто зараз відвідати вашу планету. Правда ж? Ніхто не проти? Як раз усі закінчили їсти, — елегантно загнав Арву в кут Оленкин тато, і всі ми з цікавістю подивилися на неї: як вона викрутиться?

— Прекрасно, друзі! Я саме так і планувала, — незворушно продовжувала свої байки Арва. Не стаючи з-за столу, вона протягнула нам свою ліву руку і сказала: — Візьміть усі разом мене за руку, жінки лівою рукою, а чоловіки правою.

Ми послухалися і раптом опинилися в гарнющому місці, де чарівна дика природа, геніальний ландшафтний дизайн і неймовірної краси архітектура навколишніх будинків вразила нас так, що ми зависли, мов перегріті комп'ютери.

— Ви ще й крута гіпнотизерка, Арво, — після довгого мовчання сказав Оленкин тато, дивлячися на людей, які, танцюючи, займалися різними своїми справами, зокрема дехто з них летів у небі разом із птахами, а дехто нібито виникав з нічого і, як так і має бути, починав, танцюючи, спілкуватися з іншими.

Але, помандрувавши Ойнаянларом кілька днів у супроводі Арви, ми переконалися, що знаходимося не під гіпнозом, а на справжній планеті з ідеальною атмосферою, комфортним кліматом, надзвичайно багатою

флорою й фауною та з цивілізацією людей, зовнішнє схожими на землян, але, на відміну від них, дійсно гідних назви Гомо Сапієнс.

— Як вам це вдалося? Якщо ми з вами один вид, то первісні, стартові умови створення вашої цивілізації такі ж самі, як і нашої. Тож завдяки чому ви створили на своїй планеті рай, тоді як ми — пекло? — спитала Арву Оленка, коли ми вивчили, наскільки гармонійно й щасливо живе людство на Ойнаянларі.

— Секрет дуже простий. Нічого хитрого. Суспільство ставить у нас перед кожною людиною єдину вимогу: позбутися своєї нижчої природи та розвинути вищу. Звісно, для цього створені всі умови: виховання, освіта, культура спрямовані саме на це. А далі все працює автоматично. Людина, яка живе цілковито своєю вищою природою, спонтанно проявляє найкращі людські якості і не має жодної негативної. Любов, опіка усім і усіма навколо, служіння природі, а не експлуатація її, щастя від створення ще більшої краси й добробуту для всіх навколо, яке є незрівнянно більшим, ніж щастя від споживання, — ось те, що спонукає кожного Ойнаянларця спонтанно діяти у своєму житті так, як ви бачите. Егоцентричність, жадоба, заздрість, владолубство, ставлення до життя, природи, людей і тварин як до ресурсу, а не як до об'єктів служіння та дбання, які спричиняють на Землі конкуренцію, конфлікти, ревності, злочинність, війни, не притаманні вищій природі людини. Вони є плодом нижчої природи, якою живе людство на Землі. Насправді нижча природа дуже сильно обмежує людину. Людина, яка живе своєю нижчою природою, здатна використовувати лише один-два відсотки потенціалу свого розуму, своїх здібностей, своїх емоцій, своїх творчих талантів, своїх фізичних і психічних сил. Ось чому, як ви поетично висловились, у вас пекло, а у нас рай, Оленко, — відповіла Арва.

— А як це пов'язано з танцями? — спитала Оленкина мама.

— Кожний рух людини, яка живе вищою природою, — це спонтанний танець краси, натхнення, сили, здоров'я, свободи, любові та щастя, — усміхнулася Арва і проілюструвала свої слова кількома рухами-танцями.

— А ми вам тут навіщо? Чому ви нас сюди запросили? Хіба у вас демографічний дефіцит? Я щось не помітив, — поцікавився Оленкин тато.

— Звісно, дефіциту в людях у нас немає. Це наша благодійність. Вам на Землі дискомфортно, бо ви там — білі ворони. А тут ви — такі ж самі лебеді, як і інші. І все, що потрібно, щоб допомогти вам стати щасливішими, — надати вам можливість потрапити сюди, в гідне вас середовище. Це просто, природно і приємно для нас. Ніякої корисливості за цим не стоїть, — пояснила Арва.

— А хіба не кращою благодійністю було б допомогти землянам зробити прорив у їхньому розвитку, познайомивши їх з вашими досягненнями, навчивши їх того, що знаєте й умієте ви? — спитав я.

— Вони не хочуть. Їм подобаються їхні страждання. Вони знаходять у них смак. А наше життя їм здається нудним, позбавленим смаку. Ми робили багато різних спроб. Відмова від егоцентризму для них гірша за смерть, бо позбавляє їх їхніх смаків життя. І вони готові миритися з усіма наслідками, аби насолоджуватися цими своїми хворими смаками. Нижча природа змушує їх любити нижчу природу і не любити вищу. Допомогати варто лише тим, для кого ця допомога бажана, — танцюючи, розвела руками Арва.

Я думаю, що ви вже здогадалися, що ми вдячно прийняли пропозицію стати мешканцями Ойнаянлара. Ми й на Землі були вегетаріанцями, бо не хотіли бути причетними до вбивства ні в чому не повинних тварин, не вживали алкоголь і наркотики, не курили, не брехали, не крали, нікому не заздрили, не прагнули визнання, влади, слави, бо не бачили в цих речах ніякого задоволення, а насолоджувалися безкорисливим служінням життю, діяльністю,

спрямованою на те, щоб ті, хто були навколо нас, ставали щасливішими та успішнішими. Але на Землі такі люди, як ми, — білі ворони, ізгої. А бути все життя ізгоями неприємно і не цікаво. Набагато приємніше і цікавіше жити серед собі подібних. Хоча земляни й ойнаянларці відносяться до одного виду, але різниця між нами (а ми тепер вважаємось ойнаянларцями) надто велика. І ми вибрали товариство таких, як ми.

Єдине, що я зробив, щоб дати землянам ще один шанс подумати про альтернативу їхньому хворобливому життю, — один раз телепортувався на Землю, і розіслав цей текст усім моїм контактам з проханням поширити його, якщо вони вважають це корисним. Хз, мабуть, хоч комусь це допоможе.

Міняйтеся. Навіть якщо це не змінить світ, в якому ви живете, у вас з'явиться шанс потрапити до нас. До речі, я тепер працюю в одному офісі з Арвою, бо з усіх професій на Ойнааянларі я обрав роботу з потенційними іммігрантами. Буду радий організувати вашу імміграцію та адаптацію на Ойнааянларі.

ЩАСЛИВА ЛЮБОВ

Словосполучення «нещасна любов» звучить для мене так само нісенітно, як «несолодкі солодощі» або «несмачна смакота». Бо я вважаю слова «любов» і «щастя» цілковитими синонімами.

Що означає, що я люблю людину? Це означає, що я щасливий від того, що вона є, щасливий насолоджуватися милуванням її якостями, які я в ній люблю, її вчинками, які мене в ній захоплюють, щасливий бачити її успіхи, здійснення її бажань, її радість, її щастя. Любов — це оце. Тож як любов може бути нещасливою? Любов — це суцільне, цілковите щастя.

І коли при мені хтось згадував оце безглузде слово-

сполучення «нешасна любов», раніше я відразу питав:

— А можеш розказати мені про нещасну любов, бо я ніколи з нею не стикався.

І мені розповідали всілякі історії про абищо, яке чомусь називали любов'ю. Оце абищо було дуже нещасне. А про любов я взагалі в цих історіях не чув нічого. У найкращому випадку нещасну любов мені пояснювали так:

— Ну гаразд, коли ти любиш дівчину, захоплюєшся нею, милуєшся нею, хіба тобі не хочеться, щоб вона тебе теж полюбила і ви були разом?

— Хочу. Кожна людина хоче, щоб її любили.

— Ну ось, а вона тебе не любить і ви ніколи не будете разом — оце і є нещасна любов.

На що я завжди відповідав:

— Ні. Це просто нездійснення мого бажання, щоб вона мене полюбила, яке не робить мене нещасним, бо, якби нездійснення кожного з безлічі моїх бажань робило мене нещасним, я став би дуже нещасною людиною. Наприклад я хочу, щоб у мене був чудовий музикальний слух, але в мене його нема і в цьому житті точно не буде. І я не стаю від цього нещасним. Я щасливий тим, що в мене є, а є в мене дуже багато. А те, що чогось, чого я хочу, в мене нема, — це геть ніяка не проблема. Набагато більше в мене є, ніж нема. Якщо я люблю дівчину, я щасливий від того, що вона є, щасливий насолоджуватися милуванням її якостями, які я в ній люблю, її вчинками, які мене в ній захоплюють, щасливий бачити її успіхи, здійснення її бажань, її радість. Це дуже велике, дуже круте щастя. Щастя від того, що дівчина любить мене, не настільки велике і не настільки круте. Тож, якщо дівчина мене не любить, це не є проблемою. Це ніяк не робить мене менше щасливим і ніяк не робить менше щасливою мою любов.

Але що мене дивувало, то це те, що, хоча ніхто не довів мені, що любов буває нещасною, та я теж нікому не зміг довести, що любов нещасною не буває. Бо я опи-

сував іншим свій досвід, який не збігався з їхнім, а інші описували мені свій досвід, який не збігався з моїм. При чому досвід багатьох різних людей збігався один з одним, він не збігався лише з моїм. І це мене дивувало. «Невже я влаштований настільки по-іншому, ніж інші люди?» — думав я. І коли переконався, що так, я припинив обговорювати з людьми будь-що, що я сприймав інакше, ніж вони. Згодом я цілком звик до того, що я не такий, як усі. І навіть знайшов у цьому велику перевагу: всі навколо здебільшого не дуже щасливі, а я — дуже-дуже щаслива людина. Якби було навпаки, ото була б біда. А так — все добре.

Якось у мене була літня відпустка, яку я спланував провести в мандрівці на моєму байку навколо Чорного моря за маршрутом: Україна, московія (транзитом якнайшвидше, бо вона мені ще тоді була огидна до нудоти), Грузія, Туреччина, Греція, Болгарія, Румунія, Україна. Мій план мандрівки був не жорсткий, бо мандрував я в пошуках пригод, для яких я допускав будь-які відхилення від запланованого маршруту (у межах розумного, звісно).

Проскочивши без зупинок південь чумного мордору, відтягнувшись на славу у моїх старих добрих друзів у Грузії, я насолоджувався казковими дивами Анатолійського півострова, найбільшим з яких є Каппадокія, коли в кемпінгу в Каппадокії зустрів групу земляків, які теж мандрували на байках. Це була збірна команда з різних куточків України, яку зібрав на свій мандрівний ретрит дуже цікавий хлопець з прізвиськом Сідгамуні, що одночасно був тренером айкідо, інструктором йоги і вчителем східної музики.

Поспілкувавшись з Сідгамуні та його групою, я захотів приєднатися до їхнього ретриту, програма якого мені дуже сподобалася, хоча я до того ніколи не займався ні айкідо, ні йогою, ні східною музикою, але до всього цього завжди ставився з великою повагою й цікавістю, а східну музику ще й обожаював слухати. Вирішальним

фактором, спонукавши мене продовжити мою відпустку разом з цією групою, була наявність у ній дівчини, в яку я з першого погляду закохався. Не рахуючи Сідгамуні, в групі було шість людей: п'ять хлопців і ця дівчина. Зі мною стало сім.

Дівчину звали Мирослава. Мешкала вона в Івано-Франківську. І була моєю колегою — філологинею, викладала українську мову та літературу в загальноосвітній школі (а я — викладач тюркської філології в Київському лінгвістичному університеті). У неї був майже такий самий байк, як і в мене. А це вже не абиякий збіг, бо досі я вважав себе найбільшим оригіналом з-поміж викладачів-мовознавців, через те що моїм транспортним засобом був байк.

У всьому іншому Мирослава мене значно перевершувала. По-перше, вона була неймовірно гарна. Неймовірно гарним у ній було все: кожна риса обличчя, кожна частина тіла, кожний її рух, кожна її усмішка, її голос, її міміка. По-друге, у неї було неперевершене почуття гумору. По-третє, вона була надзвичайно моторна, енергійна, життєрадісна, невтомна, мала потрясну фізичну форму, кубики преса на животі, ідеальну розтяжку і була найкращою серед учасників ретриту як в айкідо, так і в йозі та грі на флейті. Саме існування такої дівчини здавалося мені чарівним дивом, а можливість провести відпустку в її товаристві я сприйняв як найбільший подарунок, який я отримував колись від життя і Бога.

Бути свідком її існування, спостерігати її красу, милуватися всім, що і як вона робила, стежити за її почуттями й думками, насолоджуватися її присутністю було найбільшим задоволенням, яке я колись мав. І це задоволення перевершувало будь-яке задоволення, про яке я був здатен мріяти. І все це щастя прийшло до мене так несподівано, так неочікувано!

Дуже швидко я помітив, що всі інші хлопці в команді, зокрема сам Сідгамуні, теж були закохані в Мирославу.

І це мене не здивувало. Мене б здивувало, якби це було не так. Як будь-якому закоханому, мені б хотілося, щоб Мирослава теж мене полюбила, щоб ми з нею одружилися, мали дітей і онуків, але я прекрасно розумів, що я не маю якостей, необхідних для того, щоб бути її щастям. Навряд чи їй було б цікаво провести життя в товаристві такої звичайної людини, як я. Я міг лише захоплюватися її харизмою, її гумором, її красою, її всім, але сам не мав нічого такого, чим би в мені могла захоплюватися вона. Мені не було чого їй запропонувати. Тим більше, що просто тут і зараз до неї залицялося шість хлопців, кожный з яких був набагато кращим за мене, принаймні в айкідо, йозі та східній музиці. Тож свою солодку мрію про одруження з Мирославою я сховав на дальній полиці свого серця і не сподівався на її здійснення.

То була незабутня відпустка. Ми мандрували, зупиняючися в найцікавіших місцях, бачили найвідоміші дива і красоти світу, відвідували стародавні міста, гірські вершини з мальовничими краєвидами навколо, таємничі печери, купалися під водоспадами, в озерах, у чарівних джерелах, у Чорному, Мармуровому, Егейському і Середземному морях, але всі ці красоти мені здавалися лише оправою найкоштовнішого у світі діаманта — краси Мирослави, все це здавалося лише тлом у найшедевральнішій картині Творця, яка зображала Його найкращий витвір — цю чудову дівчину.

Частиною нашої щоденної програми були заняття айкідо, йогою та східною музикою. На цих заняттях я намагався робити все разом з іншими, але, звісно, якогось суттєвого успіху не мав. Але я його і не очікував. Мені просто було цікаво брати в цьому участь, а головне — бути свідком захопливих подій: Мирославиних яскравих успіхів у всьому, за що вона бралась. У неї все так чудово виходило, і це робило її такою щасливою, що у мене на очі час від часу наверталися сльози величезної радості за неї.

Але одного дня наш мандрівний ретрит закінчився, і ми повернулися в Україну. Мені й усім хлопцям хотілося якнайдовше бути з Мирославою, тож ми всією групою супроводжували її до Івано-Франківська. Коли ми всі доїхали з нею до її дома, я зрозумів, що це останні миті найкращого, найщасливішого епізоду мого життя. Я був дуже вдячний життю і Богові за цей епізод і думав, що нічого кращого і навіть подібного в моєму житті не буде, бо не може бути. Адже не може у світі існувати хтось, прекрасніший за Мирославу.

Потрібно було прощатися, і я подумав, що повинен на прощання сказати їй дещо, що їй варто на всяк випадок знати. У мене не було можливості опинитися з Мирославою наодинці, тож довелося сказати це при всіх:

— Прекрасна Мирославо! Я маю тобі повідомити на всяк випадок, що я тебе кохаю і що, якщо колись ти цього захочеш, я буду неймовірно радий присвятити своє життя дбанню про твоє щастя, одружитися з тобою, мати з тобою дітей та онуків. Я прекрасно розумію, що у мене немає якостей, необхідних для того, щоб бути твоїм щастям. Навряд чи тобі може бути цікаво провести життя в товаристві такої звичайної людини, як я. Я не маю нічого такого, чим би ти в мені могла захоплюватися. Мені нема чого тобі запропонувати, крім моєї любові. Але це тобі готовий запропонувати кожен з нашої команди, наскільки я помітив. Тож імовірність того, що тобі може захотітися скористатися цією моєю пропозицією, на мій погляд, мізерна. Проте я вважаю, що ти маєш про неї знати. І ще я хочу, щоб ти знала, що я дуже щасливий, що ти існуєш. І я дуже люблю Бога за те, що ти існуєш, і дуже вдячний Йому за це.

Я сказав це просто, зі спокійним, умиротвореним, щасливим виразом обличчя, який був найкращим підтвердженням того, що слова «любов» і «щастя» є цілковитими синонімами. Хлопці були вражені моєю промовою. Вони ніяк такого від мене не очікували, бо,

на відміну від них, я ні трохи не залицявся до Мирослави під час нашого мандрівного ретриту.

— Любий Андрію! — відповіла мені Мирослава. — Я приймаю твою пропозицію. Я теж тебе кохаю і хочу одружитися з тобою і мати з тобою дітей та онуків. У тебе є всі якості, необхідні для того, щоб бути моїм щастям. І мені буде дуже цікаво провести життя у твоєму товаристві. Перше і головне, чим я в тобі захоплююся, це твоє вміння любити. Я покохала тебе саме за нього. Хто любить, той люблений. Ця твоя самодостатня, щаслива любов, яка ні на що не претендує і через це ніколи не може стати нещасною, цей скарб, який ти мені запропонував, — найрідкісніша коштовність, яку мені не зміг до тебе запропонувати жоден чоловік. І я прагну прийняти цю коштовність від тебе і насолоджуватися нею все своє життя.

ДВІЙНЯ І КАР'ЄРА

Коли я прийшов до пологового будинку, медсестра винесла два пакунки і спитала:

— Ви татко?

— Так, — відповів я.

— У вас двійня. Оце хлопчик, три двісті, — сказала медсестра, подивившись на бирочку на одному з пакунків. — А оце дівчинка.

На бирочці дійсно було написано «Хлопчик. 3200». Я дістав гаманець, відрахував три двісті за хлопчика, дав медсестрі і спитав:

— А скільки за дівчинку?

Медсестра зареготала, сховала гроші в кишеню і, давлячися від сміху, сказала:

— Дівчинку беріть так.

Забравши два своїх коштовних пакуночка, я побачив свою кохану дружину Леру, слабеньку після пологів, але

дуже щасливу, яка підійшла і взяла у мене з під пахви величезний букет золотистих троянд, бо я не міг їй вручити його сам, через те що обидві мої руки були зайняті дітьми.

— Хлопчик — три двісті. Дівчинка — три сто. Здоровенькі, гарненькі, — з сяйливим обличчям щасливо повідомила мені Лера.

— Уже заплатив, кохана. Три двісті за хлопчика. А дівчинку віддали так, — відповів я.

Лера сміялася дуже весело і довго. Обоємлю її сміх.

— Дуже люблю твоє почуття гумору. І тебе дуже люблю, — сказала вона, насміявшись, поцьомала мене і забрала у мене дівчинку.

Я теж поцьомав свою кохану дружину, забрав у неї дівчинку, дав хлопчика, і ми пішли до виходу.

Так розпочалася найщасливіша епоха мого життя — епоха мого батьківства.

— Вони не просто двійня, вони близнюки! Це ж доведеться, щоб їх розрізнити, щоразу дивитися отуди, де видно, хто хлопчик, а хто дівчинка, — сказав я, коли вдома ми розгорнули наші коштовні пакуночки і виклали їхній вміст на ліжко. — Потрібно їх підписувати. Підкуплю маркер. Навіть два: синій для хлопчика і рожевий для дівчинки. І вже можна придумати їм імена, бо вони вже народилися і найближчими днями їх треба буде зареєструвати.

— Не квапся з цим, коханий. Пару днів можна почекаати. За цей час ми зрозуміємо, які імена їм підходять, — відповіла Лера.

Оскільки імена нашим дітям ми ще не придумали, в дитячому магазині я купив три маркери: рожевий, синій і жовтий. Я вирішив малювати на щічках малюків сердечка. Рожеве сердечко на дівчинці — просто круто. А сине на хлопчику — щось не те, краще сине-жовте.

З цими сердечками на щічках вони були неймовірно милі. Маркери підходили для дітей від нуля місяців і були

вироблені з настільки безпечних для їхнього здоров'я матеріалів, що, згідно з інформацією на етикетці, діти могли розмальовувати ними навіть свої язики.

Попри мої спроби вносити в усе веселі нотки і те, що завдяки цим спробам, а також тому, що за ці кілька годин ми до нестями полюбили наших чарівливих малючків і відчували неймовірну насолоду від турбот про них, ми з Лерою були сповнені наснаги, безсонна ніч, яку вони нам влаштували, цілком знесилила й виснажила нас. Дві новонароджені дитини одночасно — це-таки дуже важко.

Вранці, приїхавши на роботу, провівши нараду і вирішивши кілька нагальних питань, я відправився до директора нашої компанії і попросив його відпустити мене в неоплачувану відпустку на півтора року у зв'язку з народженням у нас двійні.

— За всі роки моєї роботи в компанії я жодного разу не брав відгулів і дуже часто працював у вихідні, бо ставлюся до роботи як до найпершого пріоритету мого життя. Крім того, за всі роки моєї роботи в компанії я жодного разу не бував на лікарняному, бо завдяки здоровому способу життя ніколи не хворію. Прохаю вас це врахувати, босе.

— А чому ви не хочете йти стандартним шляхом — найняти людину або навіть, якщо потрібно, кількох людей, які б професійно допомагали вашій дружині дбати про вашу двійню, — поцікавився бос.

— Мені важко пояснити так, щоб це не звучало легковажно й сентиментально. Просто зараз — єдиний період у їхньому житті, коли вони настільки безпорадні, залежні від опіки, коли ті, хто про них дбає, складають весь їхній світ і так сильно їм потрібні. Щойно вони трішки підростуть — вони підуть у великий світ: до садочка, потім до школи і так далі. Тоді буде достатньо приділяти їм увагу у вільний від роботи час. Тоді моя цілодобова увага не буде їм потрібна. Вони ставатимуть все самостійнішими й самостійнішими. А потім

моя роль полягатиме в тому, щоб давати їм необхідну їм волю й незалежність, дозволяти їм робити помилки та вчитися на них. Але зараз я відчуваю момент, коли моє непереборне бажання цілодобово бути з моїми малючками збігається з їхньою природною потребою в цьому. І я жадаю не прогавити цей момент, — спробував я дати розгорнуту детальну відповідь на запитання боса.

— Я вас зрозумів, пане Сергію. Передайте справи комусь з ваших заступників, кого ви вважаєте гідним і здатним замінити вас. Але динаміка нашої професійної сфери вам відома, тож імовірність того, що через півтора року поза справ ви зможете знову посісти свою посаду, дуже мізерна. Ваше рішення взяти таку тривалу відпустку несумісне з тим вашим блискучим кар'єрним просуванням, яке спостерігалось впродовж усіх років вашої роботи у нас. Навряд чи ви зможете повернути упущене, — з доброю співчутливою усмішкою сказав мені бос.

— Життя неможливо прожити, уникнувши жертв, — вдячно усміхнувся я йому у відповідь.

Приїхавши додому, я повідомив втомленій Лері, що впродовж найближчих півтора року 24/7 я буду її напарником у догляді за нашими діточками. Вона так здивувалася, що просто не повірила своїм вухам. Адже я — всім відомий кар'єрист і трудоголік.

— А звідки в нас з'являтимуться гроші, якщо ти не працюватимеш? — відразу поставила вона практичне запитання.

— Я відкладав певні кошти на всяк випадок. Цих заощаджень нам має вистачити на ці півтора року. Крім того, час від часу я купляв трішки акцій нашої компанії, тож ми вже давно маємо відчутний додатковий пасивний дохід з них, — посвятив я дружину в тонкощі нашого фінансового становища.

Через кілька днів Лера сказала мені:

— У теперішні часи дітей можна називати, як заманеться. Як скажеш, так і зареєструють. А чим ім'я

екзотичніше, тим воно краще сприймається сучасним суспільством. У мене нічого, крім «моє щастя» і «моя радість», з нашими діточками не асоціюється. Але прямо так, українською мовою, Щастя і Радість не годиться. Англійською Хепінес і Джой схоже на собачу породу та собачу кличку. А як щастя і радість турецькою?

— Мутлулук і севінч, — відповів я. Колись кілька років я працював представником нашої компанії в Анталії і вивчив там турецьку мову.

— Круто! Супер! Мутлулук і Севінч! — прийшла в захват Лера. — Я за! А ти?

— Прекрасно! Я теж за! — схвалив я, милуючися тим, яка незашорена і прогресивна моя кохана дружина, і наступного дня зареєстрував наших діточок під цими іменами.

Бувши свідомим того, як швидко пролетять півтора року, і того, що такими малесенькими чарівливими людинками, якими вони є цієї миті, мої любі Мутлулук і Севінч потім уже ніколи не будуть, я вкладав у цю мить усю свою увагу і насолоджувався всією повнотою кожної можливості взаємодіяти з ними.

Коли наше щастя наїдалося з маминої груди, я брав його вертикально, щоб він міг відригнути повітря, і сміявся його рику левенятка, який супроводжував цей процес. А коли наїдалася з маминої груди наша ненаглядна красунечка наша радість, я обіймав її, вертикально притиснувши до себе і з насолодою слухав, як, відригуючи повітря, вона видавала мені прямо у вухо такий ніжний чарівний звук, який може виходити лише з маленької принцеси фей.

А якою насолодою було їх купати, сповивати, гуляти з ними! Вони так швидко росли! Ми з дружиною щодня їх важили та міряли, і щодня раділи тому, що їхній розвиток відповідав медичним нормам.

— Я так тобі вдячна, коханий, — казала мені Лера. — Навіть під час нашого медового місяця я не відчувала

тебе настільки поруч зі мною, як зараз. І в вихідні, якщо ти не працював, а був зі мною, і під час кожної твоєї відпустки рідко видавалися хоч дві годинки, впродовж яких тобі ніхто не телефонував у справах. Ти ніколи не належав мені так, як зараз, ти належав вашій компанії, вашим ділам, вашим клієнтам, навіть вашому персоналу. А тепер ти весь мій і їхній — оцих коштовних кошеняточок, нашого щастя і нашої радості, Мутлулука і Севінч.

— Якби у нас народилася одна дитина, а не двійня, ти б упоралася з нею сама. І в моєму житті не було б цих чарівних півтора роки, — відповідав їй я. — Тож дякую тобі за двійню.

Але, як я ні намагався максимально розтягувати, смакувати ці півтора року, вони пролетіли. І я прийшов до боса. Упродовж цієї моєї відпустки він регулярно відвідував нас і спостерігав за тим, як я віддаюся турботам про наших Мутлулука і Севінч. Тож щось розповідати йому в мене не було жодної потреби. Я просто прийшов до нього і сказав, що готовий узятися за роботу на будь-якій посаді, яку він вважає доцільним мені довірити.

Бос дав мені величезну стопку паперів і сказав:

— Сідайте отам і вивчайте. Тут всі проекти, над якими ми зараз працюємо, нова клієнтська база, нові методи роботи. А завтра о полудні збереться Засідання Правління компанії, на якому буде вирішено, що з вами робити.

Я, як завжди, вивчав надані мені матеріали не до кінця робочого дня, а до пізньої ночі, щоб добре ввійти в курс справ, не упустивши нічого важливого. Зранку я зустрівся з усіма провідними фахівцями компанії, консультуючися з ними стосовно технічних питань, в яких я не зміг розібратися самотійно. А о полудні прийшов на Засідання Правління.

— Прохаю почати засідання з розгляду мого питання, — сказав бос, щойно всі Члени Правління зібрались. — За віком і станом здоров'я я маю піти на заслужений відпочинок. Ви, панове, дали мені час знайти людину, яка

зможе замінити мене на посаді директора компанії. Впродовж тривалого періоду я ретельно вивчав потенційних кандидатів і дістався висновку, що найкращою кандидатурою на мою посаду є пан Сергій. Я давно знаю пана Сергія як надзвичайно відповідального, компетентного, дисциплінованого, талановитого працівника і керівника, цілковито відданого справі, якою він займається. За довгий час його роботи в нашій компанії я часто чув, як він казав підлеглим, що ставитися до компанії потрібно так само, як до власної дитини. І мені завжди дуже подобалося, мене завжди вражало те, як він вкладав усього себе в роботу в нашій компанії. Але його діяльність в останні півтора роки наочно показала мені, що він мав на увазі, кажучи про ставлення до власної дитини. За останні півтора роки пан Сергій зробив для своєї кар'єри те, чого не зміг зробити жоден інший кандидат на посаду директора компанії: він переконав мене в тому, що він найкращий. Прохаю звільнити мене у зв'язку з виходом на пенсію і призначити пана Сергія директором нашої компанії.

НІ ВТРАТ, НІ ПЕРЕПОН

Коли ми любимо, ми стаємо здатними розуміти Бога, бо любов є Його характерним станом. Коли ми любимо, ми хочемо бачити тих, кого ми любимо, вільними, незалежними, зокрема незалежними від нас. Бо, насолоджуючися цим блаженним, благословенним станом любові, ми бажаємо тим, кого ми любимо, теж насолоджуватися ним, адже він є найбільшим щастям. А любов може народитися в серці людини лише тоді, коли вона вільна й незалежна.

Отак само й Бог. Він не хоче, щоб ми були від Нього залежними, Він хоче, щоб ми Його любили, бо Йому цікаве наше товариство, Йому цікаво мати з нами

взаємини, а єдина основа взаємин, яка робить їх солодкими, радісними, душевними, теплими — це любов.

Любов — єдина мотузочка, що зв'язує людину з Богом. А якщо людина не вміє любити, не має любові у своєму серці, не знає, що вона є таке, помилково називаючи любов'ю прив'язаність або пристрась, то єдина мотузочка, яка здатна зв'язати людину з Богом, — це молитва про любов.

Це все, що потрібно знати про життя. Знаючи це і користуючися цим, ми досягаємо абсолютного щастя. Бо єдине, що відокремлює нас від абсолютного щастя, — це відсутність любові. Існування влаштоване так, що воно природно дає все, що необхідно для абсолютного щастя. Все необхідне є, але якщо у людини нема любові, вона не відчуває щастя, хоча і має для нього все необхідне.

Вічне абсолютне щастя — це так просто і природно! І якщо у нас його нема, то єдине, у що варто негайно та цілковито вкласти своє життя, — це в те, щоб його здобути, навчившись любити і здобувши любов.

Я дізналася про це в дитинстві від моїх мами й тата, які є живим утіленням цієї істини. І хоча мені здавалося, що моє серце по вінця сповнене любові, яку так щедро давали мені мої найкращі у світі батьки, і що Бога я розумію і стосунки з Ним маю, все одно я завжди молилася і молюся про любов. Бо, як каже тато, любові має ставати все більше, як багато б її вже не було. Чим більше її стає, тим більші простори серця вона відкриває. І ці відкриття роблять життя нескінченною чарівною пригодою. А мама каже, що жадібне наповнення скарбниць серця любов'ю — єдине правильне застосування жадібності. Напевно, я дуже жадібна людина, бо мені страшенно подобається це нескінченне збільшення цієї повноти любові в мені, цієї повноти мого життя.

А ще одна причина того, що я щодня молюся про любов, — необхідність повсякчасно її віддавати, тоді як я не є джерелом любові. Тож я повсякчасно маю поповнюва-

тися нею з її джерела, беручи її у Бога в цьому молитовному процесі.

Взагалі, любов — єдине, що можливо отримати у Бога. Про що б, крім любові, ми Його ні прохали, Він нам цього ніколи не дасть, бо так влаштоване життя: все, що нам потрібно, береться, виникає з нашої любові, тож для здійснення всіх наших бажань і задоволення всіх наших потреб нам необхідна лише любов. Через це Бог дає тільки любов. Тож молитися є сенс лише про неї.

Стосунки з Богом у кожного свої. Саме це означає висловлення: «Бог у кожного свій». Мій Бог — джерело любові, той, хто дає любов. Мама й тато завжди попереджали мене, що людині не варто розповідати іншим про свої стосунки з Богом, бо вони у кожного особисті і призначені лише для нього. Але я вирішила вчинити попри цю пораду, бо мені боляче бачити, яким уявляють Бога люди. Всі релігії обманюють людей щодо Бога, розповідаючи про бога-рабовласника, який вимагає слухняності й покірності, який так погано все створив, що з досади гнівається на свої створіння, карає їх, навічно відправляючи їх у пекло. Ті, хто розуміє, що такого бога бути не може, що він — вигадка недорозвинутих людей, вважають, що Бога взагалі нема. І це — величезна втрата для них: вони навіть не намагаються встановити з Ним зв'язок, закривають для себе можливість спілкуватися з Ним і отримувати Його нескінченні дари любові й мудрості (я кажу «любові й мудрості», а не лише «любові», бо любов містить у собі мудрість). Отож, бачачи це, я подумала, що, якщо я покажу людям маленьку краплиночку океану моїх власних стосунків з Богом, це надихне їх теж установити зв'язок з Ним, молячися Йому про любов і мудрість, отримуючи від Нього любов і мудрість, стаючи спроможними бачити Його очима любові й мудрості та насолоджуючися чарівним спілкуванням і солодкими стосунками з Ним.

Я не пам'ятаю такого часу, коли б я не бачила Бога.

І я впевнена, що бачити Бога — не унікальна здатність, а нормальна природна здатність усіх людей, втрачена більшістю з них через їхню відмову від любові і занурення в егоцентризм. Це пастка, в яку люди самі себе ловлять: ставлячи себе в центр життя і сприймаючи все і всіх як ресурс для здійснення своїх егоїстичних бажань, люди втрачають любов, через що більше не вміють любити навіть себе самих. У результаті вони шкодять не тільки іншим, а й себе самим. І це, а також наслідки цього перетворюють їхнє життя на пекло.

Але мої тато й мама, які мають зв'язок з Богом і океани любові у своїх серцях, передали мені їх, зачавши мене в любові, виносивши мене в любові, вигодувавши й виховавши мене любов'ю. Тож я в цьому житті не мала ні браку любові, ні браку зв'язку з Богом і стосунків з Ним. І все це розвивалося і продовжує розвиватися в мені щодня, бо я щодня молюся про любов.

Коли я була маленькою дівчинкою, Бог являв Себе мені маленьким хлопчиком. Він дуже гарний! Оскільки Він — джерело всієї краси, Він — найпрекрасніший з усього прекрасного. Його неможливо не полюбити. Їм неможливо не захоплюватися. Те, який Він, те, як Він усміхається, те, як Він діє і що Він робить, те, як Він говорить і що Він каже, зачаровує і приводить у захват, який ніколи вас не залишає. Ви Його любите. І ви настільки щасливі цим, що вам байдуже, чи любить Він вас, навіть вам байдуже, чи знає Він про ваше існування.

На першому етапі одкровень, які Він вам являє, ви не берете участі в Його житті, не взаємодієте з Ним, а лише спостерігаєте. У результаті цих спостережень ви дізнаєтеся, як і чим Він живе. А також у результаті цих спостережень ваше розуміння поняття Бог починає містити не тільки Його, а й Тих, хто Його вічно безпосередньо оточує, і в першу чергу — Її. Тепер ви або кажете про Них «Богиня і Бог», або просто, кажучи «Бог», у своєму серці маєте на увазі Їх обох, бо Вони невіддільні

одне від одного.

І хоч ви любите Їх незалежно від того, люблять Вони вас чи ні, те, що Вони вас люблять, для вас є очевидним. Просто те, що Вони впускають вас у Своє життя, нехай спочатку лише як спостерігача, свідчить, наскільки Вони вас люблять і наскільки Вони вам довіряють. А неймовірна кількість любові й мудрості, якими Вони наповнюють ваше серце і які роблять вас такими щасливими, що ваше життя перетворюється на рай, навіть якщо ви мешкаєте серед пекла, цей Їхній відгук, ця Їхня відповідь на вашу молитву, переконує вас остаточно: Вони вас дуже-дуже люблять.

На наступному етапі, якщо ви ще дитина, Вони запрошують вас взяти участь у Їхніх дитячих іграх. Це надзвичайно чарівний досвід. Потім у своїх дитячих іграх з вашими друзями ви відтворюєте цей досвід, відтворюєте ці ігри з маленькими Богинею й Богом, бо ці ігри настільки захоплюють вас, що за їхньою моделлю ви починаєте будувати все своє дитяче життя. І воно стає божественно прекрасним.

Так Богиня і Бог стають вашими найкращими друзями, а ваше життя поза спілкуванням з Ними, поза взаємодією з Ними, стає природним продовженням цього спілкування, цієї взаємодії. А з часом Вони починають брати участь у вашому житті. Ваше життя стає для Них настільки ж цікавим, наскільки вам цікаве Їхнє життя. І це так зворушує вас, це викликає у вас таку вдячність, що ваша любов до Них виходить з її океанських берегів і стає безбережною.

І ви ростете в цьому благословенному захопленні, любові та вдячності. А Ваша дружба з Богом росте разом з вами. Коли між Богинею і Богом виникає кохання, Ви радієте за Них і насолоджуєтеся неймовірним щастям, яке спричиняє у вас Їхнє щастя. Ви стаєте свідком Їхніх танців щастя.

А одного разу Вона каже вам:

— Люба подружко, є один унікальний танець щастя, який танцюватимеш з Ним ти. Призначення твого існування саме в тому, щоб танцювати з Ним цей танець. Коли Я придумала його, Я зрозуміла, що у дівчини, яка повинна його танцювати, має бути така конфігурація якостей, що якнайкраще відповідає цьому танцеві щастя (усі ці якості — Мої, але їхнє співвідношення для цього танцю має бути не таким, як у Мене). І тоді Я поширила Себе в таку дівчину. І цією дівчиною є ти.

Так ви дізнаєтесь, хто ви! Ви — унікальне поширення Самої Любові, поширення Самого Життя, призначення якого — танцювати з Богом унікальний, неповторний танець щастя. танець вашого з Ним спільного щастя! І ви танцюєте...

Так я живу одночасно у двох вимірах: божественному і звичайному. І вимір божественний визначає моє життя у вимірі звичайному, живлячи його і граючи роль його опертя.

Я з дитинства завжди була урвиголовою. У дитячому садочку, мов мавпочка-еквілібристка, я миттю опинялася або на верхівці дерева, або на даху навісу чи будівлі, щойно пильні очі вихователів відволікалися від мене на когось іншого. А побачивши мене там, вихователі завжди чомусь страшенно лякалися, починали благодати мене злізти на землю, а коли я врешті-решт зглядалася на їхні благання і лізла вниз, трусилися від страху, що я ось-ось неодмінно впаду і вб'юся, хоча такій спритниці, як я, упасти звідти було геть неможливо.

Усвідомивши, що енергія і сила буяли в мені так, що їм зі мною не впоратися, вихователі зі сльозами на очах попрохали моїх батьків зайняти мене у вільний від садочка час чимось таким, у чому я б витрачала всю мою непосидючість, щоб у садочку я була хоч трішечки керованою і за мною було легше спостерегти. Батьки віддали мене на спортивну гімнастику, де я дійсно відривалася досхочу. Це було саме те, чого мені бракувало. Нарешті

моя моторна природа знайшла собі доречне застосування. І тепер у садочку я більше не була тарзаном, від якого можна було в будь-яку мить очікувати якусь непередбачувану дику витівку. Тепер мої витівки були цілком цивілізованими і передбачуваними: тепер у садочку я повсякчасно крутила сальто і робила різні вправи, яким нас, малюків, ще не вчили в спортшколі, але які я бачила там у виконанні старших дівчат-гімнасток і відразу їм наслідувала. Але вихователям від цього було не легше, бо я витворяла це все не на матах, яких в садочку все одно не було, а скрізь, де мені спливало на думку. Через це вихователі продовжували бути в страшенному стресі, адже я була дитиною, приборкати яку було неможливо.

Одного разу, коли в тій частині спортшколи, якою ми завжди ходили до нашої тренувальної зали, розпочали ремонт і мені довелося йти на заняття іншими коридорами, через відкриті двері якоїсь зали я побачила казкове диво: дівчата займалися там чимось неймовірно гарним. Я зайшла у двері та так і залишилася стояти там у здивуванні. Скільки мама не казала мені, що я запізнюся, запізнююся, вже запізнилася на своє тренування, я не чула її і мої тренування спортивною гімнастикою більше не мали для мене значення. Я була цілком зачарована спогляданням найпрекраснішого, що я тоді бачила у своєму житті: тренування з художньої гімнастики.

То було вперше в житті, коли я стільки часу поспіль простояла на одному місці. Я дивилася і дивилася, доки тренування не скінчилося. Тоді я скинула з себе взуття і верхній одяг, залишившись в моєму тренувальному леотарді, підбігла до булав, які поклала дівчинка, що щойно на моїх очах робила з ними вправи, схопила їх і почала повторювати її вправи так, як я їх запам'ятала.

Поки я насолоджувалася новою грою, яка так сильно мене захопила, тренерка з художньої гімнастики, спостерігаючи за мною, підійшла до моєї мами і про щось з нею заговорила. Награвшись булавами, я взяла стрічку і

стала бавитися нею, наслідуючи рухам дівчат, які я бачила впродовж їхнього тренування. Мене ніхто не зупиняв. Мама і тренерка, щось обговорюючи, з цікавістю дивилися на мої розваги. А я тим часом спробувала повторити вправи, які щойно побачила, з усіма предметами.

Врешті, щаслива-прещаслива, я підбігла до мами:

— Мамо! Мамо! Ти бачила?! Ти бачила?!

— Так, донечко, бачила. Пані Юля, тренерка з художньої гімнастики, запрошує тебе займатися в її групі. Вона каже, що в тебе є здібності до цього виду спорту. Тож, якщо ти хочеш, я переведу тебе зі спортивної гімнастики на художню, — відповіла мама, запропонувавши мені саме те, про що я збиралася її попрохати.

— Так! Так! Дякую, матусю! Дякую! Дуже дякую! Я дуже-дуже хочу цим займатися! — застрибала я від радості.

Пам'ятаю, як я не могла дочекатися мого першого тренування. В якому я була захваті від однієї тільки думки, що буду цим займатися! Як я бігла на свої заняття! З яким чарівним натхненням тренувалася!

Я займалася художньою гімнастикою до тринадцяти років. А потім я раптом усвідомила, що, так само як за сім років перед тим мені нестерпно захотілося займатися художньою гімнастикою, тепер мені захотілося займатися танцями.

Саме тоді танцювальна школа «Фламінго» при танцювальному ансамблі «Фламінго» здійснювала набір нової навчальної групи. І я прийшла на відбірне заняття, на якому нам, кандидатам, яких прийшло в кілька разів більше, ніж планувалося набрати учнів, було дане завдання станцювати танець, який нам показали, і певний час на підготовку.

Старання самостійна підготовка впродовж цілих тренувань — це те, чим я роками займалася на художній гімнастиці. Тож упродовж усього часу, даного нам, я ретельно відпрацьовувала кожний рух танцю, який я мала

показати. Щодо інших, вони трішки повідпрацьовували та й кинули, напевно, вирішивши, що цього достатньо, і почали розмовляти, знайомитися одне з одним, особливо хлопці з дівчатами. І коли жінка, яка дала нам завдання і залишила нас готуватися, повернулася в залу, вона побачила мене, яка знов і знов танцювала відбірний танець, та інших, які весело спілкувалися між собою. Подивившись, як я вчергове станцювала танець і розпочала танцювати його знову, вона сказала мені:

— Прекрасно! Чудово! Я беру тебе не в школу танців, а в ансамбль! Завтра о сьомій вечора приходь сюди на репетицію. Зараз ти вільна.

Так закінчився мій палкий дитячий роман з художньою гімнастикою і я стала танцюристкою в ансамблі «Фламінго». Я була на кілька років молодшою від усіх інших танцюристів ансамблю. Навіть уже одне це автоматично робило мене улюбленкою глядачів. Але, крім того, я дійсно круто танцювала. Звідкись моє тіло інтуїтивно знало, як саме робити танцювальні рухи нових, невідомих нам досі танців, відеозаписи яких приносила на репетиції наша художня керівничка і вперше нам показувала. Часто навіть вона сама цього не знала і сподівалася, що хтось з нас, подивившись відео, зрозуміє і навчить інших. І цим кимось завжди була я.

Наш ансамбль постійно виступав, і тепер я проводила багато часу на сцені, в центрі уваги стількох багатьох людей, які були від мене в захваті. Крім того, як я танцювала, їм подобалися моя товстюча довга коса, що висіла нижче моїх сідниць, а своїм природним золотим кольором контрастувала з моїми чорними бровами і карими очима, моя струнка фігура зі статурою гімнастки, мої довгі, рівні, міцні, сильні, гарні ноги.

Ці ноги вмiли таке, чому страшенно дивувалися вчителі фізкультури в школі. Хоча я ніколи не займалася легкою атлетикою і ніколи не тренувалася в стрибках у довжину, мої результати стрибків у довжину шокува-

ли моїх вчителів, бо приблизно дорівнювали світовим рекордам. Кожний новий учитель, який не знав, що я так стрибаю, спочатку не вірив своїм очам, думав, що це якась помилка, і змушував мене стрибати ще кілька разів, уважно дивлячися, чи не заступаю я за лінію, та знов і знов перемірюючи мої результати. І навіть переконавшись, що все правильно, не виключав імовірності, що він марить. Усі мої шкільні вчителі фізкультури наполегливо радили мені зайнятися легкою атлетикою, в якій, принаймні в стрибках у довжину, я відразу була б уже готовою чемпіонкою світу. Але я хотіла займатися тим, що любила, а не витратити час на таку дурню, як стрибки в довжину.

Після закінчення школи я вступила в наш університет на спеціальність астрономія. Бо я мала ще й таке захоплення і мріяла досліджувати зоряне небо. Завдяки своїм невичерпним енергії та натхненню я встигала і танцювати в ансамблі, і вчитися у виші. А коли я вчилася на другому курсі, мені ще й запропонували роль у кіно і я почала зніматися. Кінороби сказали, що помітили мене на концерті, в якому брав участь «Фламінго», і що їх у мені вразило рідкісне поєднання потужної харизми та вірцевої модельної зовнішності, про наявність яких у мене я до того навіть і не здогадувалася.

Але раптом все це припинилося. П'яний за кермом. Машина збила мене і переїхала мені ноги. Спочатку реанімація. Потім лікування травми голови і спроби склеїти мої розтрошені ноги. Далі тривала реабілітація, в результаті якої я навчилася ходити без костурів, але кульгаю так, що здається, ніби я децепешниця.

Коли я спитала у Бога, чому це зі мною сталося, Він обняв мене, поцілував мої очі і сказав з великим співчуттям:

— Карма. Твоя власна зла карма. Колись у минулих утіленнях ти спричинила комусь такі ж самі страждання. Такий механізм справедливості. Але для любові

немає ні втрат, ні перепон. Наш з тобою танець щастя ми продовжуємо танцювати так само, як і раніше. Твоє духовне тіло неможливо ні пошкодити, ні знищити.

І це правда. Моє духовне тіло, в якому я танцюю з Богом мій танець щастя, не зазнає ні ушкоджень, ні впливу часу, залишаючися вічно юним, здоровим і прекрасним.

Я відновилася в університеті і продовжила моє навчання в ньому. Усе інше мені було більше не доступне. За винятком любові, якої, як і раніше, у мене щодня ставало все більше й більше, а також моїх стосунків з Богом, з моїми батьками і друзями. У додачу до старих друзів університет подарував мені нових. Мені була цікава наукова робота з дослідження зоряного неба, тож я познайомилася з аспірантом, який займався неймовірно цікавим для мене дослідженням для своєї дисертації. Я попросила в нього дозволу брати участь у всіх його спостереженнях неба і фактично стала добровільною асистенткою в його науковій праці. І з часом ми покохали одне одного.

Я одружилася зі своїм коханим і була дуже щаслива з ним. Хоча в його серці не було так багато любові, як у моєму, але всю її разом з самим своїм серцем він віддавав мені та нашим дітям, які в нас з ним народилися. Він неймовірно захоплювався мною, боготворив, обожнював мене. І найбільшою мрією його життя, найбільшим його бажанням було розвинути в собі таку ж повноту любові, яку маю я. І на цьому шляху я стала його гуру. Я навчила його молитися Богові про любов — і він почав наповнюватися любов'ю з її первісного джерела. А ще, завдяки тому, що він так сильно мене любить, він дуже швидко ставав таким, як я, переймаючи мої якості і наповнюючися любов'ю від мене. Через те що я його теж дуже сильно люблю, цей канал працював так само, як у моєму дитинстві працював канал, яким любов текла до мене від моїх батьків.

О ні, не подумайте, що ми були парою на кшталт тих, де жінка грає роль мамочки для свого чоловіка-недоростка.

Мій чоловік з самого початку був справжнім чоловіком, опікуючися мною, захищаючи мене, дуже гідно забезпечуючи нашу родину фінансово. Він завжди був моїм опертям, моїм кам'яним муром, рішучим, мужнім плечем, за яке я трималася. Бо, які б у мене не були стосунки з Богом, я все одно залишаюся звичайною жінкою, яка потребує підтримки з боку свого коханого чоловіка. І підтримка з його боку завжди була бездоганною. Я все ж таки мудра жінка і покохала гідного чоловіка.

А він був таким щасливим! І я прекрасно розумію, чому. Коли з людиною відбувається процес наповнення любов'ю, вона відчуває неймовірне щастя. І чим більша інтенсивність цього процесу, тим інтенсивніше відчуття щастя. Крім того, на відміну від мене, раніше він не мав у собі багато любові, тож цей величезний контраст між тим, що було в його серці раніше, і тим що там ставало, робив його щастя ще гострішим. Радість повсякчасно переповнювала його. І за це він був безмежно вдячний мені та Богові. А я була вдячна йому за те, що він так щиро і вповні ділився своєю радістю зі мною, нашими дітьми і всіма навколо.

А потім 2022 року мій чоловік загинув на війні, захищаючи наш народ від кацапської навали. І я, побиваючися, спитала у Бога, чому це з ним сталося.

— Це його добра карма. Коли людина залишає тіло швидко, легко, без болю, без страждань, — це наслідок її доброї карми. Снайперська куля прямо в голову — прекрасна миттєва смерть, мрія кожного мудреця, який знає, що тіло змінити доведеться всім, а от зробити це так, щоб не корчитися в муках, таланить лише щасливчикам. Та й старість — геть не така вже й приємна річ. Він її вдало уникнув. Зараз йому дуже добре. У наступному втіленні ви з ним знов будете подружжям, живучи в набагато кращому світі. А поки ти можеш спілкуватися з ним так само, як ти спілкуєшся зі Мною у своєму серці, — відповів мені Бог і ніжно поцілував мої очі.

Раніше я шукала і знаходила в моєму серці лише Бога, а тепер так само моя любов влаштувала мені в моєму серці зустріч з моїм чоловіком.

— Добрий день, коханий, — сказала я йому. — Я за тобою скучаю. Чого це ти так несподівано втік з нашої планети? Я розумію бажання астронома побувати на якійсь далекій-далекій планеті в якомусь куточку космосу, недосяжному для дослідника на Землі. Але це вийшло якось раптово для нас з дітьми. Тобі там дуже добре?

— Кохана, схоже, що ти мені заздриш, — пожартував він (він прекрасно знав, що я ніколи не заздрю йому, а завжди радію всьому доброму, що з ним стається). — Звісно, мені дуже добре — набагато краще, ніж у мокрому, холодному окопі, перенаселеному мишами, де я залишив тіло. Але я не підставляв навмисно мою голову під снайперську кулю. Я добросовісно робив усе можливе, щоб кацапи не змогли мене вбити. Але така вже була моя доля, створена моїми вчинками в минулих утіленнях. І я дуже вдячний їй, хоча вона мене тимчасово з тобою розлучила. Вважай, що я у відрядженні. Коли я бував у відрядженні, ти теж за мною скучала.

— Що з тобою відбувається? — поцікавилась я.

— Я поки що у стані між утіленнями. І цей стан дуже цікавий, прикольний і класний.

— І що ти робиш у цьому стані?

— Не астрономічні дослідження. Я досліджую своє минуле — своє життя в цьому втіленні. Осмислюю його. Усвідомлюю. Роблю висновки. Коли я народжуся в новому тілі, за законами природи я не пам'ятатиму минуле, але всі мої усвідомлення, всі мої висновки з нього, які я зробив під час цього мого втілення і які я роблю зараз, визначатимуть моє розуміння життя, мою свідомість, мій характер, мої бажання, мій спосіб життя у моєму наступному втіленні. Тож я зараз намагаюся отримати максимальну користь з цієї нагоди: якнайкраще викарбувати в моїй свідомості ці коштовні висновки. А ще я маю

можливість спостерігати за вами. І я нею користуюся. І мене засмучує, що ви за мною побиваєтеся, ніби зі мною сталося щось погане. Припиняйте це! Хоча так роблять майже всі близькі тих, хто покидає тіло, але це геть не правильно, це дуже велика помилка. Не тужи, наша з тобою любов знов зведе нас разом, це я знаю точно. У наступному втіленні ми знову покохаємо одне одного. І знову це буде, наче вперше: захопливо, романтично, зворушливо. Тільки вже на вищому рівні любові, глибше, чистіше, повніше. Адже ми повсякчасно розвиваємося.

— Так. Я знаю, що ми в наступному втіленні знову будемо подружжям. Сам Бог мені про це сказав.

— Круто! Значить, моє бачення не хибить. Я тебе дуже сильно кохаю. І вічно кохатиму. Я вічно тебе шукатиму і вічно знаходитиму. До речі, я був у касці та бронезилеті, коли до мене прилетіла та куля моєї долі, і тіло моє хлопці забрали, тож ви отримаєте компенсацію, а вона велика. Бачиш, я про вас дбав до останньої миті: насправді я надягав каску та бронезилет не стільки для того, щоб захиститися, скільки саме для того, щоб, якщо що, ви отримали компенсацію. І мав рацію: каска мене не захистила, куля її пробила, а от компенсація повинна бути.

— Дякую. Я тебе теж дуже сильно кохаю.

— Я тобі теж дякую. І цілую. Поцьомай від мене дітей. І мамі з татом привіт передай. Хай у вас завжди усе буде добре. Будьте щасливі, як завжди. Тимчасові розлуки — невіддільна частина життя. Вони ще більше посилюють любов. Любов у розлуці — це вид щастя, завдяки якому завжди настає нова зустріч, яка є ще більшим щастям. Якби не було розлук, не було б і зустрічей. Розлуки і зустрічі — це видихи і вдихи, якими дихає любов. Тож видихаємо, щоб знову вдихнути, — попрощався він того разу.

Поки він не народиться в новому тілі в якомусь іншому світі, де я теж народжуся, щоб знову стати його

дружиною, ми щодня спілкуємося з ним у наших серцях, так само як ми спілкуємося з Богом.

Я обіцяла розповісти про мої стосунки з Богом, і може здатися, що відхилилася від цієї теми, почавши розповідати про мої стосунки з моїм чоловіком. Але насправді стосунки людини з її коханою половинкою є невіддільною частиною її стосунків з Богом. І бачачи якість стосунків людини з її коханою половинкою, можна судити про якість її стосунків з Богом.

— А чого ми з тобою під час наших зустрічей лише розмовляємо? — одного разу спитав мій коханий чоловік, коли ми в черговий раз спілкувалися з ним після залишення ним його тіла, і поцілував мої очі, так само як цілує мої очі Бог. А я поцілувала його в губи і ніжно обняла його за шию.

— Круто, я не знала, що так можна, — зауважила я, коли ми націлувалися досхочу. — Виходить, що навіть ця тимчасова розлука — не така вже і розлука. Виходить, що для любові взагалі не буває ні втрат, ні перепон.

— Ні втрат, ні перепон, — погодився він. — Лише вічна єдність у свободі. Такі наші стосунки з Богом. І такі наші з тобою стосунки одне з одним, бо вони є поширенням наших стосунків з Богом. Будь-яка справжня любов, а не лише подружнтя, має такі ж самі якості, як любов між людиною і Богом. Наші діти сьогодні теж почали зі мною спілкуватися. Вони тобі про це розповіли?

— Так. Я про це знаю. Це я їх навчила. Воістину, ні втрат, ні перепон.

ШКОДА

Мені страшенно подобалося в ній усе. Вона була дуже вродлива, дуже весела та життєрадісна і неймовірно гарно танцювала. Танцювати було її роботою: вона була танцівницею в ресторані «Голлівуд», який відрізнявся

від інших ресторанів нашого міста тим, що пропонував відвідувачам свою фірмову шоу-програму, частиною якої були її танцювальні виступи. Її тіло було дуже спортивне, міцне, струнке і гнучке. Мені страшенно подобаються такі гарні, природні, не накачені в шейпінг-залі м'язи на ногах, сідницях, животі та інших частинах тіла отаких дівчат, які здобули їх заняттями спортивною або художньою гімнастикою. Також мені дуже подобалося її прізвище. Воно так їй пасувало! Я навіть спочатку не вірив, що це її справжнє прізвище, думав, що це просто прізвисько або сценічний псевдонім, дуже влучно придуманий, бо саме такою вона і була. Її прізвище було Шкода.

Оля Шкода з бешкетними завоїстими чорними оченятами, статурою гімнастки і ходою танцюристки вразила мене з першого погляду, коли я вперше зустрів її на головній вулиці нашого міста. Нічого кращого на цій вулиці я доти не бачив. Звідки в нас з'явилася така краса? Дізнатися про це я розраховував не сходячи з місця, бо Шкода йшла разом з дівчиною, з якою я був добре знайомий.

— Привіт, Тетяно! — привітався я зі знайомою дівчиною. — У тебе нова подружка?

— Не дуже й нова. Ми вже два тижні знайомі.

— Звідки ти з'явилася в нашому місті, красуне? — спитав я у Шкоди. — Я так розумію, що ти приїхала до нас два тижні тому?

— Так. Мене запросили сюди на роботу, — відповіла вона.

— На яку саме?

— В ресторан «Голлівуд». Я виступаю там з танцювальною програмою.

— То звідки ти приїхала?

— Це неважливо.

— Секрет?

— Таємниця.

— А як твоє ім'я? Чи це теж таємниця?

— Це не таємниця. Оля.

— Оля Шкода — за два тижні це ім'я стало дуже відомим у нашому місті. Принаймні серед крутих. Усі круті вже знають її як суперзірку «Голлівуду», — вставила Тетяна, явно пишаючись тим, що Шкода була її подругою.

— А я Василь. Сьогодні обов'язково повечеряю в «Голлівуді». Гарного дня, — сказав я, після чого подруги пішли своєю дорогою, а я пішов своєю.

Мені було 18, як і Шкоді. Я був не крутим і не мав звички вечеряти в ресторанах. Але того вечора я прийшов у «Голлівуд», щоб побачити танцювальну програму Шкоди. Сама по собі Шкода була неймовірно прекрасна, але в танці вона була просто божественна. Її танець приводив мене в несамовито шалений захват.

Того вечора в «Голлівуді» я був уперше. Цей ресторан був найдорожчим і славився як місце тусовок крутих, ігрових та всяких інших блатних. Тож я був здивований, побачивши, наскільки він був переповнений звичайними людьми, багатьох з яких я ніяк не очікував там побачити.

Виявилося, що причиною такого аншлагу в «Голлівуді» була Шкода. За два тижні чутки про її дивовижну танцювальну програму розійшлися містом і в кілька разів збільшили число відвідувачів ресторану.

Того вечора я побачив, як Шкода поїхала з «Голлівуду» в новенькому Мерседесі з дуже-дуже крутим чуваком. Але попри це і попри натовпи шанувальників, які її оточували, вона помітила мене в ресторані та привітала своєю бешкетною усмішкою і завоїстим поглядом чорних оченят.

Тоді в мене був дуже добрий з фінансової точки зору період життя і я міг собі дозволити щовечора їсти в «Голлівуді». І хоча з часом я скуштував усі страви, які там подавалися, манили мене туди геть не вони, а чарівний танець Шкоди, який я жадав бачити знов і знов.

Щовечора вона вітала мене своєю бешкетною усмішкою і завоїстим поглядом чорних оченят. І щовечора їхала з «Голлівуду» в ще крутішому авто зі ще крутішим чуваком, ніж напередодні.

А через кілька місяців якось у нас вдома задзвонив телефон. Я збирався піти відповісти, та почув, що слухавку взяла моя сестричка Марічка і вже про щось з кимось розмовляла, тож я не пішов. Але Марічка мене покликала:

— Василю, це тебе!

Підійшовши до телефону, я був вражений виразом Марічкиних оченятчок, в яких сяяли захоплення, подив і цікавість.

— Ти чого така багатозначна? — спитав я її.

— Бо я спитала, хто тобі дзвонить.

— І хто ж?

— Сама Оля Шкода!!! — промовила Марічка так, немов то був сам Санта Клаус.

— Я слухаю, — сказав я телефону.

— Привіт, Василю! — пролунав звідти голос Шкоди.

— Привіт, Шкода!

— Знаєш, я всі ці місяці чекала від тебе ініціативи. І ось коли остаточно зрозуміла, що не дочекаюся, вирішила сама її проявити. Отож і телефоную тобі.

— Дуже неочікувано. І яку ж ти маєш ініціативу стосовно мене?

— Зустріньмося! Поспілкуймося!

— Зачекай, Шкода. Ти щось переплутала. Я — не крутий. І крутої машини в мене немає. Я їжджу на мотоциклі «Ява». І в ресторанах я не харчуюся. У «Голлівуді» я вечеряю лише через те, що там танцюєш ти.

— Я знаю. Я спитала про тебе у Тетяни. Приїжджай до мене. На мотоциклі «Ява». Просто зараз. Я орендую квартиру за адресою...

— Добре. Гарзд. Приїду, — відповів я і поклав слухавку.

Марічка, яка залишалася поруч і чула всю нашу розмову, стояла з відкритим ротом і дивилася на мене, як на супергероя.

— Закрий рота, а то ворона залетить, — розсміявся я і поцьомав любу сестричку в щоку.

Я приїхав за адресою. Шкода відкрила мені двері. Вона була гарна-прегарна, бешкетна-пребешкетна. Я пригальмував при вході, зачаровано милуючися нею, тож вона взяла мене за руку, затигнула всередину і закрила за мною двері. Після чого скинула з себе халат, який був єдиним її одягом.

Яка вона була красивенна без одягу!!! Я дивився й дивився на неї, підкорений її красою.

— З-поміж усіх моїх шанувальників тільки ти дивишся на мене з таким чарівним захопленням. І тільки ти не залицяєшся до мене. Ось і зараз остовпів у захваті. Гаразд, я сама тебе роздягну, — сказала Шкода і стала мене роздягати.

Я не опирався. Мені не було соромно за своє тіло. Я був дуже спортивним: підтягувався на перекладині 35 разів, бігав щоранку 20 км, займався рукопашним боєм на спортмайданчику школи номер 2, де збиралися на тренування вуличні розбишаки.

— Красунчик! — сказала Шкода, знявши з мене все, що на мені було.

Я і сам це знав. Інакше я не дозволив би їй мене роздягнути. Я був упевнений, що побачити мене доставить їй задоволення.

— І на дотик такий міцний, такий сильний! — сказала Шкода, торкаючися руками моїх рук, грудей, живота, сідниць.

Так. Я знав, що торкатися мене їй сподобається.

— Ти завжди так дивишся на мене! З таким шаленим захватом! З отаким, як зараз! Мене ще ніхто так сильно не кохав.

— Я шаленію від захоплення твоєю красою, а ще

більше красою твого танцю. Але я тебе не кохаю.

— Ну не кажи дурниці. Я — не лохушка. Я ж бачу, що в тебе нема дівчини, що ти щовечора приходиш у «Голлівуд» подивитися на мене і, поза всяких сумнівів, закоханий у мене.

— Закоханий? Мабуть, я закоханий у твій танець. А тобою я неймовірно захоплююсь. Але це не те, про що ти подумала.

— Ти що, гей?

— Ні. Я не гей.

— Асексуал? Імпотент?

— Не асексуал і не імпотент. Ночами мені часто сниться дівчина, з якою ми уві сні дуже сильно кохаємо одне одного. І подеколи мені сниться близькість з нею. І з моєю потенцією в тих снах все прекрасно.

— Але зараз я спостерігаю повну імпотенцію, — весело-првесело засміялася Шкода.

— Шкода, просто я можу це робити лише зі своєю коханою. А ти — не вона.

— А свою кохану ти ще не зустрів. І через це у 18 років ти досі незайманий та навіть сексуально неспроможний, — дражнила мене Шкода, роблячи це так подоброму, так ласкаво, що її слова звучали скоріше як похвала, ніж глуз.

— Я не не можу, а не хочу, Шкода, — відповідав їй я.

— Не хочеш і не можеш, — веселилася Шкода. — Зізнайся: не можеш.

— Так. Я не можу кохатися без кохання. Я не можу кохатися з некою, — усміхався я. — І це — цілком нормально.

— Звучить нормально. Але тоді всі хлопці й чоловіки, яких я зустрічала в житті, — ненормальні.

— Не всі. Я — нормальний, — переконливо сказав я, будучи цілком упевненим у своїй правоті.

Раптом Шкода змінилася в обличчі, посерйознішала і надягнула халат.

— Ти маєш рацію, Василю. І ти будеш дуже щасливий в житті разом зі своєю коханою, яку ти обов'язково колись зустрінеш, — поблагословила мене вона.

Після цього я не припинив щовечора харчуватися в «Голлівуді», а Шкода не припинила вітати мене там своєю бешкетною усмішкою і завоїстим поглядом чорних очей. А за рік вона одружилася з заїжджим stolичним кримінальним авторитетом, і відтоді більше я її ніколи не бачив.

Коли я обирав, яку купити собі машину, мені порадили Шкоду. І я заїхав до автосалону Шкода, де був вражений запропонованим мені модельним рядом. Переді мною стояли три Шкоди: Фабія, Феліція та Октавія. Усі три назви — дівочі імена. Найгарніше з них — Феліція, яке означає щасливиця. Чудова назва. Та й Фабія з Октавією — дуже гарні. І всі вони — Шкоди! Круто! Але автомобіль собі я купив від іншого виробника, бо мені потрібне авто трішечки з більшою вантажністю, а Шкод таких нема.

А згодом я зустрів свою кохану половинку. І ми з нею наймовірно щасливі разом. Завдяки благословенню Шкоди.

ОСТАННЄ ПОКОЛІННЯ АМАЗОНОК

Становище жінки у Скіфії було дуже принизливим. Релігійні засади, державні закони, народні звичаї та культурні традиції ставили жінок фактично в положення рабинь чоловіків. І це не дивно, бо засновниками релігії, законів, звичаїв та культури були чоловіки, які прагнули експлуатувати жінок. І впродовж багатьох поколінь у них це добре виходило. Бо жінки щиро любили своїх чоловіків та щиро довіряли їм, і через це дозволили чоловікам задурити їм голови релігією, законами, звичаями та традиціями, доки не зрозуміли, що, віроломно

скориставшись їхньою довірою, чоловіки просто ошукали та поневолили їх. А головне, жінки зрозуміли, що їхнє рабство триватиме доти, доки вони терпітимуть його. Тоді як терпіти не було жодної причини. Адже скіфські жінки ні в чому не поступалися чоловікам — ні в розумі, ні в умінні працювати, ні в володінні зброєю. І не тільки не поступались, а в усьому перевершували чоловіків та не мали вад, які були притаманні чоловікам: вони не пиячили, не спускали гроші на повій і не просаджували родинні статки в азартних іграх.

Так думала моя прапрапрапрабабця, а коли вона поділилася цими своїми думками зі своїми подругами, то виявилось, що всі вони думали так само. Обговорення жінками потайки від чоловіків цієї теми дуже скоро привело до того, що всі жінки й дівчата Скіфії змовилися звільнитися від чоловічого гніту.

Є лише один спосіб звільнення з рабства у своєму власному домі: вбити своїх гнобителів. Наші предкині успішно ним скористалися і стали вільними людьми у своїх містах і селах, на своїх полях і пасовищах, на своїй прекрасній, пишній любій землі.

Цариця, яка посіла в Неаполі Скіфському трон убитого нею чоловіка, мудро, дбайливо і справедливо правила нашими вільними предкинями-амазонками. Після неї корону успадковували її нащадки, правлінням яких вільні жінки теж були цілком задоволені. Царство Амазонок відразу стало швидко розвиватися в економічній, політичній, військовій і культурній сферах. Адже вільна жінка неодмінно має успіх в усьому, чим вона займається. А скіфські жінки мали ще й особливі таланти: були неперевершеними вершницями та лучницями, завдяки чому кіннота амазонок, озброєна луками та стрілами, була непереможною в бою, що дозволяло вільним жінкам не тільки ефективно забезпечувати територіальну цілісність свого царства та захищати його мир і спокій, а й диктувати сусідам свої умови в торгових і митних питаннях.

Проблему задоволення сексуальних потреб і дітородіння амазонки вирішували, вільно кохаючися з чоловіками-іноrodцями, які у великій кількості повсякчасно відвідували Царство Амазонок, адже наша країна знаходиться на перехресті головних світових торгових шляхів, активно торгує з усім світом золотом, зброєю, конями, худобою, зерном, сіллю тощо, а крім того, за часи амазонок була всесвітнім центром сексуального туризму — країною, яку прагнули відвідати численні шукачі насолод, адже прекрасні вільні жінки славилися на весь світ своїм гарячим, пристрасним, пестливим норовом. Тож кожна амазонка мала величезний вибір з-поміж охочих її чоловіків і завжди могла знайти собі найкращого партнера на свій смак.

Вважалося, що хлопчики, народжені амазонками, були сміливі й мали генетичний хист до верхової їзди та до стрільби з лука. Через те що суспільний устрій амазонок не передбачав наявності громадян чоловічої статі, їхніх синів забирали в дитячому віці правителі дружніх держав і виховували з них елітні підрозділи верхових лучників, а Царству Амазонок натомість робили певні політичні послуги, а також за потребою забезпечували військову підтримку.

Так жили амазонки покоління за поколінням, на своєму практичному досвіді переконавшись в усіх перевагах устрою життя, який вони собі влаштували. Безсумнівно, він був набагато кращим, ніж той, який панував колись у Скіфії і в якому жили жінки сусідніх країн.

Але рано чи пізно в серці кожної вільної жінки звідкись неодмінно з'являється Мрія, яка, хоч і здається їй фантастичною, нереальною і нездійсненною, та все одно не може не бентежити її своєю неймовірною привабливістю. Ця Мрія час від часу втілює себе в казкових снах, сюжет яких такий несхожий на все, що вона бачить наяву. Ця Мрія наполегливо намагається змусити вільну жінку повірити в те, що так може бути, так має

бути, так повинно бути, бо вона дуже-дуже бажає, щоб так було. Це Мрія про зустріч з її коханою половинкою — зі справжнім, гідним чоловіком, якого вона обожнюватиме, самодостатнім і незалежним, добрим і ніжним, сильним і чутливим, чоловіком який поважатиме та розумітиме її, який не плекатиме почуття своєї вищості над нею, який захоплюватиметься нею, як найдивовижнішим дивом, і цінуватиме її, як найкоштовніший скарб, який любитиме її, тобто бачитиме своє щастя у дбанні про її щастя, а не просто відчуватиме хіть до неї та бажання насолоджуватися нею. Це Мрія про те, що вона буде його єдиною, так само як і він буде її єдиним. Це мрія про те, що вони житимуть з ним на її рідній землі, в її рідному царстві — царстві свободи та гідності, поза яким вона не уявляє свого життя.

У повсякденній реальності амазонки поспіль стикалися з хіттю чоловіків, якою вони користалися, щоб отримати від чоловіка сексуальну насолоду і завагітніти дівчинкою. Також дуже часто вони стикалися з прив'язаністю з боку чоловіків, коли, скуштувавши насолоду від близькості з амазонкою, чоловік не міг більше без неї жити, і від його освідчень, серенад та інших докучливих проявів уваги рятував лише закон про обмеження часу перебування чужинців у Царстві Амазонок дванадцятьма добами, порушення якого каралося стратою. Не менш докучливою бувала прив'язаність чоловіків, яким амазонка відмовляла в близькості, і вони не могли цього пережити. Такі прив'язаності, такі нав'язливі бажання роблять чоловіків просто жалюгідними. У вільній жінці прив'язаність до неї чоловіка викликає огиду, як і будь-яка залежність, бо свідчить про слабкість чоловіка, а амазонкам подобалися сильні.

Дуже-дуже рідко амазонки зустрічали в чоловіках справжню любов. Але навіть у разі, коли така любов мала місце і була взаємною, вільна жінка стикалася зі складною дилемою: поїхати разом зі своїм коханим на чужину,

туди, де суспільство ставилося до жінки як до людини другого сорту, і втратити її прекрасне життя в жіночому раї — Царстві Амазонок, або зберегти своє найрідкісніше, абсолютно унікальне в цьому світі становище — становище громадянки Царства Амазонок, відмовившись від любові. Обидва варіанти не відповідали Мрії.

Я з юних років була упертою мрійницею. Я свято вірила у свою Мрію. Я не мала сумнівів, що моє життя призначене для здійснення цієї Мрії. Я відмовляла всім переїжджим хлопцям і чоловікам у близькості, мріючи про близькість лише з одним чоловіком — моїм судженим, на зустріч з яким я трепетно чекала і з яким невідомим мені дивом неодмінно мала здійснитися моя Мрія.

— Мрія — це казка. Вона чарівна, солодка, наснажлива, але жодна амазонка не побачила її здійснення. Чи ти думаєш, ти — єдина вільна дівчина, яка плекає таку Мрію, донечко? — казала мені мама, непокоячися, що я залишуся незайманою до самої смерті. — Ця Мрія живе в серці кожної амазонки. Ми не знаємо, звідки вона береться, але всі ми маємо таку ж саму Мрію. Та ми не жертвуємо заради неї радостями життя, бо вони — реальність, а Мрія — лише мана.

— По-перше, разом із Мрією в моєму серці звідкись взялась і впевненість у її здійсненні, матусю. А по-друге, навіть якщо вона не здійсниться, чекати її здійснення, вірити в її здійснення для мене є величезною радістю життя. А якщо я кохатимусь не зі своїм судженим, я позбавлю себе цієї радості і почуватимусь нещасною. Та я й просто не зможу цього зробити. Та й ніколи не захочу, — відповідала я.

Мама співчутливо зітхала і, розуміючи, що не в змозі мене переконати, припиняла цю розмову до іншого разу. Те ж саме, що й вона, мені казали всі мої подружки, сестри, тітки та сусідки. І всім їм я давала ту ж саму відповідь.

Того вечора я скакала верхи на своїй Блискавці, просто щоб їй дати набігатися на просторі, а собі — подихати потужним струмом зустрічного вітру. Я шаленію від насолоди, коли щодуху мчу степом і відчуваю радість коня, який летить, майже не торкаючися землі.

Наскакавшись досхочу, я спрямувала Блискавку до річки, щоб напоїти її та викупати, а заодно викупатися й самій. У тому місці, де я планувала це зробити, вже купались якийсь вершник і його кінь. Молодий жеребець був прекрасний, не гірший за мою Блискавку, та й вершник був дуже вродливий. Жеребець заржав, запрошуючи Блискавку приєднатися до них, і Блискавка, заржавши у відповідь, зайшла у воду та почала загравати з ним. Поки наші коні проявляли таку цікавість одне до одного, я здивилася на хлопця. Його гарне, сильне, спритне тіло з рельєфними м'язами і мужнє, добре, щире обличчя привернули мою увагу і змусили моє серце забитися в якомусь незвичному солодкому ритмі. Хлопець теж дивився на мене. Його погляд виражав таке ласкаве, ніжне милування, яке до мене я бачила лише у рідних, близьких мені людей. Це було для мене геть незвично, бо всі мої рідні та близькі були жінками й дівчатами.

Хлопець підійшов до нас із Блискавкою і сказав скіфською мовою з типовим кафкаським акцентом:

— Нехай коні побавляться разом. У них, здається, назріває роман, — і протягнув руки, щоб зняти мене з Блискавки.

У моєму житті лише мама знімала мене з коня. Я тоді була геть маленька і навчалась їздити верхи. Тож цей жест викликав у мене такі теплі, солодкі асоціації, що я автоматично, так само як у дитинстві в руки мами, віддалася в руки хлопця. Ці такі сильні і одночасно такі пестливі руки зняли мене з Блискавки, і я опинилася обличчям прямо перед обличчям хлопця. Його усмішка була такою дбайливою, такою уважною і викликала в моєму серці такі щасливі, такі радісні почуття, які асоціювалися

в мене лише з моєю Мрією та зі снами, які досі були єдиним її утіленням у моєму житті.

— Як твоє ім'я, прекрасна юна амазонко? — спитав хлопець.

— Ластівка, — відповіла я. — А твоє?

— А моє — Стриж.

— Та ні, я правду кажу: моє ім'я — Ластівка.

— А я і не маю в цьому геть ніяких сумнівів, — ніжно усміхнувся хлопець.

— Ну тоді скажи своє справжнє ім'я.

— Стриж. Це моє справжнє ім'я.

— А якби моє ім'я було Зірка, то ти б сказав, що твоє — Місяць?

— Ні. Я б сказав, що моє — Стриж.

— То ми з тобою Ластівка та Стриж?! — здивувалась я такому символічному збігу.

— Якщо ти — Ластівка, то так, — сказав хлопець, дивлячися на мене як на найкоштовніший у світі скарб.

Тим часом наші коні пестливо терлися одне об одного своїми мордами. Блискавка сором'язливо подавала знаки, що вона хоче покритися, а кінь Стрижа — що він буде дуже щасливий здійснити її бажання.

— Як швидко вони порозумілися! — зауважив Стриж.

— Це не дивно. Вони — тварини. Моя Блискавка незаймана. І останнім часом проявляє цікавість до протилежної статі. Та я наглядала за нею, не даючи їй можливості покритись аби ким. Я хотіла, щоб батько її жереб'ятка був не першим зустрічним жеребцем, а гідним моєї неперевершеної Блискавки. І твій — найкращий з усіх, кого я могла б для неї знайти. Тож нехай собі кохаються, — відповіла я.

— А ти, прекрасна амазонко? — спитав Стриж.

— Я? Я теж незаймана. Але я — не тварина. Я — людина. І не звичайна людина, а вільна амазонка, для якої понад усе — її Мрія, — відповіла я. — Я кохатимусь лише з одним єдиним чоловіком, який є моєю половин-

кою і з яким моя Мрія стане реальністю.

— Хто цей чоловік, Ластівко?

— Я не знаю, хто він. Але я знаю, яким він має бути. Він — справжній, гідний чоловік, самодостатній і незалежний, добрий і ніжний, сильний і чутливий, чоловік, який поважатиме та розумітиме мене, який не плекатиме почуття своєї вишості наді мною, який захоплюватиметься мною, як найдивовижнішим дивом, і цінуватиме мене, як найкоштовніший скарб, який любитиме мене, тобто бачитиме своє щастя у дбанні про моє щастя, а не просто відчуватиме хіть до мене та бажання насолоджуватися мною, як тварина. Я буду його єдиною, так само як і він буде моїм єдиним. Ми житимемо з ним на моїй рідній землі, в моєму рідному царстві — царстві свободи та гідності, поза яким я не уявляю свого життя, — поділилась я зі Стрижем своєю Мрією.

— Я знаю такого чоловіка. От тільки не знаю, як він отримає можливість жити з тобою у твоєму рідному царстві? Адже чоловікам у ньому жити не можна, — сказав Стриж.

— Я теж цього не знаю. І навіть не маю гадки. Але якось отримає, — запевнила його я.

Стриж задумався на хвилину, а потім усміхнувся і сказав:

— Я теж поки ще не знаю, як, але скоро твоя Мрія здійсниться, Ластівко. А зараз поплаваймо в чистих водах вашої прекрасної річки, — і пірнув у воду.

Я пірнула за Стрижем. І ми плавали з ним наперегони. У цих перегонах спочатку перемагала я, бо була швидшою. Але врешті-решт переміг Стриж, бо він був витривалішим.

Поки ми пустували, жеребець Стрижа покрив Блискавку, після чого вони почали разом бігати берегом річки. А коли і ми, і вони нагналися, ми зі Стрижем сіли на наших коней і поскакали до мене, бо я запросила його в гості. Гостинність амазонок славилась у всьому світі, і

я не могла не проявити її до Стрижа.

Коли ми в'їжджали в село, всі амазонки, які нас бачили, захоплювалися конем Стрижа і дивувалися тим, що я їхала додому з хлопцем, бо досі вони за мною такого не спостерігали і знали, що я не вступаю ні з ким у близькість через мою «фанатичну мрійність».

— Донечко, невже ти схаменулася і вирішила жити, як усі? — зраділа мама. — З яким чудовим хлопцем ти сьогодні приїхала! Ласкаво просимо, хлопче! Звідки ти?

— Дякую господині за ласку, — відповів Стриж мамі. — Я — сармат на ім'я Стриж. Мій народ живе в горах Кафкасії.

— І що, у вас там у всіх такі добрі коні? — продовжувала підтримувати розмову мама, одночасно з цим допомагаючи мені приймати гостя згідно з нашими традиціями, які містять певні ритуали та певне частування.

— Так. Сарматські коні — отакі.

— А ми-то думали, що найкращі у світі коні — наші. Нам би таких, як твій!

— Скоро такий буде й у нас. Жеребчик Стрижа покрив Блискавку, — сказала я.

— Чудова новина, донечко! Сьогодні взагалі чудовий день! Ось і ти нарешті кинула химерити, моя люба!

— Нічого я не кинула. Я запросила Стрижа до нас згідно з нашими законами гостинності. Але закони гостинності не вимагають від мене кохатися з ним, — заперечила я.

— То ти не збираєшся з ним кохатися? — здивувалася мама і звернулася до моїх сестер: — Тоді, дівчата, цей красунчик — ваш.

— Дівчата, даруйте, але я не ваш, — сказав Стриж своїм воркітливим низьким голосом. — Я кохаю Ластівку. І кохатимусь лише з нею єдиною. Та це станеться не зараз, а після того, як я здійснию її Мрію.

Ці слова юнака несказанно вразили мене. Вони при-

голомшили навіть маму та моїх сестер.

— Ми знайомі з тобою лише півдня, Стриже. Коли ти встиг мене покохати? — спитала я його.

— Півдня, як ми з тобою зустрілися і як я зрозумів, що моя кохана половинка — це ти. А любов у серці — дещо вічне, так само як сама душа, — відповів Стриж.

Бачачи, наскільки близько до серця ми брали його слова, наскільки ми переймалися його рішучістю здійснити Мрію, Стриж зрозумів, що насправді цю Мрію плекаю в серці не я одна і що кожна з присутніх у вищій мірі небайдужа до того, про що він казав.

— Любі амазонки, — звернувся тоді він до нас, — пропоную скласти план здійснення Мрії. Поділімося всією інформацією, яка нам для цього може знадобитися, а потім разом поміркуймо, сплануймо та зробимо все потрібне, щоб Мрія врешті здійснилась.

— Ну гаразд, пофантазуймо, — з демонстративним скепсисом і прихованою надією сказала мама, а ми з сестрами мовчки кивнули головами.

— Тоді послухайте мою історію, — почав Стриж. — Мій народ, на відміну від інших, не вигадував своїх і не позичав чужих релігій. Ми слугуємо Любові й Життю, знаходимося з Ними в природному зв'язку, черпаємо від Них розум, сили, знання, удачу і все, що необхідно людині для щастя. Через цей зв'язок з Любов'ю і Життям ми трансформуємо свою нижчу егоїстичну природу в вищу природу — природу любові. Хтивість і прив'язаність ми трансформуємо в любов. Схильність бачити в усьому й усіх навколо ресурс для здійснення своїх егоїстичних бажань, схильність експлуатувати все та всіх навколо ми трансформуємо в прагнення опікуватися всім та всіма навколо. Схильність намагатися отримувати щастя через споживацтво ми трансформуємо в здатність сягати безмежного щастя через творення, через діяльність, спрямовану на збільшення краси, гармонії, добробуту та щастя скрізь для всіх навколо. Так ми сягаємо просвітлення,

яке розкриває нам всю повноту життя. Тож ми природно маємо усі ті якості, про наявність яких у своїх коханих половинках мріють амазонки.

Ми всі виростили в просвітлених родинах. Стосунки між нашими батьками саме такі, про які мріють амазонки. Інших ми не бачили, не знаємо і не уявляємо. Це єдиний стандарт стосунків між чоловіком і жінкою, єдиний стандарт ставлення чоловіка до жінки в нашому народі. Це звичайний стандарт, притаманний людям, які подолали свою нижчу природу і живуть під проводом вищої.

Але все людство живе не так, як ми. Людством править зло. А зло завжди намагається привласнити, поневолити, підкорити та експлуатувати все і всіх, до кого може дотягнутися. І нещодавно зло дотягнулося й до нас. Незліченне військо парфян рушить з півдня, завойовуючи одну за одною країни Кафкасії. Тих, хто чинить опір, парфяни завдяки величезній перевазі в чисельності та озброєні перемагають, їхні міста й села розграбовують і спалюють, а їхніх мешканців убивають всіх до жодного. Тих, хто не чинить опору, парфяни оголошують підданими своєї імперії, обкладають даниною, запроваджують на їхній території свої закони, а всіх неодружених юнаків з їхніх родин забирають у свою армію, за допомогою якої вони прагнуть сягнути світового панування.

Сармати прийняли рішення не чинити опору та підкоритися долі, але всім неодруженим юнакам наказали покинути країну і залишитися вільними, відправившись на північ у пошуках кращого життя. Я — один з них.

Ми зупинились у степу, що лежить на схід від Царства Амазонок. Нас кілька десятків тисяч. Усім хлопцям спало на думку, що найкращим, що ми могли б зробити, було б одружитися з амазонками, стати громадянами вашої квітучої країни і робити свій внесок у її подальший розвиток. Але всі ми добре знаємо про устрій вашого життя. Тож, на жаль, цей чудовий план було визнано нездійсненним.

І лише я ніяк не міг від нього відмовитись. Непоясненне відчуття, що моя доля, моє щастя, моя кохана половинка чекають мене саме в Царстві Амазонок, не давало мені спокою, доки я не відправився сюди і не зустрівся сьогодні з Ластівкою.

— Ця інформація суттєво збільшує шанси на здійснення нашої Мрії, — висловила нашу спільну думку одна з моїх сестер після кількох хвилин мовчання, впродовж яких ми переварювали почуте.

— Чи є поміж вас принц, народжений у династії, яка править вашим народом? — спитала у Стрижа мама.

— Так. Є.

— Тоді, сподіваюсь, у нас усе вийде. Цього року в нас на царство була коронована Зоря, юна дочка нашої покійної цариці, яка загинула в бою, ведучи за собою нашу кінноту під час битви зі східними кочівниками. У битві ми перемогли, але втратили нашу любу царицю. Відомо, що її наступниця береже цноту, так само як наша Ластівка, і є підозра, що причина цього та ж сама, що й у Ластівки. Моя пропозиція така: нехай ваш принц нанесе візит нашій юній цариці. Відразу раджу, який дар він має їй піднести: одного з ваших коней. Вона оцінить! І неодмінно захоче, щоб таких коней у нас стало багато. А головне — нехай принц запропонує Зорі здійснити її Мрію, так само як ти запропонував це Ластівці, і повідомить, що кілька десятків тисяч юних неодружених просвітлених сарматів, які ідеально відповідають нашій Мрії, прагнуть одружитися з амазонками і присвятити свої життя дбанню про їхнє щастя, а також про добробут і безпеку нашого царства, і що сам він мріє одружитися з Зорею. Упевнена, що все інше влаштує цариця.

Я, мої сестри та подруги були останнім поколінням амазонок. Та головне — ми покоління амазонок, яке побачило здійснення своєї Мрії.

ВИБІР

— Вітаю, — сказав Святий Петро панові Богдану, який залишив тіло і постав перед воротарем раю. — Добре в тебе ім'я, друже, правильне. Так і є: Бог дав, Бог взяв. Ходімо, зроблю тобі презентацію раю та покажу й розповім усе, що тобі потрібно знати.

— Вітаю, любий Петре, — відповів пан Богдан, який, хоча й не очікував тут опинитись і зустрітись з апостолом, але не розгубився, швидко зорієнтувався і був радий бачити Петра та усвідомити, що потрапив до раю. — Це велика честь для мене. Не думаю, що я цього заслужив, та все одно мені дуже приємно. Подарунки життя — завжди неочікувані сюрпризи.

— Ну це ти так кажеш через скромність, — заперечив Петро. — Життя ти прожив ідеально. Уникнув усіх пасток зтягнути тебе у щось нечесне. Уникнув будь-якого спричинення страждань іншим Божим створінням, зокрема був вегетаріанцем. Завжди брав участь у боротьбі добра зі злом, ніколи не відсиджувався, як би це не було важко. Слугував щастю свого народу і життя в цілому. Тож куди ще ти міг потрапити, як не до нас?

— Та просто, наскільки я зрозумів, тут у вас якась релігійна тусовка, якщо ключі від цих воріт у тебе. А я релігію вважаю шахрайським бізнес-проектом. Отож і дивуюся: що у мене спільного з тутешніми мешканцями? — зауважив пан Богдан.

— Ані я, ані рай, ані Бог не маємо нічого спільного з релігією, — відповів апостол. — Я теж вважаю її шахрайським бізнес-проектом. Тож ти потрапив до кола однодумців. Гарзд. Ходімо.

Святий Петро взяв ключ, який висів на ланцюжку в нього на шиї, відкрив ворота, і вони зайшли у світ любові, мудрості, безкорисливості, краси, гармонії та щастя. Хоча нічого особливого в цьому світі не було. Це був просто нормальний, природний світ, не зіпсований людством

і населений, крім дикої фауни, лише тими представниками нашої форми життя, яких інші люди вважають не від світу свого. Спілкуючися з ними, пан Богдан відразу відчув, що Петро був цілком правий, повідомивши йому, що він потрапив до кола однодумців.

Зазвичай коли новенький вливається в колектив, це такий певний процес, який потребує якогось часу. Але цього разу пан Богдан відразу відчув, що опинився поміж дуже близьких, рідних людей у великій райській родині як невіддільна часточка її спільного щастя.

Святий Петро спочатку дав панові Богдану приміряти юне, дуже вродливе райське тіло, в якому він мав тут жити. У цьому тілі Богдан відразу відчув себе саме так, як йому завжди мріялось: воно було легке, зручне, слухняне, і кожний подих, кожний рух у ньому доставляв відчуття величезної насолоди. Це тіло не знало жодних обмежень. Воно просто виконувало всі його бажання. Коли він подумав: «Який же я легкий! Неначе птах! Та я зараз просто злечу в небо!» — він злетів. І літав, скільки бажала душа, то розсікаючи райські небеса зі швидкістю блискавки, то ширяючи у височині над безмежними казковими райськими краєвидами, доки не згадав, що Святий Петро чекає на нього, щоб продовжити знайомити його з усім, з чим йому потрібно було познайомитись.

— Перепрощую, любий Петре, я захопився та забувся, тож зайняв твій час, змусивши чекати, — вибачився пан Богдан перед святим апостолом.

— Ніяких проблем, друже, — відповів Петро. — Навпаки, ти зекономив мій час: мені не доведеться розповідати тобі про можливості райського тіла, бо ти сам миттєво в ньому освоївся.

Раптом звідкись заграла надзвичайно гарна мелодійна ритмічна музика і на великій мальовничій галявині почали співати й танцювати прекрасні райські дівчата, настільки вродливі, що такої краси неможливо було собі ні намріяти, ні уявити. Вони співали райськими ангельсь-

кими голосами, які можливо було порівняти лише з голосами Шреї Гошал та Бенедетти Каретти, і танцювали то просто, то з м'ячами, то зі стрічками, то з обручами та з булавами, і їхні неймовірно красиві рухи можливо було порівняти лише з рухами Софії Раффаелі. Пан Богдан зшаленів від захвату, чуючи й бачачи це.

У певний момент цієї події, коли всі дівчата покидали предмети, з якими вони танцювали, до них приєдналися хлопці. І оце райське тіло, яке примінив на себе пан Богдан, покликало його теж приєднатися. Він відчував, що знає, може й прагне виконувати всі рухи танцю, райським голосом з насолодою співаючи слова цієї пісні, які звідкись йому були добре знайомі. Цей танець і цей спів ішли від його серця — нового юного райського серця, сповненого райського щастя. І він танював та співав разом з усіма. Це було ще прекрасніше, ніж літати в небесах.

Святий Петро насолоджувався цим дивовижним видовищем і цими чарівними звуками, а після танцю, коли переповнений блаженством пан Богдан підійшов до нього, сказав:

— Ну тепер, якщо ти не маєш заперечень, можеш залишатися в раю в цьому тілі, а якщо маєш — обрати собі щось інше в якомусь іншому місці. Зазвичай карма діє примусово, не залишаючи нікому ніякого вибору. І тільки в раю у людини питають її згоду, — перейшов святий до завершальної частини виконання своїх обов'язків з прийняття новенького.

Захоплені очі пана Богдана ясно свідчили про його очевидну згоду, тож апостол промовив ці слова як чисту формальність і збирався вже додати: «Гарного дня!» — та піти на свій пост до воріт раю.

— У мене тільки є одне запитання, любий Петре, — відповів Богдан. — Як мені впізнати поміж цих райських красунь мою кохану дружину пані Оксану. Під час танцю я уважно вдивлявся в кожную з них, але безрезультатно.

— Її тут нема. Вона не в раю. Не питай мене, чому. Карма, знаєш, дуже точна річ, але для розуміння, навіть мого, дуже складна. Напевно, твоя Оксана недовідпрацювала щось зі своїх старих боргів. Тож вона зараз у проміжному стані між утіленнями, готується до чергового народження на Землі, — пояснив комендант раю.

— А... Ось воно що. А я був упевнений, що ми з нею можемо потрапити кудись лише разом. А виявляється, ні. Тоді я скористаюся своїм ексклюзивним правом кандидата до раю зробити вибір мого наступного втілення. Я обираю бути з нею, — здивував Святого Петра й усіх присутніх своєю відповіддю пан Богдан, повернув райське тіло та відправився до своєї коханої, яка насправді і є його раєм і без якої будь-що лишається порожньою рамкою, в яку не помістили картину, або порожньою оправою, в яку не помістили діамант.

МІЙ ТАТО — МІЙ ГУРУ. ПРОДОВЖЕННЯ: ДОБРО І ЗЛО

Я вже розповідав, як ще в моєму дитинстві мій тато став моїм гуру в гендерних питаннях. Тепер в цих питаннях у нього консультується вся наша родина.

— Тату, — питає його цього разу Даша після того, як вона приспала дочок колисковою, — я часто зустрічаю інформацію, що чоловіки за своєю гендерною природою полігамні. Це мене дуже бентежить. Якщо ця інформація достовірна, то це означає, що мій Паша... Ну я навіть не можу цього вимовити, тату...

Даша ледь не заплакала. Це чутно з її голосу. Я аж зазирнув у кімнату, в якій відбувається ця розмова, щоб на неї подивитися. Ну точно, навіть не ледь, а заплакала таки. Збираюся підійти, обняти її, поцілувати, заспокоїти, сказати, що вся ця інформація — дурня дурнею, але бачу, що тато вже по-батьківськи обійняв свою невістку, по-

цьомав, погладив по голові, заспокійливо посміхнувся своєю доброю посмішкою і сказав:

— Полігамність — природа похоті. Бо похоть ненаситна і задовольнити її неможливо. Вона жадає насолоджуватися все новими й новими об'єктами. Та все одно марно, бо задовольнити людину може лише любов. А наш Паша ще в дитинстві трансформував у собі похоть на любов. Він тебе кохає, Даринко. А природа кохання — найвищої форми любові — абсолютно моногамна.

— Отож, кохана, — кажу я. — Я — абсолютно моногамний чоловік.

Її оченята повні сліз, але це вже інші сльози: сльози радості і вдячності.

— Кожний розвинений чоловік — абсолютно моногамний. Кажучи «розвинений чоловік», я маю на увазі, розвинений саме як чоловік, як гендер, що відповідає означенню «справжній чоловік», — продовжує тато свою відповідь на Дашине запитання. — Адже жодний хлопчик не народжується справжнім чоловіком і не стає ним, просто вирісши. Щоб стати справжнім чоловіком, йому потрібно розвинути: навчитися любити, трансформувати егоїзм і похоть на любов.

Дівчинка не потребує такого навчання і такої трансформації. Природа і Бог уже наділили її всім необхідним. Вона автоматично стає справжньою жінкою, просто вирісши. Чому така нерівність? Бо місія жінки — бути матір'ю. Це найважливіша й найвеличніша місія. Жінка — дуже особлива істота, і через це вона влаштована досконаліше, ніж чоловік. Вона наділена любов'ю, чутливістю, глибиною та тонкістю сприйняття від народження.

А чоловікові, щоб бути корисним у житті, бути здатним упоратися зі своєю місією стати чоловіком і батьком, потрібно трансформувати похоть та егоїзм на любов і розвинути чутливість, глибину й тонкість сприйняття.

Для того щоб жінка жила всією повнотою щастя, вона

має бути захищеною чоловіком, а для того щоб чоловік жив всією повнотою свого щастя, він має реалізувати свій потенціал захисника жінки. І від чого чоловік має її захистити? У першу чергу — від її сумнівів у тому, що для нього вона — найкраща, неперевершена, незрівнянна, кохана, єдина. І тільки розвинений, справжній чоловік здатний надати жінці такий захист. Звісно, це було б неможливим, якби він був полігамним.

— Ти дуже точно це пояснив, тату, — захоплююсь я тим, як він розклав по полицках ті явища життя, які я відчуваю, але описати словами отак ясно та зрозуміло не зміг би ні за що.

— Так. Це правда, тату. Принаймні про мене, тобто про те, що мені необхідно для всієї повноти щастя, — каже Даша. — Але хіба так само є і для кожної іншої жінки? Напевно, існують настільки сильні й незалежні жінки, що захищати їх не обов'язково.

— Не існують, донечко. Навіть Маргарет Тетчер, Залізна Леді, була такою впевненою, успішною, великою очільницею Британського уряду завдяки тому, що всі її ніжні романтичні жіночі почуття були досконало захищені її чоловіком, — відповідає тато.

— Тільки знаєш, тату, мені не до кінця зрозуміло, що ти називаєш похітью. Якщо потребу в статевих стосунках, то вона нікуди в мене не поділась і навіть не зменшилась, — зауважую я.

— Похіть — це не сама потреба в статевих стосунках, а тенденція використовувати іншу людину як інструмент для задоволення цієї потреби. Тоді як у любові та ж сама потреба задовольняється в служінні щастю людини, яку ти кохаєш. У любові всі людські потреби досконало задовольняються в безкорисливому служінні тим, кого ми любимо, — каже тато.

Похіть — симптом егоїзму, тобто відсутності любові. Насправді любов — єдине, з чого складається існування. Існує лише одна альтернатива любові — це її відсутність,

тобто теж вона, але в негативі. Егоїзм і похоть здаються не дуже страшними, але це лише на їхній початковій стадії. Прогресуючи, вони починають проявляти себе як зло. На своїй подальшій стадії відсутність любові настільки ж жахлива, наскільки любов прекрасна. Відсутність любові — це не ніщо, не ілюзія, як іноді кажуть. Це та ж сама сила навиворіт. Зло — це добро навиворіт. Саме тому зло неможливо знищити, його можливо лише вивернути назад, трансформувати його в добро. І хоча силове протистояння злу необхідне, щоб захистити свободу й життя, щоб не дати поневолити та зруйнувати світ, зло незнищенне в такий спосіб, як і носії зла, які, хоч скільки їх нищ, нікуди не зникають, а народжуються знову й знову.

Любов — повнота, що повсякчас звільняє, віддає, творить, збагачує, прикрашає, наповнює, живить, підтримує. Відсутність любові — порожнеча, що подібна до чорної діри, яка поневолює, руйнує, виснажує, псує, спустошує, нищить, убиває все, що потрапляє в зону її впливу. Тобто відсутність повноти — це не ніщо, це дуже активна, дуже потужна сила, яка пожирає все, до чого може дотягнути-ся, намагаючися заповнити цим свою порожнечу.

Любов — доцентрова сила, яка з'єднує, збирає докупи всі деталі, що самі по собі не мають ніякої цінності, у великий інтегрований механізм, в якому кожний є унікальною, незамінною, необхідною частиною спільного щастя. Відсутність любові — відцентрова сила, яка відокремлює, протиставляє і спонукає шукати відокремленого щастя коштом щастя інших.

Але щастя недосягне таким способом. Бо щастя — синонім любові. Поза любов'ю можливо отримати лише крихітне хворобливе задоволення, заради якого поневолено, зжерто, отруєно, загублено, вирубано, вбито стільки краси, стільки життів, стільки чийогось щастя. Через те що щастя поза любов'ю немає, а задоволення таке скупе і дається так важко, відсутність любові ненажерлива, і щоб зжирати все більше й більше, їй дово-

диться бути гіперактивною, цупкою, неперевершеною в брехні та шахрайстві й дуже добре організованою.

Але щойно ця сила змінює вектор на протилежний, вона трансформується в любов, бо вона, відсутність любові, є нічим іншим, як любов'ю в негативі, і містить весь потенціал любові.

Зовні неможливо це зробити. Зовні неможливо примусити це зробити. Це може бути зроблене лише зсередини і лише добровільно. Коли людина розчаровується в існуванні поза любов'ю, втомлюється від відсутності любові, вона починає працювати над цією зміною вектора, над цією трансформацією. І природна повнота щастя, природна повнота любові знов стає реальністю її існування.

— Я тепер розумію, чому зараз зло так упевнено перемагає в усьому світі: бо в сучасному світі активно культивується не любов, а похоть та егоїзм. Головне послання психологів у наші дні: «Будьте егоїстами!» Цьому навчають на всіх семінарах, подаючи егоїзм як любов до себе. Але це обман, бо егоїзм, як ви сказали, тату, це відсутність любові. А любов до себе — це любов, адже принцип любити ближніх, як себе саму, означає також любити себе саму, як ближніх. Коли у людей немає любові, у них немає любові й до себе самих. Ой, тату, завдяки вам я починаю бачити, як влаштовано світ. І переконуюся, що світ нашої родини влаштовано чудово. І все це завдяки тому, що ви не тільки Пашин тато, а ще й його гуру, — вдячно усміхається Даша, і, побажавши татові доброї ночі, ми йдемо до нашої спальні, моногамні, щасливі та сповнені любові одне до одного й до себе самих.

ПРО АВТОРА

Письменник Петро Рух (Петро Вікторович Орлов) народився в Криму, в Євпаторії 1970 року. З семи років почав писати вірші. І з семи років їх друкують.

З Євпаторії переїхав у гірське село Прохолодне (Мангуш) Бахчисарайського району, де займався літературною діяльністю, а також власним господарством (землеробством, садівництвом, скотарством).

Виїхав з Криму після його окупації Московією 2014 року, поїхав у Київ. Заснував і очолив ТОВ «Східноєвропейське видавниче товариство імені Григорія Сковороди». 03.02.2015 звільнився з посади Президента ТОВ «Східноєвропейське видавниче товариство імені Григорія Сковороди» за власним бажанням у зв'язку з прийняттям рішення піти в лави ЗСУ для захисту суверенітету та територіальної цілісності України від агресії з боку Московії.

З 04.02.2015 до 13.04.2016 брав участь у бойових діях на території Донецької області в лавах 1-ї окремої танкової Сіверської бригади ЗСУ розвідником розвідувальної роти.

Займався літературною, перекладацькою, викладацькою, а також громадською діяльністю. За освітою філолог-сходознавець.

У 2017-2018 роках був членом антикорупційної комісії громадської ради при Шевченківській районній в місті Києві державній адміністрації, 2018 року — членом Правління ГО «Рада небайдужих».

З 2016 року був заступником координатора, а з 2021 року — координатором Шевченківської районної в місті Києві організації політичної партії «Рух Нових Сил Михайла Саакашвілі», членом якої став одночасно з її створенням 2016 року. Був кандидатом у народні депутати України, включеним до виборчо-

го списку політичної партії «Рух Нових Сил Михайла Саакашвілі» на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року.

З 2021 року до повномасштабного вторгнення армії рашистів в Україну був головою Чернігівського відділення Офісу простих рішень та результатів Національної ради реформ при Президентові України, засновником якого був Михайло Саакашвілі.

З 24 лютого 2022 року воює з рашистами в складі ЗСУ.

Підписано до друку 02.05.2025.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Друк. арк. 12,62. Умов. друк. арк. 11,74. Обл.-вид. арк. 8,68.
Наклад 100 прим. Зам. № 3164/1.

Видавець та виготовлювач ТОВ «НІЛАН-ЛТД».
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 4299 від 11.04.2012 р.

21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua
<http://www.tvoru.com.ua>

Я дуже скучаю за тобою, кохана. Це те, що я відчуваю найбільш сильно. Ненависті до кацапів я практично більше майже не відчуваю. Вони не варті ненависті. Вони — просто стихійне лихо, яке необхідно ліквідувати. Їх необхідно знищити, щоб врятувати людей, свободу і життя. Це просто потрібно робити, це просто робота, це просто обов'язок перед життям. Це дещо автоматичне, що не потребує емоцій, не потребує вкладання душі. А моя душа сповнена любові. Я тебе дуже сильно люблю.

У мене є фото, чорно-біле, на якому ти в танцювальному леотарді на гастролях у Криму в чотирнадцятирічному віці. Твоя неперевершена юна краса, твоя поза, краєвид з Ласточкиним Гніздом і Чорним морем... Я знаю, що цей леотард з крилами, прикріпленими до твоїх рук, — чарівного блакитного кольору, і небо над тобою — блакитне, і море — теж. А дерева — зелені. А сонце в небі — золоте. Очі мого серця розфарбовують це чорно-біле фото. Очі душі вміють бачити те, чого не бачать очі тіла. Очі любові бачать стільки краси!

На війні мені майже ніколи не сниться війна... Мої сни сповнені тобою, кохана, як і моє серце і мої думки. І мої оповіданнячка сповнені не просто любові — вони сповнені моєї любові до тебе.

Рай любові повсякчасно в моєму серці. Моє серце і є раєм. А ти — його цариця.